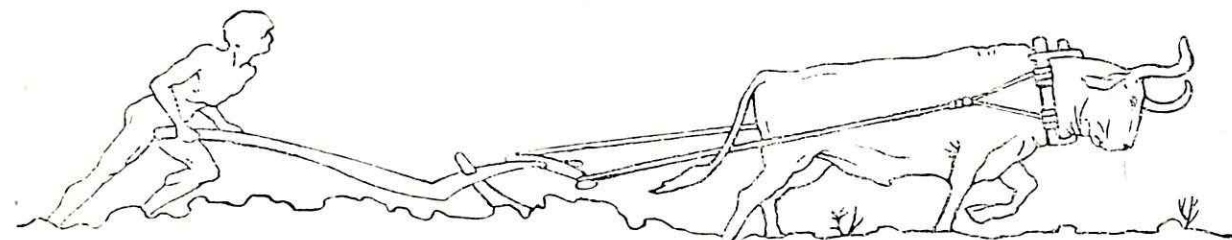

ΕΛΠΙΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΔ

ΕΤΟΣ ΙΒ' 15 ΙΑ
ΝΟΒΑΡΙΟΥ 1912

ΕΛΠΙΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ ἄνοιγμα τῶν Οὐρανῶν δὲν εἶνε ὄνειρο. Ἡ θεὰ Ἀρμονία δὲν εἶνε πλάσμα τῆς φαντασίας. Ἔρχονται στιγμῆς — κι' ἐκεῖνες εἶνε τῆς ἀληθινῆς ζωῆς, — πού μιά φύσις, δουλειμένη προσεκτικώτερα ἀπὸ τίς Μοῖρες, καί με δυνατότερες πνοὲς μέσα της, θά κατορθώσῃ τὸ θαῦμα.

Στοὺς μικροὺς τόπους σπάνια τὰ πνεύματα ὁραματίζονται τοὺς ἀποστόλους — πού ἔρχονται στὸ φῶς με τὴ βαρεῖα προσταγὴ γραμμένη στὸ μέτωπο: νὰ φέρουν τοὺς ἀνθρώπους σὲ ἐπικοινωνία με τὰ βαθειὰ μυστικά, γιὰ νὰ ἐξημερωθοῦν καὶ νὰ πιστέψουν. Καί στίς ψυχές νὰ φωνάξουν, πατώντας στὸν ἴδιο ἑαυτό τους καὶ παραμερίζοντας με χέρι μεγαλοδύναμο τὰ σύγνεφα: «Κυτᾶξτε!»

Ὅμως, ποῖος ἀπ' αὐτοὺς ἔχει τὸν καιρὸ νὰ κινήσῃ κατὰ τοὺς ἀποτραβηγμένους λαούς, πού ἔχουν σταθῇ πίσω στὸν Πνευματικὸ Δρόμο, καὶ κινῶνται σ' ἓνα σύθαμπο. Ἔτσι, μέσα στὴ νέκρα, πού ἐκμηδενίζει δίκαια τὸ πλῆθος, γιὰ τὸ αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν περὶ ἐποχὴ, χάνονται καὶ οἱ λίγοι πού ξεχωρίζουν. Αὐτοί, πού ὀνομαζομένησαν πάντα οἱ κατὰ λάθος πρόδρομοι. Αὐτοί, πού ἐσκόνταψαν πάντα σὲ μιὰν ἄρνησι σιδερένια. Τὸ χέρι δὲν κινεῖται γιὰ νὰ γράψῃ τὴν ἀλήθεια. Εἴμαστε κι' ἐμεῖς ἀπὸ αὐτοὺς πού ὑστεροῦν στὸν Πνευματικὸ Δρόμο. Ἀλλοτε ἐτρέξαμε πολὺ, καὶ τώρα ἀναγκαστικὰ ἐμείναμε πίσω γιὰ νὰ ξεποστᾶσιν. Γι' αὐτὸ σπάνια τὸ κύμα ἐσπρώξε ὥς ἐδῶ τὸ γοργόφτερο καράβι τῶν ἀποστόλων. Τόσο σπάνια, πού ἠθέλησε τὸ πλῆθος νὰ καλέσῃ Καλλιτέχνας τοὺς ἀπλοὺς τεχνί-

τες, γιὰ νὰ παρηγοριέται με τὴν αὐταπάτη.

Ὅμως κι' αὐτὴ τὴ φορά, — εἶνε ἡ δευτέρα — ἡ μοῖρα πού παρουσιάζει τὸ νερὸ στὸν ὁδοιπόρο γιὰ νὰ ξεδιψᾷ, ἡ ἴδια μοῖρα ἔσπυνε στὸ αὐτὴ τῆς Σπεράντισας Καλὸ καὶ τῆς εἶπε: «Ἐκεῖ κάτω σὲ περιμένουν. Πήγαινε νὰ χύσῃς φῶς στὰ μάτια, καὶ στίς ψυχές τὸ ὄνειρο τοῦ ψαλμοῦ σου. Κι' ἂν ἓνας ἐκλεκτὸς ὑπάρχῃ, πῆγαινε καὶ ψάλε γιὰ ἐκεῖνον τὸν ἓνα, καὶ ξετύλιξέ του γύρω τὰ μάγια πού ξέρεις, καὶ πού ἔχεις μέσα σου, — καταστάλαγμα τῶν οὐρανῶν ὅσους ἐγνώρισες, κι' ὅσοι εἶχαν βοηθήσῃ σὲ τὴν δυνατόρωτη ἐξέλιξί σου».

Ἡ Σπεράντισα Καλὸ ἄκουσε καὶ ἐδάκρυσε. Καὶ τὸ δάκρυ ἔσταξε μέσα της καυτό, κι' ἐτράνωσε τὸν πόθο. Τρέχοντας ἔσχισε τὴν βοή τῆς ζωῆς, κι' ἐφθάσε ἓνα ἀγαθὸ πρωτὶ, κι' ἔδωσε τὸ καράβι της στὸν λιμένα σὰν νὰ μὴν ἤθελε πειὰ νὰ φύγῃ.

Γύρω της ἐμαζεύθη καθε κόσμος, — γύρω σὲ τὴν πανέμορφη πεταλούδα, γιὰ νὰ ἰδῇ τὰ λαμπρὰ φτερά της, πού ἀπλωμένα ἐξεκονοῦσαν στὸν ἥλιο τὸν ἑλληνικόν. Κι' ἓνα βράδυ, ἔδωκε τὴν πρώτη διδασκαλία ἐμπρὸς στοὺς γονατιστοὺς. Ἦσαν κι' ἄρχοντες, ἦσαν καὶ κῆρυι θησαυρῶν, ἦσαν καὶ ταπεινοὶ σπουδασταί. Ἐνας ψαλμὸς ἄρχισε νὰ κυλᾷ, πού ἔδειχνε γενεοποιή- μένη τὴν ψυχὴ, καὶ τὸ σύνολο τὸ ἀνθρώπινο ἐπῆρε τὴν ἀχνάδα παλαιᾶς ἀγιογραφίας. Τὰ βλέφαρα ἐχαμήλωσαν ἀπ' τὸ ἡδονικὸ βάρος τῆς ἐξάρσεως — ἴδια βλέφαρα ἱερείας μυθικῆς, ἐν- μωμένα με κερὶ τῶν τάφων, καὶ με δάκρυα, καὶ με αἰμούς λιβανιοῦ. Σ' ἓνα βύθισμα ὄνειρου

ἀποκρυσταλλώθηκεν ἡ μεγάλη μεσάζουσα. Κι' ἐκεῖ, στὸ βύθισμα μέσα, — ποὺ ἦταν ἓνα εἶδος ὑπερ-
τίτου οἴστρου, ἄρχισε νὰ περιβάλλεται τὶς ἐποχές,
μὲ ἀλήθειαν, μὲ δύναμιν, μὲ μεγαλοπρέπειαν,
ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν παλαιὰν ἰταλικήν. Τὸ πνεῦμα
τῶν αἰώνων, τὸ ἓνα ὕστερα ἀπὸ τὸ ἄλλο, — χω-
ρὶς νὰ μεσολαβῇ παρὰ ἓνα στιγμιαῖο ξεκού-
ρασμα τῆς Καλλιτέχνης. Τὸ μουσικὸ ποίημα,
ὁ μουσικὸς τρόμος, τὸ μουσικὸν ὄνειροπόλημα,
ὁ μουσικὸς θρόνος — καὶ οἱ ὄψεις ἡρώων, εἴτε
θυμιάτων, εἴτε δημιουργῶν, ἐπέρασαν σάν ἥσκιοι
ὀλοζώνταντοι ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἀνθρωποπὸν τῆς
Σπεράντας Καλῆς. Οἱ βαθιές, οἱ ψυχικὲς καὶ οἱ
πνευματικὲς εὐγένειες τῶν Ἑργῶν, ἀνεδίδοντο
κι' ἀπ' τὸ πλέξιμο ἀκόμα τῶν χλωμῶν χειρῶν
τῆς, στὴν ὄνειρεμένη στάσι μὴς πιστῆς ψυχῆς.

Ἐνα σῶμα φυσικὸ, σάν τὰ σχήματα ποὺ
παίρνουν τὰ χρυσὰ συγνεφάκια τῆς καλοκαιριᾶς.
Πρωτότυπα ἐλεύθερα στὴν κίνησι, καὶ μὲ τὴν
δική του θανμαστὴ γραμμὴ. Σάρκα ὑπόχλωμη,
καὶ μὲ τὴν ἀνατριχίλα βαθειᾶς αἰσθητικῆς. Ὁ
ἀέρας τῆς πεποιθήσεως τοῦ δίδει τὴν ἔκφρασι
μὴς ὀριμῆς πρὸς τὰ ἔμπροσ. Στέκει πάντα ὑπε-
ρήφανα, γιὰ τοῦ ἐπιβάλλει τὴν στάσιν ἡ ἀξία,
ποὺ δὲν φοβᾶται καμιάν στιγμὴν τῆς ζωῆς. Ἡ
μορφὴ εἶνε τὸ ἀντιφύγισμα ψυχῆς ποὺ τὴν
ἐσκαψαν ὀριμητικὲς θύελλες, μὰ καὶ γι' αὐτὸ
ἔχει τὴν ἔξαρσι τῆς ρέμβης καὶ τῶν μεγάλων
ὀνείρων. Ἡσκιὸι κυλοῦν μαζί μὲ γλυκύτητα ἀπὸ
τὰ ἀπαλά, τὰ γαληνεμένα χαρακτηριστικά της,
— ποὺ ὅταν δὲν τὰ βαραίνει ἡ σκέψις καὶ τὸ
παράπονο, μυλοῦν μὲ ἀφέλειαν ἀγγελικοῦ παι-
διοῦ. Τὸ κεφάλι τὸ τυλίγουν ὀλόγυρα μὲ ἄρμο-
νικὴν ἀκαταστασία μαῦρα μαλλιά σὲ ρωμαϊκὸ,
ἀπλό, ψυχικὸ κτένισμα. Τὸ στόμα μιλεῖ μ' ἐκείνο

τὸ ἄρρητο μέταλλο τῆς φωνῆς, ποὺ φθάνει στὴν
ψυχὴ σάν χαϊδευτικὸ ἀνάσασμα λουλουδιῶν. Τὰ
χέρια σφίγγουν ὅλον τὸν κόσμον μὲ συμπάθειαν,
ἀλλὰ τὰ μάτια, — ποὺ ἡ γνώσις τὰ ἔκαμε δυνά-
μειά μυστήρια — στυλῶνονται πρὸς ἐπίμονα
σάν προαισθανθοῦν κατὰ τὸ πνευματικόν. Εἶνε
γιὰ ὅλα ἀσφαλισμένη. Πιστεύει μόνο στὸ καλόν.
Καὶ τὸ σύνολό της καταντᾷ νὰ φαίνεται παρα-
μυθένιο, καὶ τὸ πρόσωπό της εἶνε τὸ ἱλαρώτερον
ὕποδειγμα τῶν ὁραίων τῆς γῆς.

Ἄς μὴ τὴν ἀδικοῦμε λέγοντας μόνο πὼς
τραγουδεῖ. Ἡ φωνὴ εἶνε τὸ μέσον γιὰ ν' ἀπο-
καλυφθῇ ἓνα πλατὺ καλλιτεχνικὸ ἐγὼ, ὀλόγυρα
φωτισμένο, καὶ μὲ τὴν σφραγίδα μὴς σημαντι-
κῆς πρωτοτυπίας. Δὲν ὑπάρχει σημεῖο σκοτεινὸ
σ' αὐτὸ τὸ ἐγὼ. Ἀπὸ παντοῦ σηκωμένα τὰ
παραπειάσματα κι' ὀλοφάνερα ὅλα. Οἱ γαληνε-
μένοι τόποι, ποὺ τοὺς βλέπουν οἱ ἄνθρωποι
στὰ ὄνειρα, οἱ πηγὲς τῶν τεχνῶν, ποὺ ἀναδίδουν
τὴν γαλήνην καὶ τὸ φῶς, οἱ λουλουδέινες στρω-
μὲς τῶν ἡλίων, ὅταν ἀποσύρονται ἀπ' τὸ αἰώ-
νιο γοργοκύλισμα στοὺς οὐρανούς. Ὅλα ἐλεύ-
θερα στὰ μάτια της. Κι' ἔτσι, τὸ προνόμιο νὰ
βλέπῃ ἀπὸ παντοῦ, καὶ νὰ νοιώθῃ τί βλέπει,
τῆς ἔδωκε τὴ δύναμι μὴς τέτοιας ἐκτελέσεως —
ποὺ ζητεῖ τὴν ἔκφρασι νὰ ἔχῃ γενικότητα καὶ
πλάτος. Καὶ τὴν τέχνην νὰ μὴ περιορίζεται στὴν
ἀπόδοσι τοῦ ἡχου, ἀλλὰ καὶ τοῦ λόγου, ἀλλὰ
καὶ τῆς σκηρικῆς ἀνάγκης — κι' ἔτσι τέλεια πιά
ἀναστημένο νὰ φανερώνεται τὸ ἔργον. Καὶ κατὰ-
βαθα νὰ βλέπῃ κανεὶς τὴν πνευματικὴν συνεν-
νόησι τοῦ μουσουροῦ καὶ τοῦ ποιητοῦ — ποὺ
ἐσκυψαν στὸ ἴδιο χαρτί.

Τέτοια ἡ Ἐλπίς Καλογεροπούλου. Τὸ ὄνομά
της ἔχει τὴν θέσι του στὸν κύκλο τῶν Φωτεινῶν.

ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΣΚΕΛΕΤΩΝ *

Ὅπου κι ἂν πλέει, ὅπου κι ἂν πάει
τὸ καρβάκι τῶν θνητῶν,
κάπια Σειρήνα τραγουδάει
μέσα στὸ γῦρο τῶν Ὠρῶν.

Κι ὅσο ἂν δεθοῦμε στὸ κατάρτι
κι ὅσο ἂν σφαλίζουμε τ' αὐτιά,
μὲς στὴν ψυχὴ μας, ξέρει νᾶρτει
ἡ μαγικὴ φωνή, βαθιά.

Καὶ μὴς καλεῖ σὲ κάποια μέρη
ὅπου εἶνε πλούσια ἀπ' ὀμορφίης,
ποὺ αἰώνιο πνέει τὸ καλοκαίρι
κι ἀνθοῦνε πάντα οἱ λειμονιές.

Κι ἂν τύχει κι ἀπ' τὴν τραγῳδίαν
ἀποσταμένους τῆς Ζωῆς,
μὴς βρεῖ μὴ μέρη ἡ μελωδία
τῆς μελιστάλαχτης φωνῆς.

Τὸ κῆμα σῶζουμε καὶ πᾶμε...
καὶ στῆς Σειρήνας τὴ σπηλιά
ἀράζουμε καὶ τῆς ζητᾶμε
ὅση μὴς ἔταξε εὐτυχία.

* Ἀπὸ τὸν "Γύρο τῶν Ὠρῶν", ποὺ ἐκδίδεται προσεχῶς.

Μὰ ξάφνου ἡ μάγισσα μὴς γδύνει
τὴ σάρκα μας, καὶ στὴν πικρὴ
τῆς γῆς τὴ σκάρη τὴν ξεχύνει
καὶ τὴ ζυμώνει ἀναλυτή.

Καὶ πλάστρα γίνεται καὶ νέα
πλάσματα πλάθει μαγικά,
ἄνθια καὶ σκουληκάκια ὁραῖα
καὶ μύρια πράσινα φυτά.

Κι ἀπ' τῆς Ἀνυπαρξίας τὰ βύθη
στὸ Φῶς τὰ στέλνει νὰ χαροῦν,
καὶ τῆς Ζωῆς τὸ παραμῦθι
τὸ ἀτέλειωτο ν' ἀφουγκραστοῦν.

Μὰ ἐμεῖς στῶν σκοταδιῶν τὰ πλάτια
τί καρτεροῦμε οἱ σκελετοί;
Καὶ τί μὲ τὰ γιγάντια μάτια
θωροῦμε ὀλόγυρα βουβοί;

Δίχως φωτὸς καμιάν ἀχτίνα,
δίχως ἀντίλαλο ζωῆς,
σὲ λίγη σκόνῃ πιά, ὦ Σειρήνα,
τί καρτεροῦς καὶ δὲ μὴς λυεῖς;

Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα εἶναι τόσο περιπλο-
κόν, περιελβεῖ τόσα ὅλα συμφέροντα, κατὰ
διαφόρους διευθύνσεις διασταυρούμενα καὶ ἀλ-
ληλοσυγκρουόμενα, ἐγκυμονεῖ τοσούτους κινδύ-
νους ὅχι μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνα-
τολήν καὶ τὰ Κράτη τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου
ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν παγκόσμιον ἐν γένει εἰρήνην,
τόσον πολλὰ εἶναι τὰ ἐνδιαφερόμενα Κράτη,
ὥστε τὸ ζήτημα τοῦτο νὰ ἀπασχολῇ διαρκῶς
τὴν πολιτικὴν καὶ διπλωματικὴν ὁλὴν σχεδὸν τῶν
Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων καὶ νὰ ἀποτελῇ τὸ αἰώ-
νιον καὶ ἀτελεύτητον θέμα τῶν συζητήσεων ἐν
τε τῷ καθημερινῷ τύπῳ καὶ τοῖς περιοδικοῖς
καὶ τὸ ἀντικείμενον περὶ ὃ περιστρέφονται αἱ
μεταξὺ τῶν Μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων
γινόμεναι καὶ διαλυόμεναι συνεννοήσεις καὶ συμ-
μαχίαι καὶ συνασπισμοί, χωρὶς μέχρι τῆς σήμε-
ρον νὰ καταστῇ ἐφικτὴ ποιά τις λύσις τοῦ ζητή-
ματος, ἱκανοποιούσα ταυτοχρόνως ὅλας τὰς ἐγ-
γυτέρω ἢ ἀπωτέρω ἐνδιαφερομένης Μεγάλης τε
καὶ Μικρᾶς Δυνάμεις καὶ δυναμένη ἐπομένως νὰ
εἰσέλθῃ εἰς τὸ στάδιον τῆς πραγματοποιήσεως.

Εἶναι λοιπὸν λίαν φυσικὸν ἐκ τοῦ χάους τού-
του, ὅπερ τόσα τώρα ἔτη δημιουργεῖται ἐκ τοῦ
Ἀνατολικῶν ζητήματος, νὰ προβάλλῃ κάποτε
κάποτε καὶ νὰ συζητῇται δημοσίᾳ ὡς φωτεινὴ
τις ἰδέαι ἡ γνώμη περὶ ὁμοσπονδίας τῶν Κρα-
τῶν τοῦ Αἴμου, ἔχουσα τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ
καλὸν καὶ ἐπαγωγὸν ὑπὲρ αὐτῆς, ὅτι διὰ ταύτης
πραγματοποιουμένης, ὡς διὰ μαγείας ἐπέρχεται
ἀναίμακτος καὶ ἀνώδυνος ἡ λύσις τοῦ ὅλου ζη-
τήματος καὶ σύμπτωσις ἡ Εὐρώπη θὰ ἠδύνατο
ἐπὶ τέλους νὰ ἀναπνεύσῃ καὶ ἡσυχάσῃ ἐπὶ πολὺν
χρόνον ἢ καὶ διὰ παντὸς ἀπὸ τὸν δεινὸν ἐφιάλ-
την, τὸν διαρκῶς ἐπικαθήμενον ἐπ' αὐτῆς καὶ μὴ
ἀφίνοντα ταύτην νὰ κλείσῃ μάτι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν.

Ἡ περὶ ὁμοσπονδίας τῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου
ἰδέα, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἔχει διατρέξει δύο
στάδια μέχρι σήμερον, διότι ἐνῶ μέχρις ἐσχά-
των, μέχρι δηλαδὴ τῆς κατὰ τὸ 1908 Νεοτούρ-
κικῆς μεταπολιτεύσεως, ὁσάκις ἐγίνετο λόγος
περὶ ὁμοσπονδίας δὲν συμπεριλαμβάνετο ἐν αὐτῇ
καὶ ἡ Τουρκία, ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συν-
τάγματος ἐν αὐτῇ, ἐν τοῖς περὶ ὁμοσπονδίας

σχεδίοις συμπεριλαμβάνεται και αυτή, ήτις και θα άπετέλει τόν πυρήνα και τόν άξονα, περι όν θα έστρέφετο ή όλη όμοσπονδία.

Κατά τόν πρώτον στάδιον — όμοσπονδίας δηλονότι μη συμπεριλαμβανούσης και την Τουρκίαν — δέν πρόκειται κυρίως περί όμοσπονδίας (confédération) αλλά μάλλον περί προσωρινού συνασπισμού (coalition) ή και όριστικότερας έστω συμμαχίας των Χριστιανικών Κρατών της Χερσονήσου του Αΐμου, σκοπός της οποίας θα ήτο ή διά κοινών άγώνων εκδίωξις των Τούρκων εκ της Εϋρώπης και ή μεταξύν των συμάχων διανομή των χωρών, άς κατείχον οί Τούρκοι.

Η τοιαύτη γνώμη περί όμοσπονδίας έξωτερικώς και έπιπολαιώς κρινομένη έχει πολλά τά καλά ύπερ αυτής, διότι ούτω εκείνο, όπερ καθ' οίονδήποτε άλλον τρόπον έθεωρείτο ως όλως άκατόρθωτον ή άλλως πολύ δυσχερές και άμφίβολον, — ή διά πόλεμου δηλαδή παρ' ένός μόνον εκ των Κρατιδίων του Αΐμου έναντίον της Τουρκίας εκδίωξις των Τούρκων εκ της Εϋρώπης — διά της όμοσπονδίας και της κοινής ενεργείας όλων των Χριστιανικών Κρατών θα καθίστατο μάλλον πραγματοποιήσιμον και κατορθωτόν και άφ' έτέρου διά της κοινής συνεννόησεως θα ήδύνατο και νά άποτραπή ό εκ της διανομής των παρὰ των Τούρκων κατεχομένων χωρών άλλως άφρευκτος μεταξύ των πόλεμος.

Τήν ιδέαν ταύτην της κοινής συνεννόησεως των Χριστιανικών Κρατών του Αΐμου ένωρίτατα έξεμεταλλεύθησαν αί άμεσώτερον εις τά ζητήματα της Χερσονήσου του Αΐμου ένδιαφορούμεναι Δυνάμεις ήτοι ή Αυστρία και ή Ρωσία και τώρα τελευταίον και ή Ιταλία, ούτω δέ καθ' ύστεροβούλους και ύπό της πολιτικής έμπνεομένων ύπολογισμούς ή ιδέα αυτή έχει άποκρυσταλλωθή εις τρία διακεκριμένα σχέδια ή συστήματα, άτινα, καίτοι ως βάσιν πάντοτε θέτοντα την όμοσπονδίαν, διαφέρουσιν όμως ούσιωδώς άλλήλων καθ' όσον διά της έπιζητούμένης όμοσπονδίας πρόκειται κυρίως νά έξυπηρετηθώσι τά ιδιαίτερα συμφέροντα μίως των Δυνάμεων τούτων.

Αλλά καθ' οίονδήποτε σύστημα και άν έξετασώμεν την ιδέαν της όμοσπονδίας των Χριστιανικών Κρατών του Αΐμου, έν τη οποία νά μη συμπεριλαμβάνεται και ή Τουρκία, ως κοινή προϋπόθεσις και προαπαιτούμενον τίθεται ή έξωσις των Τούρκων εκ της Εϋρώπης και ή μετά την έξωσιν διανομή των ύπό των Τούρκων κατεχομένων χωρών. Αλλά πώς θα γείνη ή έξωσις αυτή; Κατά ποίον τρόπον και ύπό ποίους όρους

θα ήτο δυνατή και κατορθωτή ή έξωσις; Κατά ποίαν αναλογίαν έν τώ κοινώ κατὰ των Τούρκων άγώνι έδει νά συμμετάσχουσιν ή Έλλάς και ή Βουλγαρία, ή Σερβία και τό Μαυροβούνιον ή και ή Ρωμανία;

Περί όλων τούτων και πλείστων άλλων λεπτομερειών ούδεις έγίνετο λόγος, ύπετίθετο δέ μάλλον ότι ό Τούρκος θα άπέθνησκε φυσικόν θάνατον ως άπλοϋς θνητός και έγίνετο άπλως μόνον και όλως άκαδημαϊκώς λόγος περί της μετά τόν θάνατον διανομής της κληρονομίας μεταξύ των επιδόξων κληρονόμων.

Αλλά και όσον άφορᾷ αυτήν ταύτην την διανομήν ή την τύχην των παρὰ των Τούρκων κατεχομένων χωρών, πᾶς εκ των προτέρων μεταξύ των Κρατιδίων του Αΐμου διακατανομιδές άποκλείεται, διότι και τά συμφέροντα και αί βλέψεις και άντιζηλίες και φιλοδοξίες τούτων ως και των Μεγάλων Δυνάμεων αυτά καθ' έαυτάς τυγχάνουσιν έντελώς άσυμβίβαστοι και την τελευταίαν λέξιν επ' αυτών θα εκφέρη ή ισχύς των όπλων, άπέναντι δέ της ισχύος ούτε θέσιν έχουν ούτε σημασίαν αί άκαδημαϊκαί συζητήσεις.

Η ιδέα λοιπόν της όμοσπονδίας των Χριστιανικών Κρατών του Αΐμου είναι ως ιδέα λαμπρά και αξιόλογος, άλλ' επ' όσον ύφίσταται Τουρκία θα παραμένη πάντοτε άπλή ιδέα, άνεπίδεκτος πραγματοποίησεως.

Και τώρα ό λόγος περί του έτέρου σχεδίου όμοσπονδίας, έν ή συμπεριλαμβάνεται και ή Τουρκία, περί του οποίου ήρχισεν, ως είρηται, νά γίνεται λόγος από της τελευταίας έν ταύτη μεταπολιτεύσεως, ως άπαρχή δέ πραγματοποίησεως της είχαν έξηγηθή παρὰ του διεθνούς τύπου τά πέρνσι κατὰ Μάρτιον γενόμενα εις Κωνσταντινούπολιν ταξείδια των Βασιλέων της Βουλγαρίας και Σερβίας.

Οφείλομεν νά είπωμεν ότι έξ όλων των Χριστιανικών Κρατών του Αΐμου τό σχέδιον εύρίσκει μὲν θιασώτας έν Σερβία, σχεδόν δέ έντελή άδιαφορίαν εις τά λοιπά. Οί ιδιαίτεροι λόγοι δι' ούς ή Σερβία κηρύσσεται κάπως προθυμότερα πρὸς τοιαύτην όμοσπονδίαν, είναι λίαν εύεξήγητοι, όταν λάβωμεν υπ' όψιν ότι ή χώρα αυτή μη έχουσα διεξοδον πρὸς την θάλασσαν, αισθανομένη δέ άμεσώτερον τόν έξ Αυστρίας κίνδυνον και διατελοϋσα πανταχόθεν άποκεκλειμένη παρ' άλλων Κρατών έχει άμεσον και έπιτακτικήν την ανάγκην νά έξάγη δι' άλλων χωρών τά προϊόντα της και συγκοινωνή με τό έξωτερικόν, ως προσφορωτέραν δέ και έπωφελεστέραν εύρίσκει την διά της Τουρκίας εις τό Αιγαίον διεξοδον.

Και έν Τουρκία υπάρχουν άρκετοί οί θιασώ-

ται της τοιαύτης όμοσπονδίας, ό δέ Χιλμή Πασάς έχει έκφρασθή πέρυσιν ούτω: «ή ιδέα Βαλκανικής όμοσπονδίας είναι όνειρον, μόνον δέ διά της έπελθούσης αναγεννήσεως της και διά στρατού ισχυροϋ θα ήδύνατο τό όνειρον τούτο νά πραγματοποιήσῃ ή Τουρκία.»

Αλλ' όπως και άν έξετάσωμεν την όμοσπονδίαν, είτε λάβωμεν ως πρότυπον και παράδειγμα την Έλβετίαν είτε τās Ένωμένες Πολιτείας της Αμερικῆς είτε την Γερμανίαν είτε την Αυστρίαν, καθ' όλας τās περιπτώσεις ταύτας, ως ήθικᾶ, ούτως ειπείν, αίτια και έλατήρια της όμοσπονδίας δύνανται νά θεωρηθώσιν ή ή κοινότης της καταγωγῆς (έθνικόν αίσθημα) ή της θρησκείας ή της γλώσσης ή και της άνατροφῆς και παιδεύσεως και ιδεώδους έν γένει ή, όταν δέν υπάρχουν αυτά, άλλοι ιστορικοί λόγοι, άνερχόμενοι εις παλαιούς χρόνους και πρὸς ούς έχουν πλέον έξοικειωθή οί λαοί, συνειθίσαντες νά ζώσιν υπό ένα κοινόν Μονάρχην ως συμβαίνει έν Αυστρία.

Μία όμως όμοσπονδία, περιλαμβάνουσα όλα τά Κράτη του Αΐμου μαζί και την Τουρκίαν, επί ούδεμιᾶς παρομοίας τινός ήθικῆς βύσεως θα ήδύνατο νά έρεισθῇ, διότι μεταξύ Τούρκων και Κούρδων και Αράβων και Άλβανών και Έλλήνων και Σλαύων και Αρμενίων ούδέν τό κοινόν ως πρὸς την θρησκείαν και την φυλήν ή την παιδευσιν και άνατροφην και τό ιδεώδες έν γένει δύνανται νά υπάρξῃ, τούναντίον δέ μεταξύ των διαφόρων λαών τά πάθη και τά μίσῃ, χρονολογούμενα από πολλών έτών ή και εκατονταετηρίδων άκόμη, έχουν, ως μη ώφειλε, βαθυτάτας και δυσεξαιλείτους τās ρίζας, και διατηροϋνται εισέτι ζωηρά και άκμαία, άναρριπίζόμενα και παρὰ των Εϋρωπαϊκών Δυνάμεων, των επιδιωκουσών ίδια συμφέροντα και ίδιους κατακτητικούς σκοπούς έν Ανατολή.

Πρὸς τούτοις ή Τουρκία περιέχει έν έαυτῇ εκατομμύρια όλα διαφόρων Χριστιανικών λαών, συνδεομένων διά του αίσθήματος της κοινῆς καταγωγῆς, διά της γλώσσης και της θρησκείας, των ήθών και έθίμων και των ιστορικών παραδόσεων πρὸς τά όμορα τῇ Τουρκία Χριστιανικά Κράτη, αί καλᾶ δέ ή κακά σχέσεις της Τουρκικῆς Πολιτείας πρὸς τοϋς ίδιους Χριστιανούς υπηκόους της δέν άφίνουν άδιάφορα τά Κράτη ταύτα. Έπομένως ως προαπαιτούμενον της όμοσπονδίας θα ήτο και ή εκ μέρους της Τουρκίας παραδοχή της ύπό ώρισμένους όρους διαβίωσης των έν αὐτῇ Χριστιανικών λαών. Θα ήδύνατο όμως ή Τουρκία νά ύπογράψῃ και δεχθῇ άπέναντι των όμοσπόνδων της την ρητήν ύπο-

χρέωσιν του εκ μέρους της σεβασμοϋ των προσυμφωνημένων όρων, όσον άφορᾷ τοϋς Χριστιανούς υπηκόους της;

Αλλά και άν παρεβιάζοντο τυχόν οί τοιοῦτοι όροι, ποίον όμοσπονδιακόν συμβούλιον ή δικαστήριον θα ήτο ικανόν και άρμόδιον νά έπιληφθῇ και δικάσῃ και εκτελέσῃ την απόφασίν του;

Συνάμα ή Τουρκία δέν είναι Κράτος μόνον Εϋρωπαϊκόν αλλά κυρίως Ασιατικόν, αί περισσότεραι δέ κτήσεις της εύρίσκονται έν Ασία. Είς μίαν λοιπόν όμοσπονδίαν μεταξύ όλων των Κρατών του Αΐμου δέον νά συμπεριληφθῇ ή Τουρκία, μόνον όσον άφορᾷ τās έν Εϋρώπῃ χώρας της ή και διά τās έν Ασία κτήσεις της; Και άν ή Τουρκία περιεπλέκετο εις πόλεμον τινά έν Ασία ως π.χ. με την Περσίαν ή την Ρωσίαν ή την Αγγλίαν (έχομεν ήδη ζωντανόν παράδειγμα τόν εκ της Τριπολίτιδος Ιταλοτουρκικόν πόλεμον), έπρεπεν όλα τό όμόσπονδα Κράτη του Αΐμου νά αναλάβωσι κοινόν τόν άγώνα έναντίον των Περσών ή των Ρώσων και Αγγλων και νά άποστείλουν ή Έλλάς και ή Σερβία, τό Μαυροβούνιον και ή Βουλγαρία τοϋς στρατούς των εις Ασίαν διά νά προστατεύσουν τās έν Ασία χώρας της Τουρκίας;

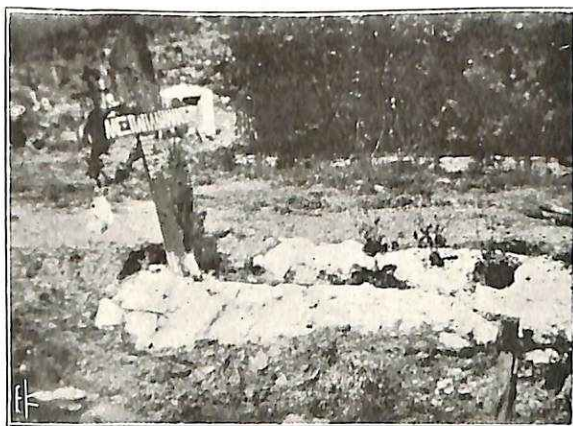
Αλλά θα έλεγέ τις ότι πολλοί έξωτερικοί λόγοι, μεγάλοι και επικρεμάμενοι κίνδυνοι άπορροφῆσεως ολοκλήρου της Χερσονήσου του Αΐμου είτε παρὰ της Αυστρίας είτε παρὰ της Ρωσίας καθιστώσι έπιτακτικήν την ανάγκην της όμοσπονδίας, πρὸ δέ του κοινού κινδύνου πρέπει νά σιγήσωσι τά πάθη και νά εκλείψωσιν αί άντιζηλίες και νά επέλθῃ ή συνεννόησις. Αλλά και έν τοιαύτῃ περιπτώσει, άν ύποτεθῇ ό κίνδυνος τοσοῦτον έγγϋς και άμεσος και πάλιν περί προσωρινού γενικοϋ συνασπισμοϋ ή άμυντικῆς συμμαχίας όλων των Κρατών του Αΐμου θα ήδύνατο νά γείνη λόγος οϋχι δέ και περί όμοσπονδίας, διότι βάσις της όμοσπονδίας είναι ό επί διαρκεστέρων και γενικωτέρων βάσεων έσωτερικὸς διακατανομιδῆς των άμοιβαίων μεταξύ των όμοσπόνδων Κρατών σχέσεων ως και ή ύπαρξις όμοσπονδιακοϋ τινος Συμβουλίου, όπερ νά επιλαμβάνεται και λύη πᾶσαν διαφοράν, άφορῶσαν τās μεταξύ των όμοσπόνδων Κρατών σχέσεις. Αλλά πού και πὸς θα συνειροστέτο τό τοιοῦτον Συμβούλιον και κατὰ ποίον τρόπον θα έξετελούντο αί αποφάσεις του;

Ταῦτα έν όλίγοις και τοῖς κυριωτέροις. Νομίζομεν ότι ή περί Βαλκανικῆς όμοσπονδίας ιδέα, είτε ήθελε συμπεριληφθῇ έν αὐτῇ και ή Τουρκία είτε μή, όσον επαγωγὸς και άν φαίνεται, θα παραμένη πάντοτε ιδέα και όνειρον.

Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Ένας σωρός από λιθάρια κι' ένας σταυρός μισογυρισμένος απ' τούς ανέμους, πού διαλαλεί με μεγάλα άσπρα γράμματα τὸ ὄνομα τοῦ χαμένου. Τάφους ἄλλους κοντὰ δὲν ἔχει — μοναχὸς καὶ στὸ θάνατο ὅπως ἦταν μοναχὸς του καὶ στὴ ζωὴ. Πλήθος ἀπὸ δένδρα σκοτεινὰ ὑψώνουν πυκνὸ φράχτη πρὸς τὸ βάθος, γιὰ νὰ μένῃ ἡσυχος ὁ ἰδεολόγος στὸν ὕπνο του, καὶ τὰ ἀγριόπουλα τῆς νύχτας νὰ μὴ ταράζουν τὸ ξεφάντωμα τῆς ψυχῆς του στὶς καμπάνες τῶν μυστικῶν. Ὁ Παπαδιαμάντης τώρα ὑπάσχει. Ἐνα λάθος ἦταν πού ἦρθε στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων — σκιὰ αὐτὸς ἀπὸ ἐκείνες τοῦ βραδυοῦ, ποῦχουν ἔχθρα μὲ τὸ φῶς καὶ ἔχθρα μὲ κάθε κίνησιν πού βουίζει καὶ πού φαντάζει. Γιατὶ ἦταν τὸ παιδί τῆς ψυχικῆς κινήσεως, γιατί μέσα του ἔφερνε ἕναν ἐργάτη τῆς ἰδέας κι' ἕναν ἐραστή τῶν ταξιδιῶν. Ἀπὸ τῆ μικρῆ Σκιᾶ αὐτός, ἔβλεπε κι' ἐγύριζε ὅλον τὸν κόσμον, κ' ἦταν παντοῦ μπροστά. Ὁ ἄερας τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ φτωχικὸ του κελεῖ καὶ τοῦ εἶχε χαϊδέψῃ τὶς ἰδέες. Κι' ἂν τὸ ἀνθρώπινό του ἐλάττωμα, ν' ἀποφεύγῃ σὰν ἄγριος τὸ πλῆθος, τὸν κρατοῦσε ἀποτραβηγμένον σὲ μίαν ἀφάνειαν ἀνυπαρξίας — ὅμως ἦλθε ὁ θάνατος, ἐχάθηκε ὁ ἀνθρώπος ὁ παρ᾽ ἑξενός, καὶ ὁ νοῦς

Ὁ τάφος τοῦ Παπαδιαμάντη στὴ Σκιᾶ

ἀπογυμνωμένος ἀπὸ τὶς συνθήκες, ἔλαμψε καὶ ἐγνώρισθη περισσότερο ἀπὸ πρὶν.

Ποιητὴς πού τὸν αἰσθάνθηκε εἶπε:

«Ὁ κάθε στοχασμὸς σου
ἁμαρτῶν ἁμαρτῶν
στὸν κόσμον τὸν δικό σου
κόσμος τὸ κάθε πλάσμα.»

Ἀλήθεια, ὁ ἀνθρώπος ὁ ἀποκρυσταλλωμένος σὲ μιὰ στάσι ψυχικῆς τυραννίας, ἄξιζε ἕνα τέτοιο ὄρατο τραγοῦδι. Γιατὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦταν τραγοῦδι, μιὰ τραγοῦδι παραπονετικὸ πού μιλοῦσε γιὰ κάτι ὄνειρα μακρινὰ καὶ ἄπιαστα. Ἡ ψυχὴ του εὐρύχωρη, καὶ μικρὴ ἡ ἀνθρώπινη δύναμὶς του. Κι' αὐτὸ τὸ ἔξευρε καλά.

Φιλόσοφος ἀληθινός, ἀμελημένος ἀπὸ ὅλα κι' ἀπ' τὸν ἴδιο ἑαυτό του. Ἀγρία μαλλιά σὰν ἀγκάθια ἐστεφάνωναν τὸ πρόσωπό του, πού ἔμοιαζε χονδροπέταλο ἔξωτικό, σκοτεινὸ φυτό ἀνάμεσά τους, — σὰν ἐκεῖνα πού λέγει τὸ παραμῦθι ὅτι ἀνθίζουν στοὺς λόγγους μόνο τὴν νύχτα. Τὰ χέρια χονδρὰ σὰν ἐργάτη πετροκοιβαλιτῆ, κι' ἕνα ροῦχο κουμβωμένο ὡς τὸ λαμό. Καὶ τὰ μάτια χαμηλωμένα πρὸς τὴ γῆ, σὰν νὰ τῆς ζητοῦσαν ἐπίμονα κάποια ἀπάντησι — τέτοια ἦταν ἡ ἀνθρώπινη ὑπόστασις τοῦ Παπαδιαμάντη. Ὡς πού τὸν περασμένο χρόνον, στὰς 3 Ἰανουαρίου, στὴν καρδιά τοῦ χειμῶνα, τοῦ ἔδωκε τὴν ἀπάντησι ἡ γῆ, ἀνοίγοντας τόπο εὐρύχωρο γιὰ τὸ παιδί της. Κ' ἦταν ἡ πρώτη φορά, σὰν ἐτεντώθη στὸ ὑστερνὸ κρεβάτι, πού ἀντίκρισε μὲ θάρρος τὸν οὐρανὸ, — ὁ ἄτολμος, ὁ θρησκοκληπιὸς Παπαδιαμάντης, ὁ εὐσεβής, ὁ ἀπόστολος τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς μετάνοιας.

Τὸ ἔργο του τὸ δυνατό, τὸ περίεργον πρωτότυπο, ἔχει μίαν ἀγρίαν μεγαλοπρέπειαν σὰν τὰ βουνὰ καὶ σὰν τοὺς λόγγους, πού τὸν τριγύριζαν στὴν ἐρημίᾳ του. Στὸ διήγημα, καὶ μάλιστα στὸ θέμα τοῦ διηγήματος, θὰ μείνῃ ὁ πρῶτος αὐτὸν τὸν αἰῶνα.

ΜΑΡΚΟΣ ΓΑΛΗΝΙΟΣ

Κα Ἀλεξάνδρα Παπαρηγοπούλου

Δις Μαρία Σούτσου, Κα Μπάρι

ΠΡΩΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ ΠΛΑΣΤΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Πλαστικὰς Εἰκόνας ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Δημοτικοῦ περιέλαβον εἰς τὸ πρόγραμμά των ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς τῆς Πήγτας αἱ ἰδύνουσαι τὰ τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων, ἡ δὲ ἀναγγελία αὐτῇ καὶ ἰδίως τὸ γεγονός ὅτι μεταξὺ αὐτῶν τῶν εἰκόνων θὰ ὑπῆρχε πιστὴ ἀναπαράστασις τῆς Αὐλῆς τῆς Βασιλίσσης Ἀμαλίας μ' ἔκαμε νὰ προσφύγω εἰς ἕν παλαιόν, ὅχι ἰδικόν μου λεύκωμα. Ἐκεῖνη εἰς τὴν ὁποίαν ἀνῆκει, στρέφει πάντοτε τὰς δέλτους του μὲ κάποιαν ἰδιαιτέραν ὅλως συγκίνησιν, μὲ κάποιαν ἀπληστον νοσταλγικότητα, καὶ ἡ φωνὴ τῆς προσλαμβάνει ἐξαιρετικῶς θερμὸν τόνον ὅταν ὁμιλῇ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ μορφῶν. Ἐγὼ βεβαίως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καταλαμβάνωμαι ἀπὸ ὁμοίαν ἀκριβῶς συγκίνησιν, οὐχ ἦτον ὅμως πάντοτε μὲ ἰδιαιτέραν εὐλάβειαν καὶ μὲ κάποιαν ἀόριστον μελαγχολίαν ἐδρίσκομαι αἶφνης ἐνώπιον τῶν μορφῶν αὐτῶν αἱ ὁποῖαι ἀπετέλεσαν τὴν λαμπροτέραν κοσμικὴν ἐμφάνισιν μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς καὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας μόναι ὅσαι ἐξηφανίσθησαν αἰφνιδίως διὰ τοῦ θανάτου παρέμειναν εἰς τὴν

μνήμην ἐκείνων πού τὰς ἐγνώρισαν, ἀναλλοιώτως νεαραὶ καὶ ἀμάραντοι.

Συλλογισθῆτε ὀλίγον τὸ Λεύκωμα αὐτὸ περιλαμβάνει σχεδὸν ὅλας τὰς ἐπιφανεῖς κοσμικὰς καὶ ἄλλας προσωπικότητας τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος Α' καὶ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου Α'. Ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ἰδῇ ἐκεῖ τὴν Βασίλισσαν Ἀμαλίαν τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καθόδου της, ἀκόμη τότε κομψήν, ἀνέκαθεν ἀγερόχως μεγαλοπρεπῆ τὸν Βασιλέα Ὁθωνα μὲ τὸν ἐπὶ τοῦ κροτάφου ἀγγιστροειδῆ βόστρυχον φέροντα μὲ τόσην ἐπιβολὴν τὸ ἔθνικόν ἐνδυμασίαν τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν Ὀλγαν, τόσῳ ἐφηβικῶς ἀκόμη τότε λεπτήν, ὥραιαν ἐκπάλως, μὲ ἀβρότητα καὶ ἀνθηρότητα τῆς ὁποίας λαμβάνει κάποιαν ἰδέαν ὁ ἀτενίζων τὰς τελευταίας εἰς τὰ βασιλικά θεωρεῖα τῶν δύο θεάτρων μας τὴν θαρινὴν νεότητά τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος τῆς πριγκιπίσσης Ἐλένης, θαυματοῦς τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου τὸν λιγυρόν καὶ χαριέντα ἐκείνον μίσητον κρίνον ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ζωὴν ἐκαλεῖτο Φωτεινὴ Μαυρο-

μιγάλη και πρό της υπερτάτης ανθήσεως της οποίας και μόνης συνέτριψεν ο Έδμόνδος Άμπον την τόσῳ ἐπιμόνως καὶ τόσῳ ἐπιτετηδευμένως σαρκαστικὴν πέναν του· τὴν δεσποινίδα Ἐλίζαν Καρμπούνη, ἔπειτα κυρίαν Πούσβαλδ τῆς οποίας τὴν ὡς ἀρχαίου δακτυλιολίθου κατατομὴν ἐδημοσίευσαν ἄλλοτε τὰ «Παναθήναια»· τόσας ἄλλας μορφὰς ὡραίας ἢ ἀπλῶς χαρακτηριστικὰς, μορφὰς προσώπων τὰ ὅποια ἔζησαν τόσον ἐντόνως ἄλλοτε, τὰ ὅποια ἠτύχησαν ἴσως, τὰ ὅποια ἠγάπησαν καὶ ἠλπισαν καὶ ἐμελαγχόλησαν, τὰ ὅποια ὠνειροπόλησαν, ἀπὸ τὰ ὅποια μερικὰ ζοῦν ἀκόμη, τόσον ἴσως ἀτόνως πλέον, χωρὶς οὔτε καὶ πλέον ἀτόνως νὰ ζῇ ἢ εὐτυχία ἢ τότε...

Εἰς τὸ Λεύκωμα αὐτὸ ἀνεζήτησα καὶ ἀνεῦρον τὰς φωτογραφίας τῶν κυριῶν καὶ δεσποινίδων

Δις Α. Ἀντωνιάδῃ, Κα Κυριακοῦ

μία ἀπὸ ἐν μόνον ἄτομον· τὸ ἄτομον αὐτὸ φέρον γραφικὴν ἀμφοῖς ἐφαίνετο περιβαλλόμενον ἀπὸ ὡσεὶ δὲς πλαίσιον τὸ ὅποιον ἐνέτεινεν ἀκόμη περισσότερον τὴν ὀπτικὴν ἀπάτην. Αἱ ἀνευρεθεῖσαι φωτογραφίαι μερικὰς τῶν ὁποίων παραθέτουν ἐνταῦθα τὰ «Παναθήναια» παριστῶσι τὰς

τῶν Ἀθηνῶν αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας αὐτῆς, τῷ 1858-1859, ἐξέτελεσαν τὰς πρώτας εἰς τὰς Ἀθήνας Πλαστικὰς Εἰκόνας. Ἐγένοντο αὐταὶ εἰς τ' ἀνάκτορα ἐπιμελείᾳ τοῦ τότε ἐκ τῶν Ὑπασπιστῶν τοῦ βασιλέως Κ. Μουρούζι, — μιᾶς τῶν νεωρωτέρων, ἀριστοκρατικωτέρων καὶ συμπαθεστέρων φυνισιογνομίων τῆς Αὐλῆς ἐκείνης, — ὁ ὁποῖος ἔπειτα ὑπῆρξε τόσον ἐπαξίως ὑπασπιστὴς καὶ τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ὁ πατὴρ τοῦ Γεωργίου Μουρούζι. Αἱ εἰκόνες αὐταὶ δὲν ἦσαν οὐνετοι, ἀποτελούμεναι ἢ καθε-

Δις Ρωξάνῃ Ι. Σούτσου, ἢ ἔπειτα Κοζάκῃ Τυπάλδου. — Μιμῆκος Παπαρηγοπούλου

Δις Ἑλένῃ Γ. Μαυρογορδάτου

κυρίας καὶ δεσποινίδας αἱ ὁποῖαι συμμετέσχον τῶν Εἰκόνων αὐτῶν, μεταμφιεσμένας ἀκριβῶς ὡς κατὰ τὴν ἐόρτιον ἐκείνην καλλιτεχνικὴν ἐσπέραν τῶν Ἀνακτόρων τῆς οποίας τὰ φῶτα ἔσβυσαν ἀπὸ τόσῳ πολλῶν ἔτων. Αἱ συμμετασχούσαι εἶναι ἡ κυρία Ἀλεξάνδρα Παπαρηγοπούλου, νύμφη ἐξ ἀδελφοῦ τοῦ πρώην Αὐλάρχου κυρίου Μιχαὴλ Παπαρηγοπούλου ἢ ἡπειρώτις, ἀλλ' ἐκ Πατρῶν προερχομένη δεσποινὶς Βασιλικὴ Στρούμπου, ἢ ἔπειτα καὶ ἔως τώρα κυρία Κωνσταντίνου Δεκόζη Βούρου, τὴν ὁποίαν ἐν ἐλλείψει ὡραιολόγων οἱ ὡραιολόγοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶχον ἐπονομάσει Ἀχαϊκὸν Ἀστέρα ἢ δεσποινὶς Μαρία Σούτσου, τὰ νῦν κυρία Μάρτ' ἢ δεσποινὶς Ρωξάνη Ἰωάννου Σούτσου ἢ ἤδη κυρία Κοζάκη Τυπάλδου ἢ ὁποῖα ἐξακριβῶς εἶχε καὶ ἀκόλουθον τὸν ποτὲ Μιμῆκος Παπαρηγόπουλον ἢ δεσποινὶς Ἑλένη Γ. Μαυρογορδάτου ἢ

δεσποινὶς Ἀγλαΐα Ἀντωνιάδου, ἢ ἔπειτα καὶ ἔως τώρα κυρία Κυριακοῦ, ἢ δεσποινὶς Φωφῶ Ἰωάννου Σούτσου, νῦν κυρία Δημητρίου Μιχαλβόδα Σούτσου, ἢ δεσποινὶς Τανοῦλα Παπαρηγοπούλου, νῦν κυρία Ἰακώβου Ρίζου...

Ἐκεῖνος ποὺ διαβάσει τὰ δνόματα αὐτὰ τὰ τόσον γνώριμα καὶ τόσον ἐπιφανῆ καὶ εἰς τὴν σημερινὴν ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν, πόσον πλησίον αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀλλὰ καὶ πόσον μακρὰν πράγματι εὐρίσκειται ἀπὸ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Αὐλὴ ἠκμαζεν ἀπὸ τὴν ὡς θαυμαστοῦ βυζαντινοῦ μωσαϊκοῦ πολυχρωμίαν τῶν ἀμφιέσεων τῶν βασιλικῶν κεκλημένων οἱ ὁποῖοι ἔφερον στολὰς ἢ τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ κυρίαι τῶν Ἀνακτόρων καθὼς ἐλέγοντο τότε αἱ κυρίαι τῆς Τιμῆς ἔφερον ὅλαι τὴν ἐθνικὴν ἐνδυμασίαν ἢ ἄλλην ἐγχώριον πάντοτε τοιαύτην...

Ο ΙΩΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Η ΑΔΕΛΦΗ ΒΕΑΤΡΙΚΗ*

ΘΑΥΜΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Ὅχι, ἄς τὴν ἀφήσωμε καλύτερα κοντὰ σ' αὐτὴν ποὺ τὴν ἀγαπάει καὶ τὴν περιζώνει με θαύματα...

[Μερικὲς μοναχὲς μπαίνουν στὸ κελλί τῆς καὶ βγαίνουν με ὑφάσματα καὶ λευκὰ ῥοῦχα, καὶ ξαπλώνουν ἀπάνω τους τὴ Βεατρίκη κάτω ἀπὸ τὸ ἄγαλμα].

ΑΔΕΛΦΗ ΚΛΕΜΑΝΣ — Ἀναλνέει με κόπο. — Ἀς ἀνοίξωμε τὸ μανδύα τῆς καὶ ἄς ξεσφίξωμε τὸ πέπλο τῆς... [Κάνει αὐτὸ ποὺ λέει καὶ οἱ μοναχὲς βλέπουν τὰ κουρέλια ποὺ σκεπάζουν τὴ Βεατρίκη].

ΑΔΕΛΦΗ ΕΥΤΥΧΙΑ — Μητέρα μου, εἶδατε τὰ κουρέλια ποὺ τὴ σκεπάζουν;...

ΑΔΕΛΦΗ ΒΑΛΒΙΝΑ — Τὴν πέρασε ὅλη τὸ χιόνι ποὺ λιώνει.

ΑΔΕΛΦΗ ΚΛΕΜΑΝΣ — Τὰ μαλλιά τῆς ἄσπρισαν χωρὶς νὰ τὸ ξέρωμε.

ΑΔΕΛΦΗ ΕΥΤΥΧΙΑ — Τὰ πόδια τῆς εἶναι σκεπασμένα ἀπὸ τὸν πηλὸ τοῦ δρόμου.

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Κόρες μου, ἄς σωπάσωμε· ζοῦμε κοντὰ στὸν οὐρανό, καὶ τὰ χέρια ποὺ τὴν ἐγγίζουν θὰ μείνουν φωτεινὰ...

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Τὸ στήθος τῆς ἀνασηκώνεται καὶ τὰ μάτια μέλλουν ν' ἀνοίξουν.

[Πραγματικά, ἡ Βεατρίκη ἀνοίγει τὰ μάτια, σηκώνει λίγο τὸ κεφάλι καὶ κυττάει γύρω τῆς].

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [σάν νὰ βγαίνει ἀπὸ ὄνειρο, καὶ ἀκόμα χαμένη, με μιὰ φωνὴ πολὺ μακρινή]. — Πότε τὰ παι-

διά μου πέθαναν... Γιατὶ χαμογελάτε; Πέθαναν ἀπὸ τὴ δυστυχία...

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Δὲ χαμογελοῦμε, ἀλλὰ εἵμαστε εὐτυχισμένες ποὺ σὲ βλέπομε νὰ ξανάρχῃσαι στὴ ζωὴ...

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ποὺ με βλέπετε νὰ ξανάρχωμαι στὴ ζωὴ... [ῥίχνει γύρω τῆς ἓνα βλέμμα, σάν νὰ συνέχεται περισσότερο]. Ναι, ναι, θυμοῦμαι, εἶμαι φθασμένη ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ἀπελπισίας μου... Μὴ με κυττάτε με τόση ἀνησυχία, δὲ θὰ σὰς εἶμαι πιὰ ἀφορμὴ σκανδάλου, καὶ θὰ με κάνετε ὅτι θέλετε... Καεῖς δὲ θὰ τὸ μάθη ἀνφοβᾶστε μὴ κάνουν λόγο καὶ δὲ θὰ πῶ τίποτε... Εἶμαι ὑποταγμένη σ' ὅλα, γιατί ὅλα ἔσπασαν μέσα στὸ κορμί μου, μέσα στὴν ψυχὴ μου... Ξέρω καλά, ξέρω καλά, ὅτι δὲ μπορεῖτε νὰ περιμένετε νὰ πεθάνω σ' αὐτὸν τὸν τόπο, στὰ πόδια αὐτῆς τῆς εἰκόνας, τόσο κοντὰ στὸ παρεκκλήσι, κοντὰ σ' ὅ,τι εἶναι ἁγνό, σ' ὅ,τι εἶναι ἅγιο... καὶ εἶστε πολὺ καλὲς ποὺ εἴχατε ὑπομονὴ καὶ δὲ με διώξατε ἀμέσως... Ἀλλὰ ἂν τὸ μπορῇτε καὶ ἂν ὁ Θεὸς τὸ συγχωρῇ, μὴ με ῥίξετε πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν ἁγία κατοικία... Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ με φροντίσουν, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ με λυπηθοῦν, γιατί εἶμαι πολὺ ἀρρωστη, ἀλλὰ δὲν ὑποφέρω πιὰ... Γιατὶ με πлагιάσατε σ' αὐτὸ τὸ ὡραῖο ἄσπρο ῥοῦχο; Ἀλλοίμονο! τὸ ἄσπρο λινό εἶναι μιὰ κατηγορία γιὰ μένα καὶ τὸ λεῖω-

* Τέλος. — Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 15 Νοεμβρίου.

μένο αχρυσόστρομα είναι τὸ μόνο ποὺ ταιριάζει στὸ κοῖμα ποὺ μὲ βαραίνει. . . Ἀλλὰ μὲ κυττάξετε καὶ δὲ λέτε τίποτε; Δὲ φαίνεστε θυμωμένες. . . Βλέπω δάκρυα στὰ μάτια σας. . . θαρρῶ πὼς δὲ μὲ γνωρίζετε ἀκόμα. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Ἀλλὰ ναί, ἀλλὰ ναί, σὰς γνωρίζουμε, εἴστε ἡ ἀγία μας. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [τραβώντας τὰ χέρια της μ' ἓνα εἶδος φρίκης]. — Μὴ φιλεῖτε αὐτὰ τὰ χέρια ποὺ ἔχουν κἀνὴν τόσο κακό! . . .

ΑΔΕΛΦΗ ΚΛΕΜΑΝΣ [φιλώντας της τὰ πόδια]. — Εἴστε ἡ εὐλογημένη ψυχὴ ποὺ μᾶς ξανάρχεστε ἀπὸ τὸν οὐρανό. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Μὴ φιλεῖτε αὐτὰ τὰ πόδια ποὺ ἔτρεχαν στὸ κοῖμα! . . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ [φιλώντας στὸ μέτωπο]. — Ἀλλὰ φιλοῦμε αὐτὸ τὸ ἀγνὸ μέτωπο, τὸ στεφανωμένο μὲ θαύματα. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [κρύβοντας τὸ μέτωπο μέσα στὰ χέρια της]. — Ἀλλὰ τί θέλετε νὰ κάνετε καὶ τί συνέβηκε; Δὲ συγχωροῦσαν ὅταν ἦμουν εὐτυχισμένη. . . Μὴ γγίζετε αὐτὸ τὸ μέτωπο ποὺ τὸ κατεῖχε ἡ ἀσέλγεια. . . Ὡ! ποιά λοιπὸν εἴστε, ἐσεῖς ποὺ τὸ γγίζετε; . . . Δὲν ξέρω ἂν τὰ κουρασμένα μου μάτια μὲ γελοῦν, ἀλλὰ ἂν βλέπουν ἀκόμα, εἴστε ἡ ἀδελφὴ Ἑγκλαντίνη. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Ἀλλὰ ναί, ἀλλὰ ναί, εἶμαι ἡ ἀδελφὴ Ἑγκλαντίνης ποὺ ἀγαποῦσατε. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Σ' ἐσὰς τὸ εἶπα, ἐδῶ κ' εἰκοσιπέντε χρόνια, ποὺ ἦμουν δυστυχισμένη. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Εἶναι εἰκοσιπέντε χρόνια ποὺ ὁ Θεὸς σὰς διάλεξε ἀνάμεσα σ' ὅλες τὶς ἀδελφές μας. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Μοῦ τὸ λέτε αὐτὸ χωρὶς τὴν παραμικρὴ πίκρα. . . Δὲν καταλαβαίνω πιά καλὰ τί μοῦ συμβαίνει. . . Εἶμαι ἀδύνατη κ' ἄρρωστη. Δὲν καταλαβαίνω πιά, κ' ὅλα τὰ λόγια μὲ ξαρνίζουν. Δὲ μὲ περιμένετε. . . Ἀλλὰ θαρρῶ πὼς γελιάσετε. . . Εἶμαι. . . κάντε τὸ σταυρό σας καὶ σκεπάστε τὸ πρόσωπό σας. . . Εἶμαι ἡ ἀδελφὴ Βεατρίκη. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Μὰ ναί, τὸ ξέρομε, εἴστε ἡ ἀδελφὴ Βεατρίκη, εἴστε ἡ ἀδελφὴ μας, ἡ πιὸ ἀγνή ἀνάμεσά μας, ὁ ἀμνὸς τοῦ θαύματος, ἡ φλόγα ἡ ἀκηλίδωτη, ἡ ἀναδεχτὴ τῶν ἀγγέλων. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἀ! σεῖς εἴστε, μητέρα μου; . . . Δὲ σὰς εἶχα γνωρίσει. . . Εἴσατε ἐντελὼς ὄρθια καὶ νὰ ποὺ λυγίσате. . . Εἶχα λυγίσαι κ' ἐγὼ καὶ νὰ ποὺ ἔπεσα. . . Σὰς ξαναγνωρίζω ὅλες, καὶ νὰ ἡ ἀδελφὴ Κλημεντία. . . Κ' ἡ ἀδελφὴ Εὐτυχία. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΥΤΥΧΙΑ [χαμογελώντας]. — Ναί, ἡ ἀδελφὴ Εὐτυχία ποὺ βγήκε πρώτη ἀπὸ τὸ παρεκκλήσι μέσα στὰ λουλούδια. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Δὲν ἔχετε ὑποφέρει, δὲ φαίνεστε λυπημένες. . . Ἦμουν ἡ πιὸ μικρὴ, κ' εἶμαι ἡ πιὸ γερασμένη. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Εἶναι γιατί ὁ Θεὸς ἔρωτας εἶναι τρομερὸ φορτίο. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ὅχι, ὁ ἀνθρώπινος ἔρωτας εἶναι μεγάλο φορτίο. . . Μὲ συγχωρεῖτε, κ' ἐσεῖς ἀκόμα; . . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ [γονατίζοντας στὰ πόδια τῆς Βεατρίκης]. — Κόρη μου, ἂν κανένας ἔχει ἀνάγκη συγχωρήσεως, εἶναι ἐκείνη ποὺ μπορεῖ τέλος νὰ ὀριζῇ στὰ πόδια σας. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἀλλὰ δὲν ξέρετε τί ἔχω κανωμένα; . . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Ἐκάνετε μόνον θαύματα, καὶ σταθήκατε ἀπὸ τὴ μέρα τῶν λουλουδιῶν, τὸ φῶς τῶν ψυχῶν μας, τὸ θυμίαμα τῶν προσευχῶν μας, ἡ θύρα τῶν θαυμάτων, ἡ πηγὴ τῆς χάριτος. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἐφίνα ἓνα βράδυ, ἐδῶ κ' εἰκοσιπέντε χρόνια μὲ τὸν πρίγκηπα Βελλιδόρο. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Γιὰ ποιὸν μᾶς μιλεῖτε κόρη μου; . . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Γιὰ μένα, γιὰ μένα σὰς λέω! . . . Δὲ θέλετε νὰ μὲ καταλάβετε; . . . Ἐφίνα ἓνα βράδυ, ἐδῶ κ' εἰκοσιπέντε χρόνια. . . Ἐπειτα μετὰ τρεῖς μῆνες δὲ μ' ἀγαποῦσε πιά. . . Ἐχασα τὴ ντροπὴ, ἔχασα τὸ λογικό, ἔχασα τὴν ἐλπίδα. . . Ὅλοι οἱ ἄντρες μὲ τὴ σειρά τους ἐμόλυναν αὐτὸ τὸ κορμὶ τὸ ἄπιστο στὸ Θεό του. . . Ἐπεσα τόσο χαμηλὰ ποὺ οἱ ἄγγελοι τ' οὐρανοῦ μ' ὅλα τὰ μεγάλα φτερά τους δὲ θὰ μπορούσαν νὰ μὲ ξανασηκώσουν. . . Ἐκανα τόσα κρίματα ποὺ καμιά φορὰ καὶ τὸ ἴδιο τὸ ἁμάρτημα τὸ ἐμόλυνε. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ [βάζοντας της ἐλαφρὰ τὸ χέρι σὺν στόμα]. — Μὴ μιλεῖτε πιά κόρη μου, ὁ ἥσκιος σὰς πειράζει, ὁ πόνος ἀνεβαίνει καὶ σὰς κάνει νὰ παραμιλάτε. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΚΛΕΜΑΝΣ — Τὸ θαῦμα τὴν ἀδυνατίζει. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΥΤΥΧΙΑ — Ἡ χάρις τὴν καταβάλλει. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Ὁ οὐράνιος ἀέρας τὴ βαραίνει. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [σπαράζοντας, σπρώχνοντας τὸ χέρι τῆς ἡγουμένης καὶ μισοσηκωνόμενη στὸ στρώμα της]. — Μὰ ὅχι, μὰ ὅχι, σὰς λέω. . . Δὲν εἶναι παραμυλητό, εἶναι πραγματικότητα: δὲν εἶναι ὁ ἀέρας τ' οὐρανοῦ, ἀλλὰ τῆς γῆς κ' εἶναι ἡ ἀλήθεια! Ἀχ! εἴστε πολὺ γλυκὲς καὶ πολὺ σταθερές καὶ δὲν ξέρετε τίποτε! . . . Προτιμῶ νὰ μὲ βροῖσουν, προτιμῶ νὰ μὲ βασανίσουν καὶ νὰ μάθουν ἐπὶ τέλους! . . . Ναί, ζῆτ' ἐδῶ, λέτε τὶς προσευχές σας, κάνετε μετάνοιες, πιστεύετε νὰ ξεγανισθῆτε. . . Ἀλλὰ ἐγὼ, μὲ βλέπετε, ἐγὼ κ' ὅλες οἱ ἀδελφές

μου ποὺ μένουν ἔξω καὶ δὲν ἔχουν καθόλου ἀνάπαυσι, ἐμεῖς πηγαίνομε ὡς τὸ τέλος τῶν μεγάλων μετανοιών. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Ἀς προσευχηθοῦμε, ἄς προσευχηθοῦμε, ἀδελφές μου, εἶναι ἡ τελευταία δοκιμασία. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Ὁ σατανᾶς κεντρίζει τὸ θρίαμβο τῶν ἀγγέλων. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ναί, ναί, ὁ σατανᾶς, ὁ σατανᾶς, βασιλεύει! . . . Βλέπετε αὐτὰ τὰ χέρια; . . . Δὲν ἔχουν πιά μορφὴ ἀνθρώπινη. . . Δὲ μποροῦν πιά ν' ἀνοίξουν. . . Χρειάστηκε νὰ τὰ πωλήσω ὅστερα ἀπὸ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα μου. . . τ' ἀγοράζουν ἐπίσης ὅταν δὲν μένει τίποτε. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ [σφογιζοντας τὸν ἴδρωτα ποὺ πλημυρεῖ τὸ μέτωπο τῆς Βεατρίκης]. — Οἱ ἄγγελοι τ' οὐρανοῦ, ποὺ ἀγρυπνοῦν ἀπάνω ἀπὸ τὸ στρώμα σου, ἄς ἐδδοκῇ σου ν' ἀπλώσουν τὰ φτερά τους ἀπάνω στὸ μέτωπό σου ποὺ ἰδρσταίνει. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἀχ! οἱ ἄγγελοι τ' οὐρανοῦ! Ποῦ εἶναι; τί κάνουν; Δὲ σὰς τὸ εἶπα; Δὲν ἔχω πιά τὰ παιδιά μου. . . Τὰ τρία τὰ πιὸ ὠραῖα πέθαναν ὅταν ἔπαψα νᾶμαι ὠραία. . . Σκότωσα τὸ τελευταῖο ἓνα βράδυ ποὺ ἦμουν τρελλὴ καὶ ποὺ φώναζε ἀπὸ τὴν πείνα. . . Κι' ὁ ἥλιος ἔλαμπε, τ' ἀστέρια ξανάβγαιναν, κ' ἡ δικαιοσύνη κοιμόταν καὶ μόνον οἱ πιὸ κακοὶ ἦταν εὐτυχισμένοι καὶ περήφανοι. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Γύρα ἀπ' τοὺς μεγάλους Ἀγίους ὁ ἀγώνας εἶναι τρομερός. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Στές πύλες τ' οὐρανοῦ ἡ φλόγα τῆς κολάσεως σπάει τὴ μεγάλη δύναμὶ της μὲ τὴ μάταιη μανία της. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [πέφτοντας ἐξαντλημένη]. — Δὲ μπορῶ πιά. . . Πνίγομαι. . . Κάνετε ὅτι θέλετε, ἐπρεπε νὰ σὰς τὸ πῶ. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Οἱ ἀρχάγγελοι τὴν παίρνουν. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΥΤΥΧΙΑ — Οἱ φάλαγγες τ' οὐρανοῦ τῆς ξανάφεραν τὴν εἰρήνη. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Τὸ κακὸ ὄνειρο ἔφυγε. . . Φτωχὴ κ' ἀγία μου ἀδελφὴ, συλλογιστῆτε τώρα τὶς βλαστημίες ποὺ πῆγατε νὰ πῆτε καὶ χαμογελάστε: μία φωνὴ ἀπαίσια ποὺ ξεγελοῦσε τὸ στόμα σας τὶς ἐβγαζε μέσα στὴ λύσσα τῆς τελευταίας της ἡττας. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἦταν ἡ φωνὴ μου. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Καλὴ μου καὶ ἀγία μου ἀδελφὴ, ἄς ξανάρθῃ ἡ καρδιά σας στὸν τόπο της, μὴ βάνετε ἔγνοια. . . Δὲν ἦταν ἡ φωνὴ ποὺ ξέρουμε ὅλες, ἡ ἀγαπημένη καὶ γλυκεῖα φωνή, ποὺ διαμέσῳ της μιλοῦσαν οἱ ἄγγελοι κ' ἦταν

ἡ σωτηρία τῶν ἀσθενῶν, ποὺ τόσα χρόνια κατὰ σειρὰν ἐθέριε τις προσευχές μας. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Μὴ φοβᾶστε τίποτε, ἀδελφὴ μου, δὲ χάνουν ἔτσι, στὶς τελευταῖες μάχες, τὸ κλαδί τῆς φοινικιάς καὶ τὰ στέφανα μῆς ζωῆς ποὺ πέρασε μέσα στὴν ἀθωότητα, τὴν προσευχὴ καὶ τὴν ἀγάπη. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Δὲν εἶναι μιὰ ὥρα, ἀπὸ κείνη τὴ δυστυχισμένην ὥρα, δὲν εἶναι μιὰ ὥρα μέσα σ' ὅλην αὐτὴν τὴ ζωὴ, ποὺ δὲν ἐσημειώθηκε ἀπὸ τὸ θανάσιμο κοῖμα. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Κόρη μου, παρακαλέστε τὸ Θεό, εἴστε ἡ πιὸ ἀγία, ἀλλὰ ὁ ἐχθρὸς σὰς πειράζει, ἀνησυχίες σὰς ξεπλανοῦν. . . Πῶς θὰ κάνετε ὅλα αὐτὰ τὰ φρικτὰ ἁμαρτήματα; . . . Νὰ σχεδὸν τριάντα χρόνια ποὺ εἰσ' ἐδῶ, ἡ πολὺ ταπεινὴ διακόνισσα στὸ βωμὸ καὶ στὸ κατώφλι τὰ μάτια μου σὰς ἀκολούθησαν σ' ὅλες τὶς προσευχές σας, σ' ὅλες σας τὶς πράξεις, ἀπολογοῦμαι μπροστὰ στὸ Θεό γι' αὐτές, ὅπως ἀπολογοῦμαι γιὰ τὶς δικές μου. . . Ἀς ἦθελ' ὁ Οὐρανὸς κ' οἱ δικές μου νᾶταν σὰν τὶς δικές σας! . . . Τὸ κοῖμα δὲ θριαμβεύει κάτω ἀπ' αὐτοὺς τοὺς θόλους, ἀλλὰ ἐκεῖ κάτω, ἔξω, σ' ἓναν κόσμον παραστρατισμένο. . . Αὐτὸν τὸν κόσμο, χάρις στὸ Θεό, δὲν τὸν ξέρετε ἀκόμη, καὶ δὲν ἀφήσατε ποτὲ τὴ σκιά τοῦ ἱεροῦ. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Δὲν τ' ἄφησα ποτέ; . . . Μητέρα μου, δὲν ξέρω πιά, καὶ νὰ εἶναι πολὺς καιρὸς. . . Εἶμαι κοντὰ στὸ θάνατο, ἀλλὰ θᾶπρεπε νὰ μοῦ πῆτε τὴν ἀλήθεια. . . Ἐμένα γελοῦν, ἡ καλύτερα μὲ συγχωροῦν χωρὶς νὰ θέλουν νὰ μοῦ τὸ ποῦν; . . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Δὲ συγχωροῦν καθόλου, δὲ γελοῦν κανένα. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Μητέρα μου, εἰμ' ἐδῶ, δὲν πιστεύω νὰ ὀνειρεύομαι. . . Ἰδέστε αὐτὸ τὸ χέρι ποὺ τὰ νύχια μου ξεσχίζουν. . . Βλέπετε, τὸ αἷμα φαίνεται, τρέχει, εἶναι πραγματικό. . . Δὲν ἔχω πλέον ἄλλες ἀποδείξεις. . . Τώρα, πέστε μου, ἂν μὲ λυτᾶστε. . . Εἴμαστε μπροστὰ στὸ Θεό, εἶναι κανείς ἐντελὼς κοντὰ στὸ Θεό ὅταν εἶναι κοντὰ στὸ θάνατο. . . Ἄν δὲ θέλετε, δὲ θὰ πῶ πιά τίποτε, ἀλλ' ἂν μπορεῖτε, λυπηθεῖτε με καὶ πέστε μου, τί εἶπαν, τί ἔκαναν, ὅταν ἐδῶ κ' εἰκοσιπέντε χρόνια, ἡῦραν ἓνα προῖ τὴν πόρτα διάπλατα ἀνοιχτή, τὸ διάδρομο ἔρημο, τὸ νὰ ἀφημένο, τὸ μαρτύριο καὶ τὸν πέπλο. . . Δὲ μπορῶ πιά μητέρα μου. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Κόρη μου, καταλαβαίνω, αὐτὴ ἡ ἐνθύμηση σὰς ταράζει καὶ σὰς βαραίνει ἀκόμα. Ἐδῶ κ' εἰκοσιπέντε χρόνια ἔγινε τὸ μεγάλο θαῦμα ὅπου ὁ Θεὸς σὰς ἐδιάλεξε. . . Ἡ Παρθένος μᾶς ἄφησε γιὰ νὰ ξαναγεῖν στὸν

οὐρανό, ἀλλὰ πρὶν φύγῃ σὰς φόρεσε τὸ ἱερὸ φόρεμά της καὶ τ' ἅγια της στολίδια, σὰς στεφάνωσε μετ' ἐκείνη κορώνᾳ της, πληροφορώντας μας ἔτσι μέσα στὴν ἀπειρὴ ἀγαθότητά της πὼς στὸ διάστημα ποὺ θὰ λείπει, ἐσεῖς θὰ παίρνατε τὴ θέσιν της...

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ποῖος λοιπὸν πῆρε τὴ θέσιν μου;...

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Κανεῖς δὲν τὴν ἐπῆρε, ἀφοῦ εἴσασι' ἐδῶ...

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἦμουν ἐδῶ ἀνάμεσά σας;... Ἦμουν ἐδῶ, ὅλες τὶς μέρες;... Περιπατοῦσα, μιλοῦσα καὶ τὰ χέρια σας μ' ἄγγιζαν;...

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Ὅπως σὰς γγίζει τὸ χέρι μου αὐτὴ τὴ στιγμή, παιδί μου...

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Μητέρα μου, δὲν ξέρω πιά... Νομίζω πὼς δὲν ἔχω πιά τὴ δύναμι νὰ καταλάβω... Δὲ ζιτῶ τίποτε, ὑποτάσσομαι πιά... Αἰσθάνομαι ὅτι εἶναι πολὺ καλοὶ ἐδῶ, ὅτι ὁ θάνατος εἶναι πολὺ γλυκός... Ἐσεῖς ξέρετε πὼς ἡ ψυχὴ εἶναι δυστυχισμένη... Δὲ συγχωροῦσαν ὅταν ζοῦσα ἐδῶ... Συλλογίστηκα συχνά, ὅταν ἤμουν δυστυχισμένη, πὼς ἂν ὁ Θεὸς τᾶξεν ὅλα,

δὲ θὰ τιμωροῦσε... Ἀλλὰ εἰσθε εὐτυχισμένη καὶ ἔχετε μάθη... Ἀλλοτε ὅλοι οἱ ἀνθρώποι δὲν ἤξεραν τὴν ἀπελπισίαν, καταριῶταν ἐκείνους ποὺ πέφτουν... τώρα ὁ καθένας συγχωρεῖ καὶ ὁ καθένας φαίνεται νὰ ξέρῃ... Θᾶλεγε κανεῖς ὅτι ἕνας ἄγγελος σὰς εἶπε τὴν ἀλήθειαν... Μητέρα μου καὶ ἐσεῖς ἐπίσης ἀδελφὴ Ἐγκλαντίνῃ, δόστε μου τὸ χέρι σας... Δὲ μοῦ κρατᾶτε καλά; Πέστε σ' ὅλες τὶς ἀδελφές μου... Τί θᾶπρεπε νὰ τοὺς πῶ;... Τὰ μάτια μου δὲν ἀνοίγουν πιά, τὰ χεῖλιά μου παγώνουν... Μέλλω νὰ κοιμηθῶ τέλος... Ἐξῆσα σ' ἕναν κόσμον ὅπου δὲν ἤξερα τί ἦθελε τὸ μῖσος καὶ ἡ κακία καὶ πεθαίνω σ' ἕναν ἄλλον ὅπου δὲν καταλαβαίνω ποῦ θέλουν νὰ φθάσουν ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ ἀγάπη...

[Πέφτει ἐξαντλημένη ἀπάνω στὸ στρώμα της. — Σιωπὴ].

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Κοιμᾶται...

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ [γονατίζοντας]. — Ἀς προσευχηθῶμε, ὡς προσευχηθῶμε, ἀδελφές μου, ὡς τὴν ὥρᾳ τοῦ θριάμβου...

[Οἱ μοναχές πέφτουν στὰ γόνατα γύρω ἀπὸ τὴν κλίνη τῆς Βεατρίκης.] ΑΥΛΑΙΑ

[Μετάφρασις ΑΒΓ.]

Μ. ΜΑΤΕΡΑΓΚ

ΠΑΛΗΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ

Ἐδόθη εἰς τὸ «Βασιλικὸν Θέατρον» τὸ ἱστορικὸν δράμα «Νικηφόρος Φωκάς» τοῦ ποιητοῦ κ. Α. Προβελεγγίου. Κατάλληλος στιγμή νὰ δώσωμεν μίαν σκιαγραφίαν τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορος.

Ο Νικηφόρος Φωκάς ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς μεγάλων αὐτοκρατορικῶν φυσιογνωμιῶν κατὰ τὴν ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς Ἀνατολῆς χιλιετῆ κυριαρχίαν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Οἱ ἱστορικοὶ Ζωναράς, Κωδινός καὶ Γλυκάς κατηγοροῦσιν αὐτὸν ὡς φιλοχρήματον καὶ ἄπληστον· ἀλλ' ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀξιοπύστος Λέων ὁ Διάκονος — τοῦ ὁποίου καὶ ὁ ἀείμνηστος ἱστορικός τοῦ γένους Κ. Παπαρηγόπουλος θεωρεῖ ἀσφαλές — τὰς μαρτυρίας — ἀπαλλάσσει αὐτὸν ἀπὸ κάθε τοιαύτης μομφῆς ἀνέναντι τῆς ἱστορίας, καὶ ἀποδίδει εἰς τὸν ἀδελφὸν του Λέοντα τὴν αἰτίαν ὅλων τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα προεκάλεσαν τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ δαφνοστεροῦ βασιλέως.

Ο Νικηφόρος δὲν ἦτο πορφυρογέννητος. Καταγόμενος ἐξ εὐγενοῦς αἰσθητικῆς οἰκογενείας, ὑπηρέτησεν εἰς τὸν βυζαντινὸν στρατὸν τῆς Ἀσίας, ἀνελθὼν διὰ τῆς ἀνδρείας του εἰς τὸ ὑπατον ἀξίωμα τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν στρατοῦ.

Ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου του Ρωμανοῦ τοῦ Β', ὁ στόλος εἶχε παραλύσῃ εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε οἱ Μωαμεθανοὶ, κατέχοντες τὴν Κρήτην καὶ τὴν Κύπρον, ἠπειλοῦν τὴν κατάληψιν τῶν σπουδαιωτέρων

νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους. Ὁ Νικηφόρος, διαφλεγόμενος ἀπὸ τὸ μέγα πολεμικὸν δαιμόνιον του, κατόρθωσεν ἐντὸς 7 μηνῶν νὰ συγκροτήσῃ ἀξιόμαχον στόλον ἀπὸ 1000 δρομόνων, 200 παμφυλίδας καὶ 1307 φορητὰ μετὰ πλήρωμα 100 χιλιάδων πεζῶν, πλὴν τῶν ναυτῶν. Καὶ τὸ μέγα πολεμικὸν θαῦμα ἐγένετο. Ἀνεκτῆθη ἡ Κύπρος καὶ ἡ Κρήτη, τὸ δὲ ὄνομά του κατέστη λατρευτὸν καθ' ὁλόκληρον τὸ ἀπέραντον κράτος.

Ὀλίγον χρόνον κατόπιν ὁ Ρωμανὸς Β' ἀπέθνησκεν ἀπὸ μυστηριώδη νόσον, ἀφίνων δύο ἀνήλικα τέκνα, τὸν Βασίλειον Β' (Βουλγαροκτόνον) καὶ τὸν Κωνσταντῖνον ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς πολυμηχάνου μητρὸς του, τῆς περικαλλοῦς Θεοφανοῦς, καὶ τοῦ παραδυναστεύοντος εὐνοῦχου, τοῦ Ἰωσήφ Βρίγγα. Ἡ ἑλληνικὴ αὐτοκρατορία ἔκαμε τὸν λαὸν καὶ ἰδίως τὸν στρατὸν, ὁ ὁποῖος ἐλάτρευε τὸν Νικηφόρον, νὰ στραφῇ πρὸς αὐτὸν, συναινοῦντος καὶ τοῦ γηραιοῦ πατριάρχου Πολυεύκτου. Καὶ ἡ ἀνακήρυξις αὐτοῦ ἐγένετο εἰς τὴν Ἀσίαν, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ προστατεύσῃ τοὺς ἀνῆλικους διαδόχους τοῦ Ρωμανοῦ.

Τὴν 16 Αὐγούστου 963 ἔφθανεν εἰς τὴν Χρυσούπολιν, εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Ἱερείας. Ὁλόκληρος ἡ πόλις ἦτο ἐπὶ ποδός, παρασκευάζουσα θριαμβευτικὴν ὑποδοχὴν εἰς τὸν νέον Αὐτοκράτορα. Ὁ στόλος ἐξεκίνησεν ἐκ τῆς πόλεως, προηγούμενον περιχρῶσον βασιλικὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος ἀπεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὴν βασιλευσάν. Ὁ λαός, ἡ σύγκλητος καὶ ὁ Πατριάρχης τὸν ὑπεδέχθησαν ἐν θριάμβῳ εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Ἐβδόμου, ὅπου αἱ δύο λαϊκαὶ μερίδες τῶν Βενέτων καὶ τῶν Πρασίνων τὸν προσεφώνησαν μετὰ τὰς κολακευτικωτέρας ἀκτολογίας (ὑμνολογίας):

— Καλῶς ἦλθες ἀνδρεϊότατε νικητῆ! ἀεισέβαστε!

Φωτογραφία ἡ ὁποία ἐχρησίμευσε διὰ τὴν ἀναπαράστασιν τῆς Αὐλῆς τῆς Βασιλείας Ἀμαλίας κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ «Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων». Εἰς τὸ μέσον ἡ κ. Φωτεινὴ Μαυρομιχάλη. Καὶ κατὰ σειρὰν ἀπὸ τὰ δεξιὰ ἡ κυρία τῆς τιμῆς Κολοκοτρώνη, Ἐξαβέλλα, ἡ κ. Κριεζή, ἡ κ. Φωτεινὴ Μαυρομιχάλη, ἡ Μεγάλῃ Κυρία βαρὼνισ Πλουσιώφ, ἡ Δίς Βάϊσε, ἡ κ. Θεοχάρη Μπότση, ἡ κ. Μοναρχίδου

— Καλῶς ἦλθες, δι' οὗ ὑπετάγησαν ἔθνη!
— Διὰ σοῦ Ἰσμαὴλ ἠττηθεῖς, κατεκτήθη!
— Ἐντεινε οὖν καὶ κατευοδοῦ καὶ βασιλεῦε!
— Ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀναδείξας σε, Νικηφόρε, Βασίλεα Αὐτοκράτορα Ρωμαίων!
— Εὐφραίνου τοίνυν ἡ πόλις τῶν Ρωμαίων, ὑπόδεξαι τὸν θεόπεμπτον Νικηφόρον. Ἠλθε γὰρ ὄντως λάμπων τὴν ὑφήλιον πᾶσαν!
Θρησκὸς ἀπὸ χαρακτῆρος καὶ πεποιθήσεων ὁ Νικηφόρος, δὲν ἠθέλησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ παλάτιον πρὶν προσευχηθῇ διὰ τοῦτο εἰσῆλθε πρῶτον εἰς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Κωνσταντίνου (Φόρου) καὶ προσεκίνησε, ἐκεῖθεν δὲ τὸν προέπειψε καὶ πάλιν ὁ λαὸς μέχρι τοῦ Παλατίου, ἐπαναλαμβάνων τὰς ἐπευφημίας του:
— Νικηφόρον οἱ νόμοι ἀποδέχονται.
— Νικηφόρον τὸ παλάτιον ἐκδέχεται.
— Ὁ Θεὸς σὲ ἔδωκεν ὁ Θεὸς σὲ φυλάξοι!
Ἀπὸ τὰς προσφωνήσεως αὐτὰς κατανοεῖται, ὅτι ἡ ἀνάβασις τοῦ Νικηφόρου εἰς τὸν θρόνον ἦτο κατ' ἐξοχὴν λαοпрόβλητος, ὁ δὲ λαὸς πολλὰ ἠλπίζεν ἀπ' αὐτόν. Καὶ κατ' οὐσίαν ὁ λαὸς δὲν εἶχεν ἀπατηθῇ. Ὁ Φωκάς ὡς αὐτοκράτωρ ἀνέτρεψε παλαιὰ καὶ καθιερωμένα

εἶδωλα, πατάξας τὴν ἐπικρατοῦσαν φαντασίαν ἐπὶ κεφαλῇ δύο μεγάλων κοινωνικῶν μερίδων: τῶν εὐγενῶν καὶ τοῦ Κλήρου. Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα ἐλυμαίνοντο ἀπὸ αἰῶνων τὸν δημόσιον πλοῦτον, ἀπογυμνώνοντα τὸ κράτος ἀπὸ τὸν ζωτικώτερον αὐτοῦ χιμῶν. Φυσικὸν ἦτο, αἱ δύο αὗται μερίδες, πανίσχυροὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, νὰ ἐξαστοῦν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ ὁργὴ τῶν εἰς οὐδὲν συνετέλεσεν ὁ λαὸς καὶ ὁ στρατός ἰδίως, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου διέθετε ὅλον τὸν δημόσιον χοῦμα, ἦσαν ἀναφανδὸν κηρυγμένοι ὑπὲρ αὐτοῦ. Μάλιστα δὲ καὶ οἱ πλεονεργεῖες ἐκ τῶν ἱεραρχῶν, ἐπεδοκίμασαν τὰ ληψθέντα μέτρα πρὸς περιστολὴν τῆς ἀπληστίας τοῦ κλήρου. Ἀνεγνωρίσαν εἰς τὴν διοίκησιν του μεταρρυθμιστικὸν χαρακτῆρα, ἔχοντα σκοπὸν τὴν ἐνίσχυσιν τῆς πολεμικῆς δυνάμεως τοῦ κράτους. Ἀτυχῶς ὅμως διὰ τὸν Νικηφόρον, ἐξήσκει μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτοῦ ὁ ἀδελφὸς του Λέων Φωκάς καὶ ἡ σύζυγός του Θεοφανώ, ἡ χήρα τοῦ Ρωμανοῦ, τὴν ὁποίαν ἐνυμφεῖν ἐξ ὑπερβολικοῦ ἔρωτος. Τοιοῦτοτρόπος ὁ μὲν Λέων Φωκάς ἀπὸ ἀπληστίας καὶ φιλοχρηματίας, ἡ δὲ Θεοφανώ ἀπὸ ἔρωτος πρὸς τὸν ὄρατον ἀνεψιὸν τοῦ Νικηφόρου Ἰωάννην Τσιμισκήν, ἐλπίζουσα νὰ τὸν νυμφεῖν ὡς διάδοχον τοῦ θείου του,

ἐξώθησαν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιβολὴν παραλόγων φόρων, διὰ τοὺς ὁποίους, μετὰ τοὺς εὐγενεῖς καὶ τὸν κληρὸν, ἤρχισε νὰ ἐξανίσταται καὶ ὁ λαός. Ἐνας ἀπὸ τοὺς φόρους αὐτοῦς, νέος καὶ ἄγνωστος εἰς τὸ κράτος, ἦτο ὁ λεγόμενος «καπνικός»· δι' αὐτοῦ ὑπερχεοῦτο ἕκαστος ἰδιοκτητῆς οἰκίας μὲ καπνοδόχον νὰ πληρῶνῃ ὁρισμένον φόρον εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Ὁ γάλλος βυζαντινολόγος Pierre Grenier εἰς τὴν μελέτην του «L'Empire Byzantin» ἀναφέρει καὶ ἕτερον φόρον, τὸν «ἀλληλέγγυον», διὰ τοῦ ὁποῦ ὑπερχεοῦτο κάθε πλούσιος νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν ἐγγύησιν δι' ἑνα ἢ περισσοτέρους πτωχοὺς. Ἀλλὰ περὶ τοῦ δευτέρου τούτου φόρου, ἐγὼ τοῦλάχιστον, δὲν εὑρον πούθεν νὰ γίνεταί λόγος, προκειμένου περὶ Φωκᾶ. Οἱ ἱστορικοὶ τὸν ἀποδίδουν εἰς τὸν Νικηφόρον Λογοθέτην, κατόπιν δὲ καὶ εἰς τὸν Βασίλειον Β', τὸν Βουλγαροκτόνον.

Οὕτως ἢ ἄλλως, τόσον αἱ διαβολαὶ τῶν πλουσίων καὶ προπάντων τῶν κληρικῶν, ὅσον καὶ τὸ ἐπαχθές τῶν αἰσχροκερδεῶν τοῦ Λέοντος, αἱ ὁποῖαι ἐβάρυνον ἠθικῶς τὸν Νικηφόρον, ἀπασχολημένον μόνον εἰς τὰ στρατιωτικὰ, ἐξηρέθισαν βαθμὴδὸν τὸν λαὸν εἰς μέγαν βαθμὸν κατ' αὐτοῦ.

Μίαν φορὰν ὅπου εἶχε βραδύνη νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν Ἰππόδρομον, ὁ λαὸς ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ:

— Ἀνάτειλον Φωκᾶ! πάλιν τὸν οἶνον ἐπιες, πάλιν τὸν νοῦν ἀπώλεσας!

Ὅπως ἄλλοτε εἶχον φωνάξῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰουστινιανόν: «Ἐπιορκεῖς, γαῖδαρε!»

Ἄλλοτε πάλιν, ὅπου ἐξῆλθεν διὰ νὰ παραστῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὰ γυμνάσια τοῦ στρατοῦ, ἕνας ἡλικιωμένος πολίτης τοῦ λέγει μετὰ θράσους:

— Βασίλεῦ! παρακαλῶ νὰ μὲ δεχθῇς εἰς τὸν στρατὸν ὡς στρατιώτην.

— Ἀλλὰ πῶς, ἀφοῦ εἶσαι τώρα γέρον; ἡρώτησεν ὁ Φωκᾶς.

— Καὶ ὅμως, Αὔγουστε, τώρα εἶμαι δυνατώτερος, παρὰ ὅτε ἦμην νέος.

ΤΟ ΜΕΙΔΙΑΜΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ *

Τὸ αἰγινητικὸν μεῖδιμα πρέπει νὰ ὑπᾶγῃ κανεὶς νὰ τὸ ἐρωτευθῇ πάλιν καὶ νὰ τὸ μελετήσῃ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὴν αἶθουσαν τῶν ἀρχαίων εὐρημάτων. . . . Τ' ἀρχαῖα ταῦτα εὐρήματα σὰς συγκρατοῦν κατὰ τρόπον σχεδὸν δεσποτικόν.

Σὰς περιστοιχίζουν καὶ εἶνε κανεὶς αἰχμάλωτος των. Εἶνε ὑψηλόσωμοι ἄνθρωποι, ὀλόγυμνοι, παρατεταγμένοι γύρω σας, εἰς τέσσαρας στοίχους. Καὶ σὰς ἀτενίζουν. Ὁ ὑψηλότερος ἀπὸ αὐτοὺς εἶνε περισσότερον τῶν τριῶν μέτρων. Πολλοὶ δὲν ἔχουν πλέον σκέλη καὶ τοὺς ἔχουν τοποθετήσῃ ἐπάνω εἰς βάθρα ὡς νὰ ἦσαν ἀνάπηροι κολοβόποδες. Ἀπὸ μερικὸς δὲν ἀπομένει ἢ ἡ κεφαλὴ. . . . Ὅλοι αὐτοὶ οἱ λίθινοι νέοι ἔχουν τὴν αὐτὴν στάσιν καὶ τὸ αὐτὸ παράστημα. Εὐδυνεῖς, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀτενῇ, μὲ τοὺς βραχίονας πίπτοντας παρὰ τὸ σῶμα μὲ τὸ

* Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 30 Νοεμβρίου.

— Πῶς τοῦτο;

— Διότι ὅτε ἦμην νέος, σίτον ἀξίας ἐνός νομισμάτος τὸν ἐφόρτωνον εἰς δύο ἡμιόνους, σήμερον δὲ δύο νομισμάτων σίτον τὸν φέρω εὐκολώτατα εἰς τὸν ὄμον!

Ἄρα τώρα ἔχω μεγαλειτέραν ἀντοχὴν ἀπὸ τότε! Ὁ Νικηφόρος ἐφυγε στενοχωρημένος, καὶ ἤρχισε νὰ ἐννοῇ ὅτι ὁ ἀδελφός του καὶ ἡ σύζυγός του τὸν εἶχον καταστρέφῃ μὲ τὰς συμβουλὰς των. Ἀλλ' ἦτο πλέον ἄργά. Ἡ ὁργὴ τοῦ λαοῦ ἤρχισε νὰ συμπίπτῃ καὶ νὰ λαμβάνῃ χαρακτῆρα συνωμοσίας, τῆς ὁποίας ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς αὐτὸς ὁ ἀνεπὶός του Τσιμισκής, υἱὸς τῆς ἀδελφῆς του, καὶ ἡ αὐτοκράτειρα Θεοφανώ, ἐρωμένη τοῦ τελευταίου τούτου. Καὶ μίαν νύκτα, ὅπου ὁ Νικηφόρος ἐκοιμᾶτο εἰς τὸν μοναχικὸν κοιτῶνα του, κατὰ τὴν συνήθειάν του, κάτω εἰς τὸ πάτωμα ἐπὶ δορᾷς λέοντος, ὁ Τσιμισκής, βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς συνωμότης, τὸν κατεκρεοῦργησε, τὴν δὲ ἐπομένην ἀνεκρέυσσε αὐτοκράτωρ.

Αὐτὸ ἦτο τὸ τέλος τοῦ μεγάλου καὶ δαφνηφόρου αὐτοκράτορος Νικηφόρου Φωκᾶ, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἀσχοιοῦνται πολὺ οἱ ἱστορικοὶ τῆς Δύσεως, καζίζοντες αὐτὸν ὅτι δὲν συνεμορφοῦτο πρὸς τὴν ἐν Εὐρώπῃ πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐξέλιξιν. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο μᾶλλον πρὸς ἐπαινόν του. Διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀκριβῶς, ἡ Δύσις κατεμαστιζέτο ἀπὸ τὰ δύο ἐκείνη στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐπάταξεν ὁ Νικηφόρος, — τὸ στοιχεῖον τὸ «χρυσὸν» καὶ τὸ στοιχεῖον τὸ «μέλαν» — τοὺς εὐγενεῖς καὶ τὸν κληρὸν.

Καὶ ἀκριβῶς αἱ δύο αὐταὶ πληγαί, αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτησαν ἰδίως κατὰ τὴν παρακμὴν τοῦ κράτους, ὑπῆρξαν λανθανόντες αὐτοκράτορες διὰ τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ ἀσύνετοι πατριάρχαι διὰ τοὺς πατριάρχας τοὺς συνετούς. Ὑπῆρξαν οἱ σκώληκες διὰ τοὺς θρόνους καὶ ἡ σκωρία διὰ τὰ ὅπλα. Ὑπῆρξαν τέλος δολοφόνοι, ὅχι μόνον τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ, ἀλλὰ καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου καὶ δολοκλήρου τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας.

ΠΟΛ. ΔΗΜ.

ἀριστερὸν σκέλος κᾶπως προτεταμένον, μόλις βαδίζουν καὶ δὲν κάμνουν κανέν νεῦμα. Εἶνε τρομακτικοί· καὶ ἐν πρώτοις φαίνονται ὡς νεκροὶ οἱ ὁποῖοι ἐξεληθόντες τοῦ τάφου των, διατηροῦσι τὴν ἀκαμψίαν καὶ τὴν πελιδνὴν ὄψιν τῶν πτωμάτων.

Ἀλλ' ἀφοῦ ἐπισκεφθῶμεν τὰς αἰθούσας εἰς τὰς ὁποίας ἡ τέχνη τῆς παρακμῆς πολλαπλασιάζει τὰ ὑπερβολικῆς ἀβρότητας νεύματά της, τὰς ἀκουσίους φιλαρεσκείας της, τὰς ἀπεχθεῖς χάριτάς της, τὴν ματαίαν εὐγλωττίαν της, μᾶς ἀρέσει ἀπειρώς ἡ τραχεῖα αὐτῇ λιτότης τέχνης προγενεστέρας τῶν τεχνασμάτων. Καὶ τρόπον τινὰ δροσιζόμεθα μὲ αὐτήν.

Ὅσον εἶνε χυδαία ἡ θεατρικὴ στάσις ὅλων ἐκείνων τῶν χαμένων καὶ μαρμαρίνων ἡρώων παρὰ τοῖς ὁποίοις θριαμβεῖ ἡ ἐπιτηδεύουσα τῶν ἐμπειρικῶν, τόσον μᾶς συγκινεῖ ἡ πρώτη προσπάθεια τῶν ἀκόμη ἀμηχάνων καλλιτεχνῶν οἱ ὁποῖοι ἠθέλησαν νὰ προσδώσουν εἰς τὴν ἀδρανῇ

ὕλην τὴν ὄψιν τῆς ζωῆς ἀνθρωπότητος. Εἶνε θαυμαστὸν ὅτι ἐν ἐλλείψει προτερημάτων εὐκολωτέρων, ἔσχεν εὐθὺς ἀμέσως ἑνα ὅρμηκον καὶ ἐν τῇ τραχύτητι αὐτοῦ, ὅποιον εὐγενῇ, ὑπερήφανον, ἰσχυρὸν ὅρμηκον! . . .

Λοιπόν, ὅλοι οἱ ὑψηλόσωμοι οὗτοι ἄνθρωποι οἱ ἀπὸ λίθον δυσκόλως κατεργασμένοι, μειδιοῦν. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, εἶνε κανεὶς περικυκλωμένος ἀπὸ μειδιάματα· εἶνε ὡς εἰς νῆσον περὶ τὴν ὁποίαν θὰ συνέρρεε τὸ «ἀνήριθμον γέλασμα» τῶν κυμάτων.

Πόσον εἶνε συγκινητικὰ τὰ μειδιάματα αὐτὰ τὰ ἐπιζήσαντα τοῦ αἰσθήματος τοῦ ὁποῦ ὑπῆρξαν σύμβολα, τὰ μειδιάματα αὐτὰ τῶν ὁποίων τὸ ἀντικείμενον ἀπώλετο! . . .

Τὰ πρόσωπα αὐτὰ δὲν μειδιοῦν, τὰ μὲν καὶ τὰ δέ, ὁμοίως. Μερικὰ ἔχουν ὕψος εὐεργάτερον· ἄλλα εἶνε σοβαρά· ἄλλα δηλοῦν συγκατάβασιν ἢ ἀβρότητα. . . .

Ἀλλὰ τὸ καταπληκτικώτερον γόητρον τῆς ἀρχαϊκῆς αἰθούσης, εἶνε ἡ περίπολος τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων ὁμοιωμάτων τὰ ὁποῖα ἐθεωρήθησαν ἐπὶ μακρὸν ὡς Ἀπόλλωνας καὶ τὰ ὁποῖα εἶνε προτιμότερον ν' ἀποκαλοῦνται οἱ Κοῦροι ἢ οἱ νέοι. Ὑπάρχουν περὶ τοὺς δώδεκα ἀπὸ αὐτοὺς. Οἱ ἀρχαιότεροι ἀνατρέχουν μέχρι τοῦ ἐβδόμου αἰῶνος, καὶ εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔκτου. . . . Δηλοῦται ὅτι δὲν εἶνε προσωπογραφίαι καὶ διὰ νὰ ἐπιβεβαιωθῇ τοῦτο περὶ ὅλων, ἐλλείπουσι τὰ ὀριστικὰ ἐπιχειρήματα.

Ὅμοιάζουν πρὸς ἀλλήλους· καὶ ὁ καθεὶς ἀπὸ αὐτοὺς εἶνε ἐν τούτοις χαρακτηριστικῶς διάφορος.

Ἔχουν ὅλοι τὸ αὐτὸ παράστημα· ἀλλ' ὑπάρχουν μεταξύ των διαφοραὶ ἀναστήματος, βαρύτητος ἢ λιγυρότητος· ἰδίως ἡ ἔκφρασις τῶν προσώπων, ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι λέγεται, εἶνε εἰς ἄκρον ποιικίλη. Ὁ Κοῦρος τοῦ Ὁρχομενοῦ ἔχει τὴν πλέον ζώωδη μορφήν, στηριζομένην ἐπάνω εἰς παμμεγέθη τράχηλον παλαιστοῦ, ἐνῶ ὁ Κοῦρος τῆς Βολομάνδρας, μὲ τὸν λεπτὸν λαιμόν, ἔχει χαρίεντα χαρακτηριστικὰ κόρης. Ὁ πελώριος Κοῦρος τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Σουνίου ὁ ὁποῖος ὠρθοῦτο πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ μὲ τοὺς παμμεγίστους ὀφθαλμούς του ἠτένιζεν τὴν θάλασσαν, ἔχει πρόσωπον ἡλίου. Οἱ Κοῦροι τοῦ Βοιωτικοῦ Πύλου μορφάζουν ἀλλοκότως καὶ ὁ Κοῦρος τῆς Θήρας ὡς θαμβωμένος ἀπὸ τὸ φῶς ἐξίσταται. Αὐτὸς ἐδῶ ἔχει τὸ καλοκάγαθον ὕψος μετριοφροσύνης· κάποιος ἄλλος σκώπτει.

Οἱ μυθῶδες ἄνθρωποι!.. Ἐξετάζει κανεὶς

ἐναγωνίως τὰς ἀφελεῖς ἢ ἐπιτηδευμένας ὄψεις των, τὴν ὑπογελῶσαν σιωπὴν τοῦ στόματός των καὶ τὸ ἀποχρωματισμένον βλέμμα τῶν ὀφθαλμῶν των.

Λοιπόν, ὁ τύπος τῶν Κούρων αὐτῶν προέρχεται ἐξ Αἰγύπτου. Οἱ ἀρχαιολόγοι ἐρίζουσι περὶ αὐτοῦ· ἀλλ' ἀπὸ πλείστας λεπτομερείας, ἀναγνωρίζεται ἡ ἐπίδρασις τῆς φαραωνικῆς τέχνης· ἰδίως ἡ θέα τοῦ συνόλου, εἰς τὴν Αἴγυπτον καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, εἶναι ἡ αὐτὴ. . . . Πλὴν τούτου εἶναι γνωστὸν ποῦ καὶ πῶς ἡσκήθη ἡ ἐπίδρασις αὕτη. . . .

Ἀλλ' ἂν παραβάλωμεν, ἔστω καὶ μὲ λεπτομερῇ προσοχὴν τοὺς ἀρχαίους Κούρους καὶ τὰ αἰγυπτιακὰ αὐτῶν πρότυπα καὶ σημειώσωμεν πρῶτον πᾶν ὅ,τι ὀφείλουν οἱ Ἑλλήνες εἰς τὴν Ἀνατολήν, ὅ,τι ἀπομείνῃ ἄνευ προϋπάροχτος προτύπου θὰ εἶναι ἐπίνοια τῆς Ἑλλάδος.

Λοιπόν, θ' ἀπομείνῃ τὸ μεῖδιμα τῶν χειλέων, τῶν παρειῶν καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἴδου ἡ ἐπίνοια τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐπενόησεν ἐν μειδίαμα.

Δὲν ὑπάρχει ὁραιοτέρα ἐπίνοια ἂν τὸ διηνεκές μεῖδιμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἔχῃ πνευματικὴν σημασίαν. Καὶ ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ γλύπται τοῦ ἐβδόμου καὶ τοῦ ἔκτου αἰῶνος, παραλαμβάνοντες ἔξωθεν τὸν τύπον τῶν ἀγαλμάτων των καὶ ἀπομιμούμενοι αὐτὸν εὐπειθῶς, προσέθεσαν ἐν τούτοις εἰς αὐτὸν τὸ εὐρημα αὐτὸ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, θὰ παραδεχθῶμεν ἐπίσης ὅτι τὸ μεῖδιμα αὐτὸ δὲν εἶναι ἀδεξιότης τῆς σμίλης των, οὔτε μονομανία τῆς τεχνοτροπίας των, ἀλλὰ βεβουλευμένη πρόθεσις ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ εἰς ἰδεολογίαν περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον σαφὴ καὶ ἐνσυνείδητον.

Προτοῦ διατυπώσωμεν κᾶπως τὴν ἀληθῶς ἑλληνικὴν αὐτὴν ἰδεολογίαν, — ἡ ἀπόπειρα εἶναι ἐπικίνδυνος καὶ ἀπαιτεῖ πολλὰς προσφυλάξεις, — ἂς ὑπᾶγῶμεν νὰ ἴδωμεν καὶ πάλιν αὐτὸ τὸ μεῖδιμα, τώρα δὲ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

Ὑπάρχει ἐκεῖ μικρὰ αἶθουσα εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι συνηγμένοι αἱ Κόραι, καθὼς εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον οἱ Κοῦροι. Καί, καθὼς οἱ Κοῦροι, ἀποτελοῦν περίπολον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας μένει κανεὶς ἐμβρόντητος. Αἱ κόραι! . . . Καί, ἀντικαθιστάσῃ τὴν τραχύτητα τῶν ἀθλητικῶν σωματῶν, ἰδοὺ ἡ χάρις τῶν νεανίδων εἰς τὰς ὁποίας εὗρεν ἡ ἀρχαῖα Ἑλλὰς τὴν τελειότεραν εἰκόνα τοῦ γυναικείου θελήτηρου.

Μειδιῶσιν αἱ κόραι, καθὼς οἱ πελώριοι ἀδελφοί των. Ἦδη ὅμως, τὸ μεῖδιμα γεννᾶται

ἐπάνω εἰς ἑξαΐσια χεῖλη τὰ ὁποῖα, γύρω μας, ἀποτελοῦν στέφανον ἀνθηρῶν ῥόδων.

Πόσον εἶναι συγκινητικὸν νὰ γνωρίζωμεν ἐν εἶδος παρθενικοῦ κάλλους τὸ ὁποῖον ἐμάγευσεν ἐποχὴν τόσῳ μακρυνήν!.. Τὸ γυναικεῖον αὐτὸ ἰδεώδες, οἱ σύγχρονοι τοῦ Περικλέους τὸ εἶχον ἤδη παραγνωρίσει. Ἦτο ἤδη ἀπηρχαιωμένος, ὅταν ὁ Φειδίας ἐφιλοτέχνησε τὰ αἰετώματα καὶ τὰς μετώπας τοῦ Παρθενῶνος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν, δὲν ἐφαίνοντο πλέον αἱ Κόραι. Εἶχον ἀποθάνῃ καὶ τὰς εἶχον θάψῃ. Ἡ ἱστορία των εἶνε περιεργωτάτη. Τὰς ἴδρυσαν, περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔκτου αἰῶνος, εἰς ἓνα θάλαμον τοῦ ἀρχαίου Ἐκατομπεδον ὑπὲρξαν ἡ μαρμαρίνη αὐλὴ τῆς Ἀθηνᾶς. Ἀλλὰ, τῷ 480, οἱ βάρβαροι τῆς Ἀσίας ἐπέδραμον καὶ ἐλειλάτησαν ὅλην τὴν Ἀκρόπολιν. Κατεδάφισαν τὸν ναὸν καὶ ἀνέτρεψαν τὰς Κόρας. Ὅταν ἀπῆλθον, οἱ Ἀθηναῖοι ἔσπευσαν ν' ἀνεγείρουν ἐκ νέου τὸν σηκὸν τοῦ ναοῦ. Ἀλλὰ τὰς Κόρας αἱ ὁποῖαι πίπτουσαι εἶχον συντριβῇ, τὰς ἔρριψαν εἰς τὰ χῶματα τῆς ἐκσκαφῆς καὶ τὰς κατέθαψαν. Ἐξηφανίσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Δὲν εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἢ ἐπ' ὀλίγον χρόνον, περίπου ἐπὶ ἡμισυν αἰῶνα. Καὶ ἔπειτα τὸ θάψιμόν των διήρκεσε δύο χιλιάδας τριακόσια ἐξήκοντα πέντε ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐλησιμονήθη καὶ ὅτι εἶχον ποτὲ ἀκμάσῃ. Τέλος, οἱ ἀρχαιολόγοι τὰς ἐπανεύρουν καὶ ἰδοὺ αὐταί, ζῶσαι καὶ πάλιν, χαρίεσαι καὶ χαρωπαί. Ἀλλ' ὅμως ἤλλαξαν κατοικίαν καὶ δὲν κατοικοῦσι πλέον ἐντὸς ναοῦ, ἀλλ' ἐντὸς μουσείου. Ὑπομένουν μειδιῶσαι τὴν ὕβριν αὐτὴν τῆς εἰμαρμένης.

Ὑπάρχει μεγάλη ἀμφισβήτησις ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα ποῖος ἦτο ὁ προορισμὸς των εἰς τὸ Ἐκατόμπεδον. Κριτικοὶ τινες ἰσχυρίσθησαν ὅτι εἶνε Ἀθηναῖ· ἀλλὰ δὲν παρατηρεῖται εἰς αὐτὰς ὁ ἐλάχιστος θεῖος χαρακτήρ. Τέρεται τῆς Ἀθηνᾶς, ἴσως. Δὲν βλέπομεν εἰς αὐτὰς τὰ ἐμβλήματα τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος. Ὁ κ. Λεσά, θεωρεῖ αὐτὰς ὡς καλλιτεχνήματα τὰ ὁποῖα πρόσωπα εὐσεβῇ προσέφερον εἰς τὴν θεότητα διὰ νὰ τέρωνται οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς.

Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ τύχη τῶν Κορῶν ἔχει παραδόξους περιπετείας, τῶν ὁποίων αἱ λεπτομέρειαι μᾶς διαφεύγουν καὶ τὰς ὁποίας φερόμεθα περισσότερον νὰ μαντεύωμεν ἢ ὅσον πράγματι τὰς γνωρίζομεν.

Καὶ τώρα, ἂς θαυμάσωμεν τὸ μειδιάμα των ἂς θαυμάσωμεν τὴν λατρευτὴν των φιλαρέσκειαν. . .

Εἶνε ἑξαΐσιως ἡδεῖαι. Δὲν περιστοιχίζεται κανεὶς ἀπὸ αὐτὰς χωρὶς ἀλποῖαν ταραχὴν καὶ συγκίνησιν.

Εἶνε κομψόταται καὶ στολισμέναι μὲ κοσμήματα. Ἔχουν διαδήματα, περιδέραια, ἐνώτια, βραχιόλια. Ἡ κόμη των εἶνε βοστρυχισμένη, διευθετημένη ἐπάνω εἰς τὸ μέτωπον μὲ ἐπιμέλειαν περίτεχνον καὶ μακροὶ πλόκαμοι ἔρχονται πρὸς τὰ ἔμπροσ, καταπίπτουν εὐθεῖς ἐπάνω εἰς νεαροὺς κόλπους. Αἱ ἐσθῆτες, ἀπὸ λινὸν πολὺ λεπτόν, ἐπικολλῶνται ἐπάνω εἰς τὰ σώματά των, καὶ εἰς πολλὰ μέρη, τὸ διαγράφουν μέχρι τοῦ νὰ τὸ ἀπογυμνῶνουν. Διὰ νὰ κοσμοῦνται ὁ χιτὼν καὶ τὸ ἱμάτιον, ὑπάρχουν πλατεῖαι λωρίδες κεντημάτων τὰς ὁποίας ὁ καλλιτέχνης ἐχρωμάτισεν ἐπάνω εἰς τὸ μάρμαρον μὲ κυανοῦν, μὲ μαῦρον, μ' ἐρυθρὸν καὶ πράσινον. Ἐβαψε τὴν κόμην ἐρυθράν, καὶ ὁμοίως τὰ χεῖλη. Διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔκαμεν ἓνα κύκλον μαῦρον, ἓνα κύκλον κεραμόχρουν καὶ τὸ μαῦρον σημεῖον τῆς κόρης· ἔθηκε μαῦρον εἰς τὸ ἄκρον τῶν βλεφάρων. Δὲν ἤξεύρω ἂν δὲν ἔκαμε κάποιαν κατάχρησιν ὅλων αὐτῶν τῶν χρωμάτων. Σήμερον ποὺ ἔχουν χάσῃ τὴν ζωηρότητα των καὶ ποὺ ἡ ὑγρασία τὰ ἐσκίασε καὶ ἀπαλῶς τὰ ἐπεξέτεινε, χρωματίζουν τὸ μάρμαρον καὶ προσδίδουν εἰς αὐτὸ κάποιαν ὄψιν ζωῆς, ὅχι κατὰ τὸν τρόπον τῆς φρικτῆς γλυπτικῆς en trompe-l'œil, ὅχι κατὰ μίμησιν τῆς πραγματικότητος, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὰς ὁρθὰς ἀρχὰς τῆς Τέχνης.

Καί, μὲ τὸ ἀριστερόν χεῖρ, αἱ Κόραι ὅλαι αἱ Κόραι μὲ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ κίνημα, ἀνασηκώνουν πρὸς τ' ἀριστερὰ τὴν παραπολὺ μακρὰν ἐσθῆτα ἢ ὁποία τὰς ἐμποδίζει νὰ βαδίζουν γρήγορα, νὰ τρέχουν, καὶ τὰς προορρίζει εἰς τὸ νὰ παραμένουν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου εἶνε ἀντικείμενα ἡδυπαθῆ· ἢ ἄλλως, ἔξω, θὰ ἔχουν βάδισμα πολὺ προσηκόν, μελετημένον.

Μειδιῶν. Ἡ μία εἶνε μελιχωτάτη ξανθή, κάπως ματαιόδοξος, ἀξιαγάπητος ἐν τούτοις. Μία ἄλλη, σκώπτει τοὺς ἀνθρώπους, κάπως προπετῶς· εἶνε πνευματώδης καὶ τὸ στόμα τῆς εἶνε φιλήδονον.

Μία ἄλλη εἶνε μικρόσωμος μελαγχροινὴ μὲ ὀφθαλμοὺς κυανοῦς καὶ κίμνει ἀκκισμοὺς καὶ προσλαμβάνει ὕψος πολὺπειρον, ἀλλ' ἀγνοεῖ τὸ κάθε τι. Μία ἄλλη, μὲ τοὺς σπινθηροβόλους ὀφθαλμοὺς τῆς, εἶνε γύναιον πολὺ προκλητικόν. Καὶ μία ἄλλη εἶνε πολὺ νοσηλὴς· μὲ τὰ σκιασμένα βλέφαρά τῆς καὶ τὴν θαμβὴν χοιρίαν τῆς, μὲ πρόσωπον κοπώσεως ἐρωτικῆς, προκαλεῖ τοὺς κολακευτικοὺς λόγους καὶ τὰ ἀνοῦσια φιλοφρονήματα. Μία ἄλλη εἶνε ἡ χολιασμένη καὶ καὶ πῶς θὰ τὴν ἀγαπήσῃ κανεὶς! Μία ἄλλη εἶνε καλόβουλος, κόρη ἢ ὁποία δὲν θὰ προσποιηθῇ καθόλου τὴν δύσκολον. Μία ἄλλη εἶνε κυρία ὑψηλῆς περιωπῆς καὶ ἡ ὁποία ζητεῖ φόρον σεβα-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΟΡΤΗΝ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ
Ἡ κυρία Μαρία Μομφρεάτου ὡς κυρία Α. Μανουζάκη τῆς Αὐτῆς τῆς Βασιλίσσης Ἀμαλίας

σμοῦ. Μία ἄλλη, ἡ ὁποία μειδιᾷ πλαγίως, φρίνεται φίλη τοῦ πονηροῦ, γοητευτικώτατα. Μία ἄλλη μὲ λακκίσμους εἰς τὰς παρειάς, ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς τόσο ἀφελεῖς ὥστε ἀρέσει περισσό-τερον. Καὶ μία ἄλλη εἶνε ἡ τελεία καλλονή. Διε-τήρησε περισσότερον χρῶμα· ἐνυπάρχει, εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τῆς μυστηριώδους θέλητρον. Θὰ ἔλεγε κανεῖς ὅτι εἶνε ζηλότυπος κάτοχος ἀπορ-ρήτου τοῦ ὁποῖον δὲν θ' ἀποκαλύψῃ. Οἱ ὀφθαλ-μοὶ τῆς κατὰ τοὺς κροτάφους, ἀνυψοῦνται αἰ παρειαί τῆς ἐμψυχοῦνται ὅλως ἀπὸ τὸ μειδίαμα τῶν χειλέων.

Οἱ ἀρχαιολόγοι δηλοῦν ὅτι αὐταὶ αἱ μαρμά-ρινοι Κόραι δὲν εἶνε προσωπογραφίαι. Ἀγνοῶ καθὼς καὶ αὐτοί. Ἡ καθεμία ἀπὸ αὐτάς, ὅπως-δήποτε, εἶνε ἀτομικότης· καὶ εἶνε διαφορετικαὶ ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην ὡς τὰ γύναια τῶν ποίων ὁ Λὰ Τοῦρ ἐξωγράφισε τὰς φρούδας καὶ δνει-ραπόλους ψυχάς. Ἡ ποικιλία τοῦ μειδιάματός τῶν εἶνε ἀφθονος καὶ πολύτιμος πλοῦτος τοῦ πνεύματος. Ὅποιος θησαυρὸς θανμαστώως εὐφαν-

τάστου ἐπινοίας! Ὅποιος θησαυρὸς φιλαρε-σκείας τῆς ὁποίας αἱ ἀποχρώσεις ἦσαν ἀνάλογοι μὲ τὰς ἀποχρώσεις κήπου ἀνθούντος! Ἀκόμη εἰσπνέει κανεῖς τὸ ἄρωμά του!

Ἄλλ' ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον ὑφίσταται μελαγχο-λίαν ἄκραν ὅταν συλλογίζεται ὅλας αὐτὰς τὰς ψυχὰς αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν χαρίεσσαι, ὑπερήφανοι καὶ ἐπαγωγοὶ καὶ αἱ ὁποῖαι ἐξακολουθοῦν νὰ μειδιοῦν ἀφοῦ ἡ λήθη ἐκάλυπεν ὡς τέφρα τ' ἀν-τικείμενα τὰ ὁποῖα ἔτερον τὸν ζῆλον τῶν. Κρῖμα, καθὼς ἔλεγεν ὁ Μπραντόμι, κρῖμα ὅτι ὁ χρόνος ἐξαφανίζει τὰς ἡμέρας αἱ ὁποῖαι, ἐπάνω εἰς χεῖλη νεαρῶν γυναικῶν, ἐξεγείρουν τόσο ἐξαισίαν φαιδρότητα. Καὶ πάλιν εἶνε λυπηρὸν ὅτι τοιαῦτα μειδιάματα ἐπιζοῦν τῶν τέρψεων πού τὰ ἐπροκάλεσαν. Τὰ λυπεῖται κανεῖς μὲ συμ-πάθειαν ἀποροῦσαν, ἡδονικὴν καὶ ἡδεῖαν· καὶ αἰσθάνεται κανεῖς ὅταν τὰ παρατηρῇ, αἰσθημα-ἀμφίβολον εἰς τὸ ὁποῖον ἀναιμινύονται διὰ νὰ μᾶς ἀνησυχοῦν περισσότερον, ἡ ἰδέα τοῦ ἔρωτος, καὶ ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου.

[Μετάφρ. Χ. Θ. Δ.]

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐρχόμενον)
ANDRÉ BEAUNIER

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ —

XIII

Πέρασαν μερικὲς μέρες. Ὁ Νάγκελ ἔμενε στὸ ξενοδοχεῖο, πηγαί-νοήχετο σκυθρωπὸς καὶ ἐφαίνετο νὰ ὑποφέρει καὶ νὰ τυραννιέται· σ' αὐτὲς τὶς δυὸ μέρες τὰ μάτια του εἶχαν χάσει ὅλην τὴν ζωή. Δὲν μιλοῦσε μὲ κανέναν οὔτε καὶ μ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ξενοδοχείου. Τὸ ἕνα χέρι τὸ εἶχε δεμένο μ' ἕνα κουρέλι· ἕνα βράδυ πού εἶχε βγῆ καὶ πού εἶχε μείνει ἔξω ὡς τὸ πρωί, εἶχε γυρί-σει μὲ τὸ χέρι δεμένο. Εἶχε δύο πληγές· εἶχε πέσει, λέει, ἀπάνω σὲ μιὰ τσάπα πού ἦτον κατὰ γῆς κοντὰ στὴν προκυμαία.

Τὴν Πέμπτη τὸ πρωὶ ἔβρεχε, καὶ αὐτὸς ὁ καιρὸς τὸν ἔκανε ἀκόμα πιὸ δύσθυμο. Ὅταν ὁμως ξαπλωμένος ἀκόμα στὸ κρεβάτι διάβασε τὶς ἐφημερίδες του καὶ διασκέδασε μὲ κάτι ζωη-ρὲς σκηνὲς τῆς γαλλικῆς βουλῆς, χτύπησε ἔξαφνα τὰ χέρια του καὶ πετάχθηκε νὰ σηκωθῇ. Νὰ πάρ' ὁ διάβολος! ὁ κόσμος εἶναι μεγάλος, εἶναι ἀπέραντος, ὁ κόσμος εἶναι ὡραῖος!

Χτύπησε τὸ κουδούνι, ἀκόμα πρὶν ντυθῇ ἐντελῶς, καὶ εἶπε τῆς Σάρας πὼς τὸ βράδυ θὰ

προσκαλοῦσε μερικοὺς, ὡς ἔξη, ἐπὶ ἀνθρώπους, γὰρ νὰ χαροῦν λίγο τὴν ζωὴ τους, εὐθυμοὺς ἀνθρώπους, τὸν Στένερσεν τὸν γιατρό, τὸν δικη-γόρο Χάνσεν, τὸν γραμματικὸ καὶ ἄλλους.

Ἀμέσως ἔστειλε τὶς προσκλήσεις. Ὁ Μινούτ-τας ἀπήντησε πὼς θὰ ᾤθη. Εἶχε καλέσει καὶ τὸν Ράνερτ τὸν δικαστή, μ' αὐτὸς δὲν ἐδέχθηκε.

Ἦρθαν ὁ γιατρός, ὁ Χάνσεν ὁ δικηγόρος καὶ ὁ γραμματικὸς του, καὶ ὁ Ὀγιεν ὁ φοιτητής.

Τὸ βράδυ ὅταν φάνηκε ὁ Μινούττας στὴν πόρτα, ὁ Νάγκελ σηκώθηκε, πῆγε κοντὰ του καὶ τοῦ ζήτησε συγγνώμη πού τὴν τελευταία φορὰ πού ἦτον μαζί εἶχε πῆ τόσες ἀνοησίες. Τοῦσφιξε φιλικὰ τὸ χέρι καὶ τοῦ σύστησε καὶ τὸν Ὀγιεν, πού ἦτον ὁ μόνος πού δὲν ἤξερε. Ὁ Μινούττας τράβηξε τὸν Νάγκελ παράμερα καὶ τὸν εὐχαρί-στησε ψιθυριστὰ γιὰ τὸ καινούριο πανταλόνι πού τὸ φοροῦσε καὶ ὅλας· ἐταίριζε τόσο καλὰ μὲ τὸ σακάκι, τὸ καινούριο του σακάκι, καὶ βέβαια θὰ βαστοῦσε ὅλην τὴν ζωὴ, ἄχ, ναι ὅλην τὴν ζωή.

— Μὰ γελέκο δὲν ἔχεις ἀκόμα;

— Ὁχι, μὰ οὔτε εἶναι ἀνάγκη. Δὲν εἶμαι κόντες ἐγώ. Σὰς βεβαιῶ οὔτε θὰ μοῦ χρειά-ζονταν καθόλου ἐμένα.

Ἦτον πέντε ἡ ὥρα. Καθὼς ἔβρεχε ἀκόμα καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτον σκοτεινὸς ἀναιψαν τὶς λάμ-πες καὶ τράβηξαν τὶς κουρτίνες.

Καὶ τότε ἄρχισαν τὰ ὄργια, ἕνα μεθύσι καὶ ἕνα ταβατούρι πού γιὰ μέρες ὕστερα μιλοῦσε γι' αὐτὰ ὅλη ἡ πόλις.

XIV

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ἦρθε πάλι ὁ Μινούτ-τας στὸ ξενοδοχεῖο. Μπῆκε σιγὰ σιγὰ στὴν κά-μαρα τοῦ Νάγκελ καὶ ἀκούμπησε ἀπάνω στὸ τραπέζι τὸ ρολόγι του, κατὰ χαρτιά, ἕνα μολύβι καὶ τὸ μποτιλάκι μὲ τὸ φαρμάκι.

Τὴν βραδυὰ πρὶν, ὁ Νάγκελ τοῦ εἶχε χαρίσει τὸ γελέκο του, τὸ ἴδιο γελέκο πού φοροῦσε. Τὸ εἶχε βγάλει καὶ τοῦ τὸ εἶχε δώσει ἔτσι ὅπως ἦτον, μὲ ὅλα τὰ πράγματα πού εἶχε στίς τσέπες του, μαζί μὲ τὰλλα καὶ τὸ μποτιλάκι. Ὁ Μινούτ-τας ἤξερε πὼς ἦτον φαρμάκι. Ἐκεῖνο τὸ βράδυ εἶχε γίνει λόγος γιὰ τὸν Κάρλσεν πού σκοτώ-θηκε καὶ ὁ γιατρός εἶχε πῆ: Ὁχι μόνον οἱ θεο-λόγοι, καὶ ἐμεῖς ὅλοι πρέπει νὰ ξεπαστρευτοῦμε ἀπ' τὸν κόσμον, νὰ πάρ' ἡ ὀργή. Τότε ὁ Νάγκελ εἶχε βγάλει ἀπ' τὴν τσέπη του τὸ μικρὸ μποτι-λάκι καὶ εἶχε πῆ: Νά το, τῶχω ἔτοιμο τὸ πιστόλι μου ἐγώ, μόνον δὲν ξέρω ἂν θάχω καὶ τὸ θάρ-ρος. Τὸ βαστοῦσε ψηλὰ τὸ μποτιλάκι, πού ἦτον ὡς τὴν μέση γεμάτο μ' ἕνα ὑγρὸ ἄσπρο, καὶ ἔλεγε: Γνήσιο πρωσοικὸν ὀξύ, διανγὲς σὰν νερό! Μόνον πού δὲν ξέρω ἂν θάχω ποτὲ τὸ θάρρος. . . Για-τρέ, ἐσεῖς θὰ ξέρετε νὰ μοῦ πῆτε ἂν εἶναι ἀρκετό. Τὸ μισὸ τὸ δοκίμασα καὶ ὅλας σ' ἕνα ζῶο καὶ ἐνήργησε λαμπρά. Λίγη πάλι στὴν ἀρχή, κατὰ ἄγριες γκριμάτσες, ἔπειτα μερικοὶ σπασμοί, αὐτὸ ἦτον ὅλο· μὰτ σὲ τρεῖς κινήσεις. Ὁ γιατρός εἶχε πάρει τὸ μποτιλάκι, τὸ εἶχε κυτᾶξει καὶ εἶχε πῆ: Οὐ, περισσότερο παρ' ἀρκετό. . . Ἀλήθεια, θὰ ἔπρεπε νὰ σᾶς τὸ πάρω, μὰ ἀφοῦ δὲν ἔχετε τὸ θάρρος. . . Κι' ὁ Νάγκελ τὸ ξαναπῆρε καὶ τῶβαλε στὴν τσέπη του ἐπαναλαμβάνοντας: Ὁχι, δὲν ἔχω τὸ θάρρος.

Ἐπειτα, τὴν στιγμή πού εἶχε σηκωθῇ ὁ Μι-νούττας νὰ φύγῃ καὶ τοὺς χαιρετοῦσε ὅλους, ὁ γιατρός ἀποκοιμισμένος ἀπάνω στὸ τραπέζι, εἶχε ξυπνήσει καὶ γεντώνοντας τὰ χέρια του εἶχε ἀνα-ποδογυρίσει μερικὰ ποτήρια. Ὁ Νάγκελ στὸ πλάι του εἶχε περιχυνθῇ μὲ σαμπάνια. Πετά-χθηκε ἀμέσως, τίναξε γελώντας τὰ ροῦχα του καὶ φώναξε μ' ὅλην τὴν δύναμι: Ζήτωωω! Ὁ Μινούττας ἦταν ἀμέσως ἔτοιμος νὰ βοηθήσῃ. ἔφερε μαντίλια καὶ πεσκέρια γιὰ νὰ στεγνώσῃ τὰ βρεμένα ροῦχα· περισσότερο εἶχε βραχῇ τὸ

Ἀπὸ τὴν ἐσθὴν τοῦ Λυκ. τῶν Ἑλλήνων.—Ἡ Δίς Ἀλεξανδρινὴ ὡς κυρία Μοναρχίδου τῆς Αὐλῆς τῆς Βασιλείας Ἀμαλίας

γελέκο. Δὲν θὰ ἦτον καλύτερα νὰ τῶβγαζε μιὰ στιγμή; ἀμέσως θὰ τοῦ τὸ καθάριζε. Μὰ ὁ Νάγκελ δὲν ἤθελε νὰ τὸ βγάλῃ. Ἀπ' τὶς πολλὰς φωνὲς εἶχε ξυπνήσει καὶ ὁ Χάνσεν καὶ φώναξε ζήτωωω! χωρὶς νὰ ξέρῃ τί συμβαίνει. Πάλι ὁ Μινούττας παρακαλοῦσε τὸν Νάγκελ νὰ βγάλῃ μιὰ στιγμή τὸ γελέκο του, μὰ ὁ Νάγκελ δὲν ἤθελε. Διὰ μᾶς ὁμως κύταξε τὸν Μινούττα στὰ μάτια, συλλογίστηκε ἕνα λεπτό, σηκώθηκε, ἔβγαλε τὸ γελέκο του καὶ τοῦ τῶδωσε λέγοντας: Νά,

* Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 31 Μαΐου.

σε γένωσέ το· καὶ κράτησέ το· δὲν ἔχεις ἐσὺ γέ-
λέκο. Μὴ ἀνοήσιες. Μ' εὐχαρίστησι σ' τὸ δίνω,
φίλε μου. Κ' ἐπειδὴ ὁ Μινούττας ἔκανε δυσκο-
λίες, τοῦ τώγωσε κάτω ἀπ' τὸ χέρι καὶ τὸν
ἐσπρωξε φιλικὰ ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα.

Ἔτσι εἶχε φύγει ὁ Μινούττας.

Τώρα τὸ πρωὶ μόλις ἀκούμπησε τὰ πράματα
ἀπάνω στὸ τραπέζι, ἔκανε νὰ φύγη, μὰ ὁ Νάγ-
κελ ξύπνησε, τὸν εἶδε κ' ἔτσι ἀναγκάστηκε νὰ
ρωτήσῃ τί γύρευε πούν ἦρθε.

— Γὰ τὰ πράματα πού βρήκα στὶς τσέπες
τοῦ γελέκου, εἶπε.

— Τοῦ γελέκου; Νὰ πάρ' ἡ ὀργή, ἀλήθεια!
Καὶ τί ὥρα εἶναι;

— Εἶναι ὀχτώ. Μὰ τὸ δικό σας ρολοῖ σι-
θιζε, δὲν τὸ ληψα νὰ τὸ κουρντίσω.

— Δὲν τὸ ἦπιας τὸ πρῶτον δὲ;

Ὁ Μινούττας κούνησε τὸ κεφάλι καὶ χαμογέ-
λασε καὶ εἶπε: Ὁχι.

— Οὔτε τὸ δοκίμασες; Πρέπει νὰ εἶναι ὡς
τὴν μέση· γὰ νὰ δῶ.

Κ' ὁ Μινούττας τοῦδειξε τὸ μποτιλάκι πού
ἦτον γεμάτο ὡς τὴν μέση.

— Καλά! — Κ' ἡ ὥρα εἶναι ὀχτώ; Λοιπὸν
εἶναι ὥρα νὰ σηκωθῶ. . . Τώρα πού τὸ θυμή-
θηκα, Γκρέγκααρδ, μπορεῖς νὰ μοῦ προμηθεύ-
ῃς ἓνα βιολί, θέλω νὰ τὸ δανειστῶ. Θέλω νὰ
δοκιμάσω ἂν μπορῶ νὰ μάθω. . . Οὐ, ἀνοήσιες.
Ἡ ἀλήθεια εἶναι πού θέλω ν' ἀγοράσω ἓνα
βιολί, θέλω νὰ τὸ χαρίσω σ' ἓναν γνωστό.
δὲν τὸ θέλω γὰ τὸν ἑαυτό μου. Λοιπὸν, νὰ
δῇς νὰ μοῦ προμηθεύῃς ἓνα βιολί, ὅπου κ' ἂν
τῶβρης.

Ὁ Μινούττας ὑποσχέθηκε πὺς θὰ κἀνῃ, ὅτι
μπορέσῃ γὰ νὰ βρῇ βιολί.

— Εὐχαριστῶ πολὺ πολὺ. Τότε ξαναπερνᾷς
παλὶ ἀπὸ ἐδῶ, ὅταν μπορῇς τὸν ξέρεις τὸν
δρόμο. — Ἀντίο.

[Ἀκολουθεῖ]

[Μεταφρασ. Τ.]

ΚΝΟΥΤ ΧΑΜΣΟΥΝ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΟΥ ΝΟΥ

Εἶπα στὸ γεράκι πού πετᾷ στὰ νέφη
πάρε με κ' ἐμένα σ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ!
κι' εἶπε τὸ γεράκι «μὴ παρανοήσῃς
πὺς ψηλὰ ἀνεβαίνουν τὰ φτερά τοῦ νοῦ!»
Σκῆρος Β. ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ

Η ΛΙΜΝΗ

Στὴν ὄχθη παιγνιδίζανε μὲ μιὰ τρελλὴ χαρὰ
τῆς λίμνης τὰ νερά,
καὶ σκύφαμ' ἀπὸ πάντοτε κ' οἱ δυὸ τὴν κεφαλὴ μας
νὰ δοῦμε τὴ μορφή μας.
Ἀλλοίμονο! οἱ δυὸ μορφὲς οἱ χαρωπὲς καὶ γελαστὲς
φανήκανε κοιμητιστὲς
Λὲς κ' εἶχε ὁ γεροφθάτος τὰ μάτια του τὰ φθονερὰ
καὶ μετ' αὐτῆς λίμνης τὰ νερά.
Ἀθῆναι ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ

ΣΟΝΕΤΤΟ

Σὲ μιὰ ξωθιά γειτονοπούλα μου πού ὠρφάνεψε
ἔν κλαῖνε ἡ ἀλαστροκόκορες παρθένες
Ποῦ στὴν καρδιά ἔχουν ριζωμένη ἀγάπη,
Γὰ ὅποιον πεθάνει. ὦ, ναί, μαρμαρωμένες
Δὲν παίρνουνε τ' ἀνήλιο μονοπάτι.
Γὰ σκούπισε τὰ δάκρυα. Συλλογίσου,
Κάποια χαρὰ τρανὴ σὲ περιμένει,
Ποῦ καὶ γι' αὐτὴ πὺς πρέπει ἀναλογίσου
Σὲ λίγο νὰ σὲ δοῦμε δακρυσμένη.
Βγάλε τὰ μαῦρα. Ἡ λεμονιά ἡ καὶ μὲν
Στεφάνι νὰ σοῦ πλεξῇ ἀκαρτεράει.
Σὲ λίγο σὰν σὲ δοῦμε στολισμένη

Σ' ἓνα γιορτάσι ὄνειρευτὸ, νυφούλα,
Τὰ δυὸ — χαρὰ καὶ λύπη — ἄς μὴ κρατᾷ
Ἡ τόση δὰ γυναίκα σου καρδούλα.

Ἀθῆναι

ΙΟΥΛΙΟΣ ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ

Κον Β. Α. (Σκῆρος). — Δημοσιεύομεν μόνο τὸ ἓνα
ἀπὸ τὰ τετράστιχα. Προσέχετε νὰ εἰσθε ἀρμονικοὺς στὸ
στίχο καὶ ν' ἀποφεύγετε τὴν ἐπανάληψιν τῶν λέξεων —
γιατὶ αὐτὸ δείχνει ἀδυναμία. Ἡ περιγραφή τῆς «Πεν-
τακάλλης» θὰ ἦτο καλὴ ἂν ἔλειπαν ἀπὸ μέσα μερικτοὶ
πλατυσμοὶ ἄσχετοι μὲ αὐτήν. Τὸ θέμα εἶνε εὐμορφῶ,
δοκιμάσετε ἂν θέλετε παλὶ.

Κον Α. Μ. — Τὰ γνωμικά σας «Ὁ γῆρας τοῦ Κόσμου»
εἶνε μᾶλλον παιδικὲς ὁμιλίες. Σὰς πῆρε στὸ λαιμό
του ὁ συγγραφεὺς τῶν «Θουράλλων». Ἀφήστε αὐτοῦ
καὶ φυσικὴ νὰ βγῇ ἡ ἐμπνευσις. Στὸς στίχους
σας ἔχετε τὸ ἐλάττωμα τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἰδίων
λέξεων. Τὸ δεύτερο ποιηματάκι θὰ ἦτο καλὸ ἂν
ἔλειπε αὐτὴ ἡ ἐπανάληψις πού κρατεῖ δυὸ τελευταῖοι
στίχοι εἶνε πολὺ πολὺ καλοί.

Κον Α. Α. — Ἐργασθε μὲ καρδιά. Προσέχετε στὸ
θέμα σας νὰ εἶνε πρωτότυπο, πρωτότυπο.

Κον Ι. Ν. — Μιλεῖ μόνο του τὴν ὁμορφιά του. Μὲ
τὴν λέξι «ξωθιά» ἔάν ἐννοῇ τὴν ξαθιά, ἔχετε λάθος, —
γιατὶ σημαίνει ἀπολύτως ἐξωθια.

Κον Γ. Α. (Ἀθῆναι). — γραμμένα χωρὶς προσοχὴν
καὶ ἡ προσπάθεια ἡ δική μας εἶνε νὰ κάμουμε τοὺς
νέους νὰ προσέχουν τί γράφουν. Καλύτερα λιγώτερα
πράματα καὶ πὺς μελετημένα.

Αἱ δημοσιεύσεις καὶ ἀπαντήσεις τῶν ἄλλων στὸ
ἐρχόμενον τεῦχος.

ΤΟ ΔΕΚΔΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ἀγαπητέ μου,

11 Ἰανουαρίου 1912

ΑἴΤΕΣ τὶς μέρες διάβασα σὲ κάποιον ἐφημερίδα, πὺς
ἓνας νέος ἀρχιτέκτων, μὲ μεγάλο τάλαντο καὶ γερὴ
σπουδὴ, νεοφερμένος ἀπὸ τὸ Παρίσι, εἶπε τὴ γνώμη
του, σὲ ἰδιωτικούς κύκλους, γὰ τὸ σχέδιον τῶν Ἀθη-
νῶν, πού ἔγινε ἀπὸ τὸν γνωστὸ Γερμανὸ ἀρχιτέκτονα,
ὕστερ' ἀπὸ παραγγελία τοῦ Δήμου Ἀθηναίων. Καὶ
καθὼς βεβαιώνει ἡ ἐφημερίδα, ὁ δικός μας ἀρχιτέκτων,
ἐκφράζεται ὅχι μὲ μεγάλον ἐνθουσιασμό γὰ τὸ σχέ-
διο αὐτό.

Λεπτομέρειες περισσότερες δὲν ἔμαθα. Δὲν ξέρω
καλὰ — καλὰ ἀκόμη ποῖα εἶναι τὰ λάθη πού βροῖται ὁ
δικός μας, ὅχι λάθη τεχνικὰ ὑποθέτω, πάντα ὅμως
λάθη στὴ σύλληψιν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ, πού ἔπρεπε νὰ
στηρίζεται ἐπάνω σὲ μιὰν ἀντίληψιν Ἑλληνικὴ τῆς
φύσεως καὶ τοῦ περιβάλλοντος, σὲ μιὰ μελέτη τῆς Ἑλ-
ληνικῆς γραμμῆς, σ' ἓνα ἀρμόνισμα ὅλων τῶν στοι-
χείων, πού μᾶς δίνουν περιγύρα οὐρανός, γῆ, ἀτμο-
σφαῖρα, βουνά, λόφοι, ἐρεῖπια. Νομίζω ὅμως πὺς ἓνα
τέτοιο μεγάλο ζήτημα δὲν πρέπει νὰ περάσῃ χωρὶς
συζήτησιν, οὔτε νὰ παραδοθῇ ἀνεξέταστα τὸ καλλιτε-
χνικὸ μέλλον τῆς πόλεως, ἡ ὁριστικὴ τῆς μορφῆς, ἡ
νέα τῆς ἐκφραση στὰ χέρια ἐνὸς τεχνίτη, ὅσο μεγάλον
καὶ τρανόν, ἂν τὸν φαντασθοῦμε.

Δυστυχῶς δὲν βλέπω νὰ γίνεταί τίποτε, γὰ τὸ
ζήτημα αὐτό. Σὲ κάθε ἄλλον τόπο, πού δὲν θὰ εἶχε
καὶ τὴ σημασίαν τὴν ἱστορικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ τῶν
νέων Ἀθηνῶν, μιὰ ἀπόφασις τέτοια, θὰ σήκωνε με-
γάλη συζήτησιν καὶ ἀρχαιολόγοι, ἀρχιτέκτονες, ποιη-
τές, τεχνίτες, σοφοὶ κάθε λογῆς, θάβγαζαν στὴ μέση
νὰ πούν τὴ γνώμη τους καὶ νὰ συζητήσουν. Ἐδῶ,
καθὼς βλέπω, τὸ μόνο πρόβλημα, πού ἀσασχολεῖ τοὺς
ἀρμόδιους, φαίνεται νὰ εἶναι τὸ οικονομικόν. Φθάνει
νὰ βρεθοῦν τὰ χρήματα, μὲ τὰ ὁποῖα τὸ σχέδιον τοῦ
Γερμανοῦ ἀρχιτέκτονος θὰ πραγματοποιηθῇ, καὶ ὅλα
εἶναι τελειωμένα. Ἀλλὰ τὸ νὰ φτιάξῃ κανεὶς μιὰ
καινούργιαν Ἀθήνα, ἀπάνω στὴν παλιά, δὲν εἶναι νὰ
φτιάξῃς στρατό, ναυτικόν, ἀστυνομίαν ἢ γεωργίαν. Κι' ἂν
γὰ ὅλα αὐτὰ μπορεῖ ἐπιτέλους νὰ ἐμπιστευθῇ κανεὶς
ἀπολύτως τὴν ὑπόθεσιν τοῦ στὰ ξένα χέρια καὶ στὰ
ξένα μυαλά, θαρρῶ πὺς τὸ ἴδιο δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ
καὶ γὰ τὸ σχέδιον τῶν Ἀθηνῶν. Μιὰ πόλη δὲν φτιά-
νεται καὶ δὲν χαλιέται τόσο εὐκολά. Ὅ,τι θὰ γίνῃ θὰ
μεῖνῃ. Καὶ θὰ εἶναι ἀνεπανόρθωτη συμφορὰ νὰ γίνῃ
κάτι πού δὲν ἔπρεπε ἢ νὰ γίνῃ ὅπως δὲν ἔπρεπε.

Ἀρκετὰ λάθη καὶ ἀρκετὲς καταστροφὲς εἶδαμε ὡς
τώρα. Καμιά ἐπίβλεψιν καὶ καμιά κριτικὴ δὲν ἔγ-
ινε ὡς τώρα στὸ σχέδιον καὶ στὴν ἀρχιτεκτονικὴ τῆς
πόλεως. Καθένας ἔχτισε ὅ,τι ἤθελε, ὅπως ἤθελε καὶ
ὅπου ἤθελε. Καὶ εἶδαμε τὰ τερατοφυγήματα, πού
γεμίσανε τὴν Ἀθήνα καὶ πνίξαν μετ' αὐτὰ τὴν ἀγά-
μια, ἓνα βιβλίον, πού μπορεῖ σὲ κάθε στιγμή νὰ τὸ σχίσῃ
κανένας, νὰ τὸ γκρεμίσῃ νὰ τὸ πετάξῃ. Μιὰ πόλη
μένει. Καὶ θὰ εἶναι πολὺ λυπηρὸ οἱ ἀπόγονοί μας
αὐτοὶ νὰ μᾶς καταριῶνται, γιατί δὲν σταθήκαμε ἱσ-
οὶ νὰ φρουρήσωμε τὴν ὁμορφίαν τῆς Ἀθήνας μας

καὶ νὰ τοὺς τὴν παραδώσωμε ὅπως θὰ τὴν ὀνειρευ-
θοῦν ἀργότερα, μὰ χωρὶς ὄφελος.

Δὲν ἀνακατεύομαι, εἶπα, σὲ λεπτομέρειες. Ἐνα πρῶμα
ξέρω: Noblesse oblige. Καὶ τὶς ὑποχρεώσεις πού ἔχομε
μπροστὰ στὴν Ἀθήνα μας, πρέπει νὰ τὶς σεβασθοῦμε
μὲ κάθε τρόπο. Πιστεύω νὰ συμφωνήσῃς μαζί μου.

Δικός σου

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Α Σ Ο Φ Ο Σ

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Πλ. Ροδοκανάκη, «Ὁ Θορίαμβος», πεζὸ τραγοῦδι.
Ἐκδότης «Παναθήναια» 1912.

ΥΣΤΕΡ' ἀπὸ τὸ «Φλογισμένο Ράσο» ὁ κ. Πλ. Ρο-
δοκανάκης, ὁ κάτοχος μιᾶς ἀληθινῆς μουσικῆς φρα-
σεολογίας, μᾶς δίνει ἓνα νέον σύντομον ἔργον του·
τὸν «Θορίαμβον», γραμμένον μὲ κάποιο ὕψος θριαμ-
βευτικόν. Τὸ πεζὸ αὐτὸ τραγοῦδι εἶναι χωρισμένον σὲ
δύο μέρη: Τὸ πρῶτον μοιάζει σὰν παραμῦθον καὶ σὰν
μπαλλάντα θρησκευτικὴ καὶ ἡρωικὴ μαζί. Τὸ δεύτερον
μέρος — τὸ πὺς μεστὸ καὶ πὺς φωτεινὸ — μοιάζει σὰν
ἕμνος στὴν ὁμορφίαν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου
καὶ στὴ δύναμιν τῆς Ζωῆς. «Ὁ Θορίαμβος» εἶναι ἕμνος
καὶ νοσταλγικὸν ὄνειροπόλημα μαζί τῆς ψυχῆς τοῦ
ποιητοῦ γὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ περασμένου αὐτοῦ ἑλλη-
νικοῦ κόσμου.

Αὐτὴν περίπτωσιν τὴν ἐντύπωσιν μου ἄφισε τὸ διά-
βασμα τοῦ «Θορίαμβου». Ἐντύπωσιν ἀμφίβολον, ἐπειδὴ
ἀμφίβολα λέγονται ὅλα στὸ πεζὸ αὐτὸ τραγοῦδι. Ὑπο-
θέτω, ὅτι καὶ ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς δὲν θὰ εἶχε σχεδιάσει
καλὰ-καλὰ μέσα στὴ φαντασίαν του τὸ τί ἤθελε νὰ
ὑμνήσῃ, προτοῦ ἀρχίσῃ νὰ γράφῃ τὶς ρυθμικὰς φρά-
σεις του. Ἀρχισε μὲ κατὰ πού μοιάζει σὰν παραμῦθον
καὶ τελειώνει μὲ ἓνα ἡρωικὸν δοξολόγημα τῆς ἀρχαίας
ζωῆς μὲ τοὺς χαμένους θεοὺς τῆς καὶ τὴν δημιουργικὴν
σοφίαν τῆς. Μὰ καὶ ὁ τέτοιος καθορισμὸς τῆς οὐσίας
τοῦ «Θορίαμβου» βγαίνει ὕστερα ἀπὸ ἐπιμονὴν σκέψιν καὶ
ἀναλογικὴν ἐργασίαν τῆς φαντασίας τοῦ ἀναγνώστου.

Μιὰ ἀλληλουχία εἰκόνων δυνατῶν, ὠραίων, γεμά-
των ἀπὸ πναιφες φιλοδοξούμενες περὶ ἑμπερὸς ἀπὸ
τὰ μάτια τοῦ ἀναγνώστου, μιὰ ἀλληλουχία εἰκόνων,
πού θέλουν νὰ ξεδιπλώσων ἐμπρὸς εἰς τὸν νοῦν παλῆς
θρησκείας καὶ περασμένες δόξας, μεγαλεῖα παλατιῶν
καὶ μεγαλεῖα λαῶν — αἱ εἰκόνες ὅμως αὐταὶ δὲν ἀποτε-
λοῦν καὶ ἓνα σύνολον καθαρὰ παραστατικὸν τῆς ψυχῆς
τοῦ «Θορίαμβου». Ὁ κ. Ροδοκανάκης, νομίζει κανεὶς,
ἔγραψε κομμάτια ποιητικὰ, ἀνεξάρτητα τὸ ἓνα ἀπὸ
τὸ ἄλλο, καὶ ὕστερα θέλησε νὰ τὰ συνδέσῃ σ' ἓνα κυ-
κλικὸν σύνολον. Ἀλλ' ἡ ἐσώτερη ἰδέα, πού ἀληθινὰ θὰ
συνέδεεν ἀδιάρρηκτα τὰ κομμάτια αὐτὰ λείπει. Κ' ἔτσι
βλέπει κανεὶς ὥραϊα, δυνατὰ τεχνουργήματα, σὰν τὶς
ἀπὸ σμάλτο miniatures, πού προσκολλημένες ἢ μιὰ
στὴν ἄλλην ἐσθόλιν τὶς περιφρήμες βυζαντινὲς εἰκόνες
τῶν αγίων, μὰ δὲν βλέπει καὶ τεχνουργημένον σύνολον.

Ὑποθέτω ὅτι, ὅταν ἓνα ἔργον δὲν ἔχῃ ἀρχιτεκτονικὴν
ἀπλὴν καὶ δὲν μᾶς δῇ καθαρά τὴν βαθύτερην ἐννοίαν
τοῦ χωρὶς πολλὰ κλώσματα ζωγραφικὰ, τὸ ἔργον αὐτό
χάνει ἀρκετὸν μέρος ἀπὸ τὴν ἀλλὴν ἀξίαν του. Ἡ ποιη-
τικὴ δύναμις τοῦ κ. Ροδοκανάκη εἰς τὴν περιγραφικὴν

τητα, ή ρυθμική του φράσις, ή ζηλευτή του γλώσσα με τὸ πλούσιον λεξιλόγιόν της, εἶναι ὀλοφάνερα. Μὰ γιατί τὰ χαρίσματα αὐτὰ νὰ ζημιώνονται ἀπὸ τὸ δυσκολοδιάκριτον τῆς καθ'αυτὸν ιδέας τοῦ «Θριάμβου»;

Ἀριστοφάνους «Ἰππεῖς». Μετάφρασις Μ. Ἀυγέρη. Ἐκδοτικὸς Οἶκος Γ. Φέξη 1911.

ΑΝΟΙΓΩ τὸ ἀρχαῖον κείμενον τῶν «Ἰππέων» τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ διαβάζω:

Δημοσθ. Ἰατταταιᾶς τῶν κακῶν, ἱατταταῖ. κακῶς Παφλαγὸνα τὸν νεώνητον κακὸν αὐταῖσι βουλαῖς ἀπολέσειαν οἱ θεοί· ἐξ οὗ γὰρ εἰσήρρησεν εἰς τὴν οἰκίαν, πληγὰς ἀεὶ προστρίβεται τοῖς οἰκέταις.

Ἀνοίγω καὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Μ. Ἀυγέρη καὶ διαβάζω:

Δημοσθ. Πωπῶ, πωπῶ τί δυστυχίες. Ἄμποτε κακὸ τέλος οἱ θεοὶ νὰ δώσουν στὸ νεοφτασμένο αὐτὸ κακὸ τὸν Παφλαγὸνα καὶ σ' ὅλα τὰ ὀρμηγέματα ποῦ δίνει. Ἀφ' οὗ μὲς στὸ σπῖτι αὐτὸς ἔχει τρυπώσει πάντα φορτῶναι μὲ ξυλιές τοὺς ὑπερέτες.

Οἱ ὀλίγοι αὐτοὶ στίχοι εἶναι μικρὸν δείγμα τῆς πιστότητος ποὺ βασίλει εἰς ὅλην τὴν μετάφρασιν. Ὁ δυνατὸς καὶ πρωτότυπος ποιητὴς, ποὺ γνωρίζει νὰ λαξεύῃ τοὺς στίχους τοῦ ὅσον ὀλίγιστοι ἀπὸ τοὺς νέους μας ποιητὰς, δὲν ἠμποροῦσε παρὰ καὶ εἰς τὸ μεταφραστικὸν τοῦ ἔργου νὰ βάλλῃ τὴν σφραγίδα τῆς εὐλογίας ἐργασίας του. Ὅσοι ἐμελέτησαν τὸν Ἀριστοφάνην εἰς τὸ πρωτότυπον, γνωρίζουν πόσον δύσκολος εἶναι εἰς τὴν ἀπόδοσιν ἡ φράσις του ἡ ζωντανὴ διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην, ἡ γεμάτη ἀπὸ λέξεις τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ ἐκφράσεις ποὺ συχνὰ ἐνθυμίζουν τὴν φράσιν τῆς τραγωδίας. Χρεάζεται κάποια ἰδιαιτέρα ικανότης διὰ νὰ μὴ μετατρέψῃ κανεὶς εἰς τὴν μετάφρασιν τὴν γεμάτην χάριν φράσιν τοῦ Ἀριστοφάνους εἰς βαναυσολογίαν, εἰς ἐκφράσεις γεμάτας προστυλίαν χονδροκομμένην. Τοῦτο τὸ κατ'ὀρθον ὁ κ. Ἀυγέρης. Εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ ἐσώθη ἡ χάρις τοῦ Ἀριστοφάνους χωρὶς νὰ προσδοθῇ καὶ τὸ κείμενον. Δὲν ὑπάρχουν παρανοήσεις, δὲν ὑπάρχουν πλατυασμοί. Καὶ ἔτσι ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Ἀυγέρη ἀπομένει καθ'αυτὴ φιλολογικὴ, ποιητικὴ· καὶ οἱ «Ἰππεῖς» τοῦ Ἀριστοφάνους ἀποτελοῦν ἓνα ἀπὸ τοὺς καλύτερους τόμους εἰς τὴν σειράν τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν συγγραφέων, τῆς βιβλιοθήκης τοῦ κ. Φέξη.

Σαπφὼ ἡ Ποιήτρια καὶ τινὰ τῶν παλαιῶν καὶ νέων αὐτῆς ποιημάτων ἐν παραφράσει. Ὑπὸ Μ. Γ. Μιχαηλίδου δ. φ. Ἐκδοσις «Χαραυγῆς», ἐν Μιτυλήνῃ.

ΑΝΕΚΑΘΕΝ ἀντεκρούοντο αἱ γνῶμαι περὶ τῆς ἡθικῆς ἔμμετος ἢ μὴ τοῦ βίου τῆς Λεσβίας ποιητρίδος, ἡ ὁποία ἐγείμην ὅλους τοὺς αἰῶνας μὲ τὸ ὄνομά της, μὲ τοὺς ἐρωτὰς της καὶ τὸ ποιητικὸν τῆς ἔργον. Ἦτο σῶφρων ἢ δὲν ἦτο ἡ σοφὴ αὐτὴ παρθένος, ἡ ὁποία ὕμνησε τὴν δύναμιν, τοὺς θυμους καὶ τὰς γλυκύτητας τοῦ ἐρωτος ὅσον κανεὶς ἄνδρας; Αὐτὸ εἶναι εἰς γενικὰς γραμμάς τὸ θέμα τοῦ συντόμου βιβλίου τοῦ κ. Μ. Γ. Μιχαηλίδου. Ὅλοι αἱ παλαιότεροι καὶ νεώτεροι ἐρευνᾶν καὶ εἰκασίαι ἐπὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τῆς ποιητρίδος, ποὺ ἐχρησίμευσε πολλάκις καὶ ὡς τραγικὴ ἥρωϊς, ἐμελετήθησαν καὶ παρεβλήθησαν ἀπὸ τὸν κ. Μιχαηλίδην, ὅστις καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Λεσβία αὐτὴ, ἡ δεκάτη μουσα, ἦτο μεγάλη σῶφρων ὅσον καὶ

μεγάλῃ ποιήτρια. Τὸ συμπέρασμα τοῦ τοῦτο ὁ κ. Μιχαηλίδης τὸ ἐξάγει καὶ ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν ἐξέτασιν τῶν περισωθέντων ποιημάτων της. Τὸ βιβλίον εἶναι γραμμένον μὲ ἀρκετὴν εὐλικρίνειαν, μὲ πλήρη γνῶσιν ὅλων τῶν φιλολογικῶν ἐργασιῶν τῶν σχετικῶν μὲ τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον τῆς Σαπφῶς. Εἶναι — ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ — ἓνα σοφὸν ἀπάνθισμα τῶν ὅσων σοβαρῶν ἔχουν γραφῇ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ἦμποροῦσε νὰ εἶναι κριτικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον. Ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς φαίνεται δὲν τὸ ἠθέλησε, διότι ἡ ἐργασία τοῦ αὐτῆ ἐχρησίμευσε κυρίως ὡς θέμα διαλέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν βεβαίως παρευρέθησαν καὶ ἀκροαταὶ μὴ φιλόλογοι.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης παραθέτει πολλαχόθεν τοῦ βιβλίου του καὶ ἐμμέτρους μεταφράσεις εἰς δημοτικὴν γλῶσσαν τῶν σπουδαιότερων ἐκ τῶν περισωθέντων ἀποσπασμάτων τῆς ποιητρίδος. Αἱ μεταφράσεις αὗται εἶναι φιλολογικῶς πισταί, δὲν δύνανται ὅμως νὰ καυχήσῃν καὶ διὰ τελειότητα εἰς στιχομυθίαν ἢ ρυθμικὴν φράσιν. Παρὰ τὸ ἐλάττωμα τῶν ὁμῶς τοῦτο διαβάσκονται εὐχαρίστως. Γενικῶς δὲ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Μιχαηλίδου εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ δώσῃ εἰς πάντα ἀκριβῆ ιδέαν τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τῆς Λεσβίας ποιητρίδος, τὴν ὁποίαν ἠγάπησε καὶ ὁ Ἀλκαῖος.

ΗΑ. Η. Β.

«Εἰσαγωγή εἰς τὴν μελέτην τῶν ζυμώσεων» ὑπὸ Α. Φωκά.

ΟΧΙ μικρὰν ἐκδούλευσιν προσφέρει εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν καθόλου ἐπιστήμην ὁ φαρμακοποιὸς κ. Ἀλέξ. Γ. Φωκάς μὲ τὸ σύγγραμμά του. Τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐξετάζει ὁ Ἕλληνας ἐπιστήμων εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων διὰ τὴν βιολογικὴν ἐπιστήμην. Αἱ ἀπειραι χημικαὶ ἀλλοιώσεις, αἱ τελούμεναι εἰς τὰ ζῶντα ὄντα ἀπασχόλησαν πολλὴν τοὺς σοφοὺς τῶν θεικῶν ἐπιστημῶν μέτρους ὅτου ἀνῆγαγον αὐτὰς εἰς τὸ πεδῖον τῶν χημικῶν καὶ φυσικοχημικῶν φαινομένων· ἐκεῖθεν δὲ ἐπροχώρησαν τόσον, ὥστε νὰ βλέπουν πλέον τὴν ἀληθεῖαν διαλάμπουσαν ἐνώπιόν των καὶ νὰ ἀνευρίσκουν νέας ὁδοὺς διὰ τὴν λύσιν τῶν φαινομένων αὐτῶν τῆς ζωῆς. Ἦδη διὰ τῆς βιοχημείας ἐλπίζεται νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ πλήρης ἐξήγησις τῶν χημικῶν ἀλλοιώσεων. Τὸ σύγγραμμά τοῦ κ. Φωκά διακρίνεται διὰ τὴν βαθεῖαν γνῶσιν τοῦ ἐξεταζομένου θέματος καὶ τὴν μεθοδικότητα, μὲ τὴν ὁποίαν προβαίνει ἡ ἐξέτασις.

Α.

ΘΕΑΤΡΟΝ

Βασιλικὸν Θέατρον: Θίασος Κυβέλης Ἀδριανοῦ. «Οἱ Νικημένοι», δράμα εἰς πράξεις 4 ὑπὸ Παντελῆ Χόρν.

ΑΝ ὡς νικημένους ἠθέλησε νὰ θεωρῇ πάντοτε τοὺς τιμίους, — θύματα ἀναπόφευκτα τῆς κοινωνίας ὁποία αὐτὴ εἶνε σήμερον διαρρηθμισμένη, ἂν τοιοῦτοτρόπως ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἀνεχτίμητου» καὶ τῆς «Μελάνχρας» ἔγραψε δράμα κοινωνικῆς θέσεως καὶ κοινωνικοῦ συμβόλου, τὸ ἔργον του εἶνε ἐπαρκῶς τεχνητόν, μονόπλευρον καὶ ὑπερβολικόν. Ὁ τιμωτάτος ἦρως τοῦ Γάλαρης θέλει νὰ φέρῃ κάποια νερά διὰ νὰ πιοῦν καὶ νὰ δροσισθῇ ἐπὶ τέλους οἱ διψασμένοι καὶ ἔχει ὅλα πρὸς τοῦτο τὰ ἐπιστημονικὰ ἐφόδια. Ἀλλ' ὅμως τί πταίει ἡ κοινωνία ἂν ἔτυχε νὰ μὴ ἔχῃ οὗτος κανὲν ἐφόδιον ὑλικόν, ἂν ὅσον ἀφορᾷ τὸ χρηματικὸν μέρος τῆς ἐπιχειρήσεως στηρίζεται εἰς τὰς πλέον ἐπιπολαίους ἐλπίδας, ἂν ἀπετάθῃ καὶ ἐβασίσθῃ εἰς ἀνθρώπους πτωχοὺς ὡς αὐτός, καί, ἀντιθέτως ὅπως πρὸς αὐτόν,

μικροπύχους; Τί πταίει ἡ κοινωνία ἂν τὸ σκεδῖον του συνέπεσε νὰ προσκρούῃ εἰς τὸ σκεδῖον τοῦ πολυτελοῦ καὶ παμπόνηρον καὶ παμπλούτου, τοῦ θεικωτάτου Σαραντζῆ καὶ ἂν, ἐνῶ ἔχει εἰς χεῖρας του ὄπλον κατὰ τοῦ τελευταίου τοῦτον ἀκαταμάχητον, — κάποια ἐνοχοποιητικωτάτην ἐπιστολήν του, — προθυμοποιεῖται αὐτὴ ἡ ἰδία ἡ μήτηρ του ἀπὸ κακῶς ἐννοούμενον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ της νὰ τὸν ἀφοπλίσῃ παραδίδουσα τὴν ἐπιστολήν αὐτὴν πρὸ τῆς ὥρας εἰς τὸν πονηρὸν πλούσιον καὶ ἀπερίσκεπτον ἐν τούτοις ἐπιστολογράφον; Τί πταίει ἰδίως ἡ κοινωνία ἂν αὐτὸς ἐπροιχίσθῃ μὲ καταπληκτικὴν ἀκαταληψίαν ὅσον ἀφορᾷ τὰς πραγματικότητας τῆς ζωῆς ὅποτε ὁ Σαραντζῆς ἔχει πλασθῇ τετραπέτατος; Καὶ βεβαίως, τέλος, δὲν πταίει ἡ κοινωνία ἂν ἴσως ὑπάρχουν κοινωνιολογοῦντες συγγραφεῖς οἱ ὅποιοι φαντάζονται ὅτι εἶνε νομίμως δυνατόν νὰ φυλακισθῇ ἄνθρωπος ἐν μέσῳ αὐτῆς ὥρ' ἄς περιστάσεις φυλακίζεται ἡ ἀκριβέστερον, αὐτοφυλακίζεται ὁ Γάλαρης.

Δὲν θέλω οὕτω νὰ πιστεύσω ὅτι πρόκειται περὶ κοινωνιολογικοῦ δράματος καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ ἦρως του καθίσταται εἰς ἐμὲ συμπαθέστατος· εἶνε πλέον πράγματι τὸ θῆμα τῆς μοίρας του ἡ ὁποία εἶνε ἡ μοῖρα ὅλων σχεδὸν τῶν ἀνθρώπων τῆς ιδέας, οἱ ὅποιοι τόσῳ σπανίως εἶνε καὶ ἀνθρώπων τῆς ιδέας, οἱ ὅποιοι εἰς τὸν σάλον τῆς πραγματικῆς ζωῆς, ἡ ὁποία δὲν ἔδωσε καὶ εἰς αὐτὸν τὴν δύναμιν νὰ ἐμμεῖνῃ πιστὸς μέχρι τέλους εἰς τὸ ἰδανικόν του ἢ κατ'οἶκον μᾶς ἔστω καὶ ὅπως παροδικῆς λιποψυχίας, — τοῦθ' ὅπερ τὸν καθιστᾷ ἴσως ἀκόμη συμπαθέστερον! Παραλλήλως πρὸς αὐτὸν δρᾷ ἐν τῷ δράματι ἡ κόρη τοῦ Σαραντζῆ ἡ Ριρή, — πολλὸν περισσότερον συνεπὴς εἰς ἑαυτήν, ἐξεγερμένην κατὰ τῆς φαιλίου πατρικῆς θελήσεως πεισμένη καὶ εὐσταθῶς, ὅπως συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως· καὶ ἂν δὲν ἦτο τόσῳ ἀπόστομος καὶ σχεδὸν χυδαία εἰς μερικὰς σκηνάς, δικαίᾳ βεβαίως κατ' αὐτὰς ἄλλ' ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἐπεικεικίας, τὸ ὁποῖον εἶνε γνωστόν ὅτι ἀποτελεῖ τὴν ὑπερτάτην ἀδικίαν, θὰ ἦτο κατὰ πάντα ὠραίος τύπος κόρης, — πάντοτε ἐν τούτοις ὅχι ἀκόμη ἀληθινός. Οἱ λοιποὶ τύποι, — οἱ δύο φίλοι τοῦ Γάλαρη εἰς ἀντὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ἐγκαταλείπον τὸν ἐπιδόξον ἐπιχειρηματιὰν δημοσιογράφον καὶ εἰς γυναικοντήρητος κοιμημένους· ἡ ὀλιγώτερον ἢ γυναικοῦλα μητέρα του καὶ ἡ διήθεν πλουσία χήρα τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὀνειροπόλει ὡς χρηματοδότησαν τῆς ἐπιχειρήσεως τῶν ὑδάτων· εἰς πρόεδρος πολιτικοῦ συλλόγου διὰ τὸν ὁποῖον οὐδέποτε ἔσχον ὅρια διακεκριμένα τὸ ἰδιαιτέρον του ταμεῖον καὶ τὸ ταμεῖον τοῦ συλλόγου ἢ κόρη τούτου, ἡ ὁποία ἀνήκει ἐκαστοτε εἰς τὸν τελευταῖον πλειοδότην, προσκομίζουσα εἰς οἶκον ἀστυκὸν τὴν προπετὴ ἀνυποστομίαν καὶ τὸ θράσος τῶν γυναικῶν τῶν τριόδων· καὶ ἰδίως ὁ Σαραντζῆς εἶνε μετὰ πολλῆς τέχνης διαγεγραμμένος, ἀλλὰ βλέπετε ἀπὸ ποίαν μερίδα τῆς ἀνθρωπότητος εὐτελεῖ, μηδαμινὴν ἢ ἀπαισίως πονηρὰν ἔχουσιν ἐκλεγῇ, ὅχι βεβαίως, ὡς θέλω νὰ πιστεύω, διὰ νὰ ἐκπροσωπήσουν ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν! Καὶ ἐλθισμένησα τὸν Βαγγέλην, τὸν ἀπόφοιτον αὐτὸν τῶν ἑλληνικῶν φυλακῶν, τὸν ἀφροισμένον τόσον πιστῶς, εἰς τὸν νέον Γάλαρην. Εἶνε καὶ αὐτὸς ὁ τύπος τεχνικωτάτα διαγεγραμμένος. Ἀλλ' ἂν εἶνε ὁ χυδαίωτερος, δὲν πταίει ὁ συγγραφεὺς, ἀλλ' οὔτε ἴσως καὶ ὁ ἡθοποιός. Ὁ πρῶτος δὲν τὸν διέγραψεν ἐπὶ τοσοῦτον χυδαῖον· ὁ δευτέρως ποτε ἴσως δὲν θὰ τὸν παρίστανε τοιοῦτον ἂν δὲν εἶχε θριαμβεύσῃ καὶ ἂν δὲν ἐθριάμβευεν ἀκόμη ὁλοένα ἐάνω εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σκηνὴν ὁ ὑπέρτατος ἦρως τοῦ θρασυδείλου

κουτσαβακισμοῦ, ὁ πολὺς Λιονταρῆς τοῦ «Τζιῳτικῶν Ραββαῖσιου».

Τὸ ὅλον ἔργον δὲν ἔχει βεβαίως, μεγάλην δρᾶσιν καὶ ἔχει ἐγκατεσπαρμένην περισσοτέραν τοῦ δέοντος κωμικότητα εἰς σκηνὰς δραματικὰς τῶν ὁποίων κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐλαττοῦται ἡ δραματικότης. Μολαταῦτα τὸ παρακολουθεῖ ὁ ἀκροατὴς οὐχὶ ἄνευ ἐνδιαφέροντος. — ἀναχωρεῖ δὲ ἐν τέλει ἐκ τοῦ θεάτρου ὅχι καὶ ἀπολύτως λυπημένος. Ὁ νεαρὸς Γάλαρης δὲν θὰ ἴδῃ τὸ ἰδανικόν του πραγματοποιούμενον ἀφοῦ ποτε βεβαίως δὲν θὰ φέρῃ αὐτὸς τὰ νερά εἰς τοὺς διψασμένους, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου θὰ εὐτυχίσῃ ὡς σύζυγος ἀμέσως νυμφευόμενος τὴν Ριρὴν διότι ἐπαναλαμβάνω, εἶνε ἀδύνατον νὰ εὐρεθῇ διευθυντὴς φυλακῆς ὁ ὁποῖος θὰ τὸν ἐδέχετο ἐντὸς αὐτῆς διὰ χρῆν κληρονομικὰ καὶ ἄνευ ἀποφάσεως. Ἐκτὸς πλέον ἂν ἡ Ριρὴ τὸν εὐρηῇ ὅχι ὅσον πρέπει Ἰσχυρὸν ἄνδρα, — τὸν ἑταρκῶς λιποψυχίσαντα, — αὐτὴ ἡ κατ' ἐξοχὴν, ἡ περισσοτέρον ἴσως τοῦ δέοντος Ἰσχυρὰ παρθένος.

Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον εἶχεν ἦδη παιχθῇ ἅπαξ εἰς τὸ θέατρον τοῦ Βόλου ἐξετελέσθη εἰς τὸ Βασιλικὸν θέατρον ὑπὸ τοῦ ἰδίου πάντοτε θιάσου μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας. Κατὰ τῆς κ. Κυβέλης Ἀδριανοῦ, ὡς Ριρῆς ἡ μάλλον οὕτω κατὰ τοῦ συγγραφέως, ἐν μόνον ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ἔχῃ παράπονον· τὸ τόσῳ σπάνιον καὶ βραχὺ τὸν ἐπὶ σκηνῆς ἐμφανισέων της. Ἐκ τῶν λοιπῶν ὁ κ. Πέτρος Λέων ὡς Σαραντζῆς καὶ ὁ κ. Χαλικόπουλος ὡς Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου διέπλυσαν ὁλοὺς πολὺ χαρακτηριστικούς· καὶ εἶχεν ἰδιαιτέραν ὅπως ἐπιτυχίαν εἰς τὸν οὐχ ἦττον χαρακτηριστικὸν ῥόλον τῆς κόρης τοῦ Προέδρου ἡ κ. Βασιλικὴ Δημοπούλου. Τελευταῖος, πλὴν πάν ἄλλο ἡ ἔσχατος, ὁ κ. Ν. Ροζάν ὡς Γάλαρης ὑπῆρξε τελεία καὶ συμπαθὴς ἐνσάρκωσις τοῦ ἥρωος «Νικημένου».

Τὸ ἔργον τοῦ κ. Π. Χόρν μετέχει τοῦ Ἀβερωφείου δραματικοῦ διαγωνισμοῦ.

Βασιλικὸν Θέατρον: Θίασος Κυβέλης Ἀδριανοῦ. «Νικημένοι Φωκάς» τραγωδία εἰς πράξεις 5 ὑπὸ Ἀριστομένους Προβελέγγιου.

ΑΝ ὅχι ἀπολύτως αὐτοῦ τούτου τοῦ Νικηφόρου Φωκά ἀλλὰ τῆς συζύγου Θεοφανούς ἡ μορφή εἶνε πάντως καὶ κατ' ἐξοχὴν τραγικὴ μορφή, ποῖον δὲ καταλλήλοτερον πλαίσιον τραγωδίας ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τὴν βυζαντινὴν, τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ αἰμοσταγὴν ὅσον καὶ πολυτρόπως μεγαλοφυῶς; Ἀφ' ἑτέρου ἡ αἴγλη ἡ περιβάλλουσα τὸν Νικηφόρον Φωκά, αἴγλη ἐκ τῆς θριαμβευτικωτέρας ἐποποιίας τῆς βυζαντινῆς μεγαλοφυΐας, ἂν δὲν τὸν καθιστᾷ τραγικώτερον, ἀλλ' ὅμως βεβαίως δὲν ἐλαττώνει τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὴν λαμπρότητα αὐτοῦ ὡς ἥρως θεατρικῶν. Σχεδὸν οὕτως ἐπεβάλλετο ἡ ἐπὶ σκηνῆς ἀναβίβασίς του. Ὁ κ. Ἀριστομένης Προβελέγγιος, ὁ γλυκὺς, εὐγενὴς καὶ σεμνὸς λυρικός ποιητὴς, τὸν ἀνεβίβασε μετ' ἰδιότητος ὅπως ζήλου, καὶ ἡ ψυχολογία αὐτοῦ εἶνε ἀπὸ τὰς πλέον ἐπιτυχεῖς. Ἰσὼς ὁ ἐνθουσιώδης ἀναγνώστης τῶν πολεμικῶν ἀθλῶν του νὰ ἠθέλει αὐτὸν ὀρμητικώτερον καὶ ζωηρότερον, ἐν τῷ συνόλῳ σθεναρότερον· ἀλλ' ἡ τραγωδία τὸν παρουσιάζει περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, καὶ δὲν ἔχομεν πλέον πρὸ ἡμῶν τόσον τὸν νικηφόρον σεπτὸν στρατηλάτην ὅσον τὸν μακρὰν τῆς νεότητος ἄνδρα ὁ ὁποῖος ἀνένικησε τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, ἀλλ' ἐνίκηθη ἀπὸ μίαν γυναῖκα, ἔχομεν δὲ αὐτὸν εἰς τὴν ἀγωνιωδεστέραν περιόδον τῆς συναισθηματικῆς, τῆς καθόλου ψυχικῆς ζωῆς του. Εἶνε βασιλεύς, θέλει παρὰ ποτε νὰ βασίλευῃ καὶ ἀνδελγεῖ

αὐτὸν ἰσχυρῶς ὁ πόθος τῆς ζωῆς τῆς μοναστικῆς. Ἀναγινώσκει μετὰ δέους χρησμούς κατὰ τοὺς ὁποίους θ' ἀποθάνῃ ἂν οἱ στρατηγοὶ τοῦ καταλάβουν πόλιν πρὸ τῆς ὁποίας εὐρίσκονται, ἀπαγορεύει τὴν κατὰ τὴν τῆς καὶ ἰδοὺ ὅτι πληροφορεῖται ὅτι παρὰ τὰς διαταγὰς τοῦ ἡ πόλις κατελήφθη ἀγαπᾷ ἐμμανῶς, ἀπεγνωσμένως τὴν Θεοφανώ καὶ ὑποπεύεται τὸν ἀνδρεῖον καὶ νεαρόν Ἰωάννην Τσιμισίην ὡς ἐποφθαλμῶντα καὶ αὐτὴν καὶ τὸν θρόνον του, — τὸσον εὐτυχῆς ἀκόμη διότι ὑποπεύεται μόνον αὐτὸν ὁ τυφλὸς ἀπὸ ἔρωτα ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀληθινὰς διαθέσεις τῆς ἀγαπωμένης. Αὕτη πράγματι πρὸ μικροῦ ἀκόμη ἐπιδιώκουσα τὴν ἐκδρομὴν τοῦ ἀπέτρεπε τὸν Τσιμισίην νὰ τὸν φυλακίσῃ ἢ νὰ τὸν ἐξορίσῃ, ἐπέτασεν εἰς αὐτὸν νὰ τὸν φρονέσῃ. Ὅταν δὲ ὁ πλανώμενος σύζυγος προλαμβάνων φυλακίσῃ αὐτὸς τὸν νομιζόμενον ἐραστήν, ἡ Θεοφανώ ἀκριβῶς τὸν μεταπεῖθει νὰ τὸν μετακαλέσῃ παρ' αὐτῇ, φαινομενικῶς μὲν διὰ νὰ τὸν προσάσῃ ὁ νεαρὸς καὶ ἀνδρεῖος κατὰ τῆς ὁγκουμένης ὁρμῆς τῶν δυσηρεστημένων, πραγματικῶς δὲ διὰ νὰ ὀπλίσῃ τοῦτον αὐτὴ διὰ τοῦ ἀνδροφόνου ἐγγεφυδίου καὶ αὐτὴ ἀπομακρύνει τὸν πιστὸν φύλακα ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος καὶ αὐτὴ εἰσάγει παρὰ τῇ βασιλεῖ καὶ συζύγῳ τοὺς βασιλοκτόνους ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῇς τὸν Ἰωάννην τὸν Τσιμισίην καὶ αὐτὴ ἀγρυπνεῖ κατὰ τὴν ὅλην τέλει τῆς ἀνδροκτονίας· ἀλλ' ὅμως διὰ ν' ἀναγγελθῇ εἰς αὐτὴν μετ' ὀλίγον ὅτι τοῦ Ἰωάννου ἀνακηρυσσομένου βασιλέως, βασιλίσσα γίνεται ἡ Ἀγάθη, αὕτη δὲ ὀπίσκει εἰς μοναστήριον. Τούλχιστον αἱ τελευταῖαι ὥραι τοῦ Νικηφόρου Φωκά ἦσαν γαλήναι, περίπου μακάριαι, καί, — παρὰ τὰς οἰμωγὰς ὑπὸ τὸ ἐγγειρίδιόν του — τὰ τέλη του «χριστιανικά καί, παρ' ὀλίγον ἀνάδυνα». Ἡ συνάντησις τοῦ μετὰ τοῦ ὕμνογράφου Γαβριὴλ γενομένη μικρὸν πρὸ τοῦ φόνου εἶχεν ἐπαναφέρει παρ' αὐτῇ τὴν θείαν γαλήνην· θὰ παρητεῖτο πλέον ὑπὲρ τῶν νομίμων κληρονομῶν τοῦ θρόνου· ἄνευ πλέον οἰασθῆποτε μνησικακίας θὰ ἐσυγχώρει τοὺς παρηκόους στρατηγούς· θ' ἀφιερῶτο εἰς τὰ θεῖα...

Ὁχι ὀλιγώτερον ἐπιτυχὴς εἶνε ἡ ψυχολογία τῆς Θεοφανῆς, — μετὰ τὴν ἡφαιστειώδη καρδίαν, μετὰ τοὺς παγερούς ὀφθαλμούς, — κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν προσώπων. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔργον ὡς τραγωδία ἢ περισσοτέρα συνοχὴ καθίσταται ἐπιθυμητὴ ἐπίσης δὲ ἡ ἀποφυγὴ τῆς τάσεως πρὸς τ' ἀρηγνηματικά μέρη, — ὁσφοδῆποτε ἀριστοτεχνικά καὶ ἂν εἶνε ταῦτα. Ἀλλὰ μὴ πρὸ ὀλίγου δὲν ὠμίλησα περὶ ἐποποιίας καὶ τότε ὑπῆρξε τοιαύτη ἄνευ ἀλλεπαλλήλων ἀφηγήσεων καὶ ποίος θὰ ἡδύνατο ν' ἀρνηθῇ ὅτι δύναται νὰ εἶνε αὕτη λιαν δραματικὴ καὶ τραγικὴ; Ἡδὴ πράγματι δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς ἂν ἐπὶ ἑλάττω τῇ μᾶλλον ἐπὶ πλέον, ὁ τραγικὸς παραμερίζεται ἴσως παραπολὺ ἐνιαχοῦ ἀπὸ τὸν μελαγχολικὸν καὶ ἡδύλαον λυρικὸν ποιητὴν μετὰ τὴν διακεκομμένην εὐγένειαν τοῦ ὕφους, ἀρῶν τότε ἰδίως ἀντηχεῖ ποίησις ἀνταξία τῆς ἐκλεκτοτέρας ποιητικῆς ἀνδολογίας.

Ἄλλ' ὁ «Νικηφόρος Φωκάς» ἂν παρουσιάξῃ χαρίσματα τὰ ὅποια ἡ τραγωδία ἀπαιτεῖ ὀλιγώτερον ἀφθονά, ἔχει ἐπίσης πολλαχοῦ ἀληθῶς ὥραιας σκηνάς, — ὥραιος ἰδιοτύπου, ἐνίοτε τόσο ἐλληνοχριστιανικῆς καὶ δὲ εἶνε βεβαίως μία ἀπὸ τὰς ὀλιγώτερον ὥραιας ἢ συνάντησις τοῦ Βασιλέως μετὰ τοῦ Ὑμνογράφου, — ἢ συνάντησις ἢ ὑπέρτατα εἰρηνοποιός.

Ἡ παράστασις ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ διακόσμου καὶ τοῦ βεσιταρίου ὑπῆρξεν ὅλως ἀνταξία τοῦ ἔργου. Ἡ διδασκαλία τοῦ ἔργου κατέδειξε πολὺν ζῆλον ἐκ μερῶν τῶν ἡθοποιῶν, ἀλλ' ὅχι καὶ τὴν ὑπαρξίν ὅλων

τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου κατὰ τὰς δοκιμὰς ὅπως ἀσκηθῇ οὗτος τελεσφόρος ἢ γοργότης ἰδίως ἔλειπεν ἐπαισθητῶς κατὰ τὴν παράστασιν. Ὁ κ. Πέτρος Λέων, ὁ ὑποδυθεὶς τὸ πρόσωπον τοῦ Νικηφόρου Φωκά, ἀπέδοσεν ὅχι ἄνευ βασιλικῆς ἀξιοπρεπείας τὴν μελαγχολικὴν ψυχολογίαν τοῦ ρόλου του· ἡ ἀπαγγελία του ὁμως, ἢ κατὰ τ' ἄλλα ὀρθοτάτη, τείνει νὰ καθίσταται λειποσύμφωνος· εἰς τὴν κ. Γαλάτη, ὡς Θεοφανώ, — ἴσως ἐνεκα παροδικῆς ἀδιαθεσίας τῆς, — δὲν ἀνεγνώρισα τὴν τραγικὴν καὶ ἰσχυρόφωνον ἄλλοτε «μητέρα» τῆς Ἀρλεζιάνας, ἀλλ' οὔτε καὶ τὴν φλογερὰν βυζαντινὴν βυσίλισσαν· τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε, ὅτι ὁ ρόλος ἀπαιτεῖ ἐξαιρετικῶς μεγάλην τραγωδίαν· ἡ κ. Κυβέλη Ἀδριανῶν ὡς Ἀγάθη βασιλόπαις, λευχείμων ὅλη μετὰ κρηδεῖον ἐκ μαργαριτῶν, παρουσίαν μίαν τῶν ἀγνωτῶν καὶ οὐκ ἔτι δι' αὐτὸ ὀλιγώτερον ἐπαφροδίτων, ἀλλὰ καὶ συντομωτέρων ἐμφανισέων τῆς· ὁ κ. Ν. Ροζάν ὡς ὕμνογράφος Γαβριὴλ, ἐπέδειξεν ἀπαγγελίαν ἀνταξίαν τοῦ ὕμνου του καὶ μορφὴν ἀληθινῶς ἀγιογραφικῇ· ὁ κ. Π. Γαβριηλίδης ὡς Τσιμισίην δὲν ὑπέστησε πολὺ τῶν πρὸ αὐτοῦ· καὶ ἡ κυρία Βασιλικὴ Δημοπούλου παρέσχε μίαν ἀπὸ τὰς τόσο λεπτολόγως ἐπεξεργασμένας ἐμφανίσεις τῆς ὡς Ἄννα Ζωστή, Πατρικίαν.

Ὁ «Νικηφόρος Φωκάς» μετέχει ἐπίσης τοῦ Ἀβερῶν φείον δραματικὸν διαγωνισμόν.

ΧΡ. ΘΕΜ. ΔΑΡΑΛΕΞΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἡ δευτέρα τῆς δευτέρας τοῦ Ὁδείου

ΑἰΤΠ τὴν φορὰν δὲν ἱκανοποίησε τὴν ἀξίωσιν τοῦ μουσικοῦ κοινού. Ἰσως γιὰ τὴν ἔλειπεν δύο· τρία ἀπὸ τὰ ἐκφραστικώτερα ὄργανα, β' βιολιά καὶ κάποιον ἄλλο ἀκόμα, σημιαντικὸν στήν ὀρχήστρα, πού πειὰ δὲν τὸ θυμοῦμαι.

Ἐρμήνευσαν Handel, Mozart, Saint-Saens, Gounod, Ed. Lalo. Ὁ κ. Μαρσίς διηύθυνε τὴν ὀρχήστραν μετὰ τὴν μεγάλην του ἐνέργειαν, μετὰ τὰ μάτια του, πού ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ ἀκολουθοῦν καὶ νὰ βοηθοῦν ὅλους τοὺς ἐκτελεστές. Καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ, πού αὐτὸς ὁ ἴδιος αἰσθάνθηκε τὴν ἀδυναμία τῆς ἀποδόσεως, ἐγύρῃσε καὶ ἐμίλησε στὸ κοινόν, καὶ ἐξήγησε συγγνώμην, αὐτὸς πού δὲν φταίει καθόλου, ἂν ἔξαρτα, τὴν ὥραν τῆς συναυλίας, λείπουν δύο καὶ τρία ὄργανα.

Ὁρχήστρα πού ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπων βιοπλαιστίας, ἂς τὸ νοιώσουμε, δὲν ἔχει νὰ εἶνε καλὴ τερεν. Κι' ὅσο καὶ ἂν ὁ κ. Μαρσίς δουλεύῃ στὸ Ὁδεῖον, καὶ ὅσο καὶ ἂν φροντίζῃ νὰ ὑψώσῃ τὴν ψυχὴν στὰ φτερά τοῦ ἐνθουσιασμοῦ.

Οἱ ψυχὲς ὑψώνονται, μὰ τὰ κορμιά, πού τὰ βιάζει ἡ ἀνάγκη στήν ἀγρύπνια καὶ στήν υπερβολικὴ κοῦρμα, — ἐκεῖνα δὲν ὑψώνονται μετὰ κανενὸς εἶδους φτερά.

Ἔτσι, βγαίνει κανεὶς στὸ συμπέρασμα ὅτι πρέπει νὰ εἶνε θετικὰ ἐξασφαλισμένο τὸ ψωμὶ τῶν μουσικῶν τῆς ὀρχήστρας, γιὰ νὰ ἐργάζονται ἀνετα. Ἀπὸ τὸ δημόσιον, ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ταμεῖον, — αὐτὸ δὲν ἐνδιαφέρει, καὶ οὔτε ἔχει τὴν θέσιν του νὰ συζητηθῇ ἔδω.

Στὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Saint-Saens ἡ ὀρχήστρα συνώδευε μόνον. Τὸ σόλο ἐπαίχθη ἀπὸ τὸ βιολί τοῦ κ. Τόνου Σουλτσε. Εἶνε γνωστὸς ὁ μουσικὸς καὶ ὅλοι ξέχον τὴν δύναμίν του — νὰ διδῇ τὴν εὐκολίαν ἀνθρώπων λαλιᾶς στὸ δοξάρι του. Τόσο δύσκολο τὸ ὄργανο αὐτό, καὶ ὅμως τὸ κατέκτησε, καὶ τώρα τὸν ἀκούει περὶ θαυμάσια. Ἐγινε πειὰ, ἡ συνείδησις τοῦ καλοῦ τεχνίτου. Κι' αὐτὸ εἶνε τὸ μεγάλο. Ὁ ἐκτελεστής καὶ τὸ μέσον

νὰ ἀλληλοσυμπληρωθοῦν, ν' ἀποτελέσουν κατὰ στρογγυλὸν χωρὶς κενά. Ὁ κ. Σουλτσε ἔχει γνωρισθῇ μετὰ τὸ βιολί του — πού ἀλήθεια, ἔμαθε νὰ νικᾷ τὴς τεχνικῆς δυσκολίας. Ἰσως στὴν ἀπόδοσιν τοῦ αἰσθηματος νὰ μὲν καποτε πίσω, μὰ ὑψώνεται ἡ τεχνικὴ του, καὶ στὸ ἀντίκρουμά της ἱκανοποιοῦνται καὶ οἱ μουσικώτεροι ἀκροαταί.

Ὁ χορὸς τῆς Mireille τοῦ Gounod ἐτραγουδῆθηκεν ἀτονα ἀπὸ τὴς μαθητρίαις τῆς μονωδίας. Στὸ μικρὸν τῆς σόλο ἐπέτυχεν ἡ δ. Κωνσταντινίδου, εὐχάριστη λυρικὴ ὑψίφωνος, — καὶ ἡ δ. Πατζοπούλου ὑψίφωνος δραματικὴ μετὰ μέλλον.

Κυρία Νίνα Φωκά — Ἡ συναυλία της

Εἶνε ἡ καλὴ καὶ ἐργατικὴ ἑλληνικὴ τεχνίτρια, πού σέρνει πίσω της τὸν θαυμασμὸν τῶν πολλῶν Ἀθηναίων τοῦ «σήμερα» Τὸ ὄνομά της εἶνε ἀγαπητὸν ὅσο καὶ ἡ τέχνη της. Κι' ἀλήθεια, δὲν ἔχει καλεῖς παρὰ νὰ παραδεχθῇ ὅτι μεγάλο χαρακτηριστικὸν τῆς φωνῆς της, μίαν μεγάλην διαφάνειαν καὶ μίαν εὐκολίαν ὅχι συνηθισμένην.

Εἶμαι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού θέλω σὲ κάθε τι νὰ βροῦμαι τὸ καλὸ. Ἐκεῖνο τὸ καλὸ πού μπορεῖ νὰ ἔχῃ αὐτὸ τὸ κάθε τι. Κι' αὐτὴν τὴν φορὰν — ὅπως καὶ τὸς ἄλλες — ἀκολουθῶ τὸ καθήκον τοῦ ἐπαγγέλματός μου, τὸ καθήκον κάθε τεχνικῆς, κάθε διαλαλητῆ τῶν ἰδεῶν του.

Λοιπόν, τὸ καλὸ πού ζητῶ στὸ ἀντικείμενον τῆς μελέτης μου — στήν ἐκτέλεσιν καὶ στὸ μέσον τῆς ἐκτέλεσεως μίαν τόσο γνωστὴν τεχνικὴν, τὸ εὐρίσχω, ὅλο τὸ καλὸ, στὸ ὄργανόν της, στήν φύσιν τοῦ ὁργάνου. Οἱ χορδὲς τοῦ λαμποῦ ἀφίουν ἕναν ἦχον πού λάμπει καὶ πού κυλᾷ τόσο εὐκόλα. Ὅμως ὡς ἐκεῖ. Πάρα κάτω, ἂν ἔλθῃ κανεὶς στήν ψυχὴν αὐτῶν τῶν χορδῶν, θὰ σταματήσῃ.

Δὲν ξέρω ἂν ἡ μουσικὴ διαίσθησις κάμνῃ τὴν κ. Φωκά νὰ προτιμᾷ στὸ πρόγραμμά της τραγουδιὰ μετὰ σκάλλες καὶ τριλλίες καὶ μετὰ τέτοια ἐπιδεικτικά στολισματα, πού δὲν εἶνε αὐτὰ καὶ τὰ τεχνικῶς δυσκολώτερα. Δὲν ξέρω. Οὔτε τὴν καταδικάζω πὺς ἀποφεύγει τὴς ἀπλῆς μελωδίας, ὅπου καὶ ἂν τραγουδήσῃ.

Ἀ, οἱ ἀπλῆς μελωδίες, πού ἀντιπροσωπεύουν ἐποχὲς κλασικῆς καὶ βαθεῖες μουσικῆς φαντασίας. Πού ἀντιπροσωπεύουν πνεύματα τεχνότροπα καὶ περιέργη, — θέλουν τὸν Καλλιτέχνη. Ἐκεῖνον τὸν πρόθυμον πού θ' ἀνταλλάξῃ τὴν ζωὴν του μετὰ τὴν γνώσιν, χωρὶς πόνον.

Γιὰ τὴν γνώσιν θὰ εἴπῃ σπαραγμὸς, καὶ θὰ εἴπῃ τέτοιο πνευματικὸν βλέμμα, πού καὶ στήν Ἀνατολήν, στὸν χείμαρρον τοῦ φωτός νὰ βλέπῃ τὴν ἐλαχίστην σκοτεινὴν πινελιά πού στέκει θυμίζοντας μίαν γοργὴν δύσιν.

Τὸν πόνον τῆς γνώσεως δὲν θὰ τὸν ἐγνώρισε ἡ κυρία Φωκά. Ἐκεῖνον, πού τὸν ἔχει καθέναν τολμηρὸς ἀπὸ ὅσους ἐπροχώρησαν σὲ μιὰ τέχνη. Ἐπὶ τέλους, ἔχει κανεὶς ἐκεῖνο πού ἔχει ἡ πού γεννιήθηκε γιὰ νὰ ἔχῃ.

Νὰ λοιπόν τὸ μυστήριον, νὰ ἀκούῃς μίαν φωνὴν ὥραιαν, εὐκολόσυστην, δυνατὴν ὕστερα, μετὰ ὅλους τοὺς χρωματισμούς μίαν σωστῆς τεχνικῆς, καὶ ὅμως νὰ μὴ ξυπνᾷ τίποτε μέσα σου, νὰ μὴ ἀνασταίνεται μιὰ σκέψις, νὰ μὴ ξεδιπλώνῃ ἕνα ὄνειρον.

Στὴν συναυλία της ἐτραγουδῆσε Beethoven, Massenet, Charpentier, Samara, Donisetti. Κι' ἂν ὑπέστης στὴν ἀπόδοσιν τῶν ψυχολογικῶν ἐννοιῶν, γιὰ τοὺς λόγους πού εἶπα, ἡ χάρις, ἡ δροσερότης καὶ μάλιστα ἡ τέχνη τῶν λυργγισμῶν της, στὸ τελευταῖον

κορμιά τῆς Lucia de Lamermoor — ἔγιναν ὅλα ἕνα ἱκανοποιητικὸν ἀντίβαρο γιὰ τὴν ἑλληνίδα. Γιὰ τὴν ἑλληνίδα πού παρετήρησαν οἱ περὶ αὐτῆς οἱ περὶ ἀπαιτητικοί, ἐκεῖνοι πού ζητοῦν μίαν ὑψηλὴν πνευματικὴν ἐκδήλωσιν γιὰ νὰ ὀνομάσουν τὸν ἀνθρώπον Καλλιτέχνην.

Μαθητικὴ συναυλία

Εἶνε καὶ αὕτη ἀπὸ τὴς ὀλίγης τοῦ κάθε χρόνου, πού δείχνουν τὴν πρόοδον τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν. Εἶχαν διαλέξῃ τὸν ἀφρὸν τῆς ἐπιμελείας σκορπίζοντας ἀνάμεσα καὶ δύο-τρία τάλαντα ἰσχυρὰ προχωρημένων μαθητῶν. Καὶ παρουσιάσθη τὸ καλὸ πρόγραμμα: Strauss, Gluck, Chopin, Vieuxtemps, Meyerbeer, Pierné. Βέβαια δὲν ἦτο ἐπιτυχία ἡ ἐκτέλεσις τῆς Sonate Strauss. Οὔτε τὸ βιολί τῆς Δος Κοψιδά οὔτε τὸ πιάνο τῆς Δος Ὁριγώνη ἦσαν στὸ ὕψος πού τὰ ἠθέλουν ἡ ἐριμνησία τῆς συνθέσεως.

Μία ἄλλη ἀποτυχία τοῦ προγράμματος ἦσαν καὶ οἱ «Ὀυγενότοι» — σύντομο τραγούδι ἀπὸ τὴν ὥραιαν ὄπεραν. Ἡ φωνὴ τῆς Δος Βερσῆ — καὶ ἄλλοτε τὸ εἶπα — ἔχει μίαν ἀνέκφραστην παχύτητα καὶ κάποιον θάμποςμα πού τὴν ἐμποδίζει εἰς τὰς μουσικὰς ἀποχρώσεις.

Οἱ ἄλλοι μαθηταὶ ἐπέτυχαν ὅλοι. Διεκρίθη στήν ἀπαλότητα τῆς ἀφῆς ἡ Δις Φίλτσου, — μαθητρία τῆς καθηγητρίαις τοῦ πιάνου κ. Θεοδωροπούλου.

Ὁ κ. Φαραντᾶτος πιανίστας νεωτεριστὴς διαγέστας καὶ πολὺ ἀκριβὴς — εἰδικὸς γιὰ σύγχρονον, μᾶλλον ἑλαφρὸν μουσικόν.

Ἡ Δις Παντζοπούλου — φωνὴ μεγάλη καὶ στρογγυλὴ προσωρισμένη γιὰ ὄπερα. Ξεχωριστὰ ἀπὸ τὴν ὥραιαν διαφανέστατον μέταλλον, καὶ τὴν καλὴν ποιότητα τῆς φωνῆς της ἔχει καὶ μεγάλην ἔκτασιν. Εἰς τὴν ἱριγένην ἐν Αὐλίδι ἔδειξε προσόντα χρωματισμοῦ καὶ στρογγυλότητα ἦχου ἰσοδύναμα στίς ὑψηλές ὅπως καὶ στίς χαμηλές νότες.

Ἡ Δις Λευκαδίου ἔρχεται νὰ ἀφήσῃ τὴν τελευταίαν ἐντύπωσιν. Μαθητρία μικρά, μετὰ μεγάλα ἐκστατικά μάτια γεμάτα νόημα καὶ μουσικὴν ἀντίληψιν. Ἀπὸ τῆς ἐκλεκτῆς μαθητρίαις τοῦ καθηγητοῦ κ. Μπουστεντούνη. Τὸ βιολί της ἔχει πάθος καὶ χρωματισμὸν πού κινεῖ τὸν θαυμασμόν. Μεταξὺ τῶν εἰδικῶν θεωρεῖται «μεγάλον τάλαντον».

Ἡ Ἑλπίς Καλογεροπούλου στὰς Ἀθήνας. — Ὁμιλίες της μετὰ τὸν Βασιλέα. — Οἱ νέες τῆς συναυλίας.

Ἡ Δις καὶ πάλι, καὶ ἔφαλεν ἐμπρὸς στὸν κόσμον τῆς πού ἔγινε διπλὸς καὶ τριπλὸς ἀπὸ πέρους. Ὁ θαυμασμὸς ἀνέβαινε σὺν θυμῷ δόλγῳ τῆς τῆς συναυλίας στὸ Βασιλικόν, — ὕστερα ἀπὸ 42 ἐμφανίσεις της σὲ μεγάλα μουσικὰ κέντρα τῆς Εὐρώπης. Ἀπὸ τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου ὡς τώρα ὅλος αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν συναυλιῶν της. Κοντὰ μας θὰ μείνῃ ἕνα μῆνα, καὶ θὰ ξεκινήσῃ πάλι γιὰ τὸ ἐνδοξόν ταξίδι.

Εἶνε τὸ ἀγαπημένον παιδί τοῦ Βασιλέως. Τὴν βραδύαν τῆς συναυλίας της στὸ Βασιλικὸν Θεᾶτρον, ἡ Α. Μεγαλειότης καὶ ἡ πριγκίπισσα Μαρία, διαρκῶς χειροκροτοῦσαν. Σὲ κάθε διάλειμμα ἡ Καλλιτέχνης ἐδέχετο καὶ ἕνα χείμαρρον ἐπαίνων ἀπὸ τὸν Βασιλέα της, — πού τῆς ἔδειξε μίαν πατρικὴν στοργὴν καὶ ἀγαδότητα. Εἶχε διατάξῃ ἀπὸ πρὶν:

— Νὰ μὴ τῆς πάρετε χρήματα γιὰ κανένα ἐξόδο τοῦ Θεάτρου. Οἱ ὑπάλληλοι οὐδὲ τὸ παραμικρὸν φιλοδωρήματα νὰ δεχθῶν.

Καὶ ἔτσι ἔγινε. Τὸ Βασιλικὸν Θέατρον παρεχωρήθη δωρεάν στὴν δεσποινίδα Καλογεροπούλου.

Ὁ Βασιλεὺς αἰσθάνθηκε βαθεῖα τὴν ἀξίαν τῆς Ἑλπίδος Καλογεροπούλου. Καὶ στὴν πρώτην συνάντησίν του μαζί της, τὸ βράδυ τῆς συναυλίας, ἠθέλησε νὰ τῆς ζητήσῃ μίαν γνώμην γιὰ τὴν μουσικὴν τοῦ τόπου μας, — καὶ μάλιστα γιὰ τὸν καταρτισμὸν μιᾶς τελείας ὁρχήστρας. Ἡ στιγμὴ δὲν ἦταν ἡ κατάλληλη, καὶ ἡ Καλλιτέχνης δὲν ἠμπούρεσε νὰ ὑποδείξῃ μὲ λεπτομερείας στὸν Ἀνακτα τὸν τρόπον μιᾶς τέτοιας ὁργανώσεως. Ὅμως ἔδωκε στὴν Α. Μεγαλειότητα τὴν γραμμὴν τῆς ιδέας τῆς, μὲ τὴν εἰλικρινεῖαν ποὺ τὴν χαρακτηρίζει καὶ στὴν τέχνην τῆς καὶ στὴν ζωὴν τῆς τοῦ εἶπε ὅτι τέτοια καλλιτεχνικὰ ἔργα τὰ φροντίζει, μάλιστα τὰ ἀναλαμβάνει καὶ τὰ βοηθεῖ ὁ Βασιλεὺς καὶ ὕστερα ὁ Δῆμος. Γιατὶ θέλουν πολὺ χρῆμα, γιατί θέλουν μεγάλας δαπάνας.

Ὑστερα ἦλθαν στὸ ζήτημα τοῦ Ὁδείου. Ὁ Βασιλεὺς ὀνειρεῖται μίαν ἀναδιοργάνωσίν του. Ἡ δεσποινὶς Καλογεροπούλου ὁμίλησε μὲ μεγάλην ἐκτίμησιν διὰ τὸ ἔργον τοῦ κ. Νάζου καὶ ἔτόνισε ὅτι εἶνε ὑπόδειγμα ἐνὸς τελείου διευθυντοῦ.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ἔφερε τὴν ὁμιλίαν στὸ ζήτημα τῆς μονοφωνίας. Ἡ Καλλιτέχνης ἔχει τὴν γνώμην ὅτι πρέπει νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καθηγητὴς γιὰ τὸ σπουδαῖον αὐτὸ μάθημα. Καθηγητὴς νέος — ποὺ νὰ ἔχῃ παρακολουθήσῃ τὴν τελευταίαν μέθοδον τῆς ὠδίκης διδασκαλίας, καὶ νὰ ξέρῃ κάθε λέξιν ποὺ εἶπε ὁ εὐρωπαϊκὸς μουσικὸς κόσμος ὡς σήμερα γιὰ τὴν σπουδαίαν τέχνην.

Ὑστερα ἀπ' τὰ ὀλίγα αὐτά, ὁ Βασιλεὺς ἐπροσκάλεσε τὴν δεσποινίδα Καλογεροπούλου στὰ Ἀνάκτορά του γιὰ νὰ μιλήσουν ἐκτενέστερα.

Μόλις ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον θὰ δώσῃ μεγάλην συναυλίαν μὲ τὴν ὁρχήστραν τοῦ Ὁδείου. Θὰ ἐρμηνεύσῃ Μπετόβεν καὶ Βάγνερ, καὶ ἔτσι θὰ ικανοποιηθῇ ὁ πόθος τῶν διαφόρων χρονικογράφων τῆς ἡμέρας, ποὺ μετρεῖσιν τὸν ἐμπορικὸν πῆχυν γιὰ νὰ μετρήσουν τὸ μέγα φῶς ποὺ χύνεται ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν προσωπικότητα τῆς Καλογεροπούλου, ὅταν ἐκτελῇ.

Θ' ἀκολουθήσῃ ἄλλη συναυλία μὲ ἀκόμα μεγαλειότερον ἐνδιαφέρον, καὶ τότε θ' ἀναστηθῇ ὁ Ὕμνος τοῦ Ἀπόλλωνος (300 χρόνια π. Χ.). Καὶ βυζαντινὰ ᾠσματα θὰ φέρουν τὰ ἀναμνήσεις πίσω, στὴν παλαιὰν Ἑλλάδα.

ΕἰΡΗΝΗ ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Μουσικὸς διαγωνισμός

Τὸ ἑλληνικὸν Κουίντέτο προσκηρτῇ διαγωνισμὸν διὰ μουσικὴν δοματίου (musique de chambre) κουίντέτα, κουαρτέτα, τριπλέτα, σονάτες κλπ. Προθεσμία ἀποστολῆς ἡ 15 Μαρτίου 1912. Θὰ διαγωνισθῶν Ἑλληνες μόνον συνθέται.

Τὰ ἔργα, καθυπογραμμένα καὶ εἰς πριετοῦραν καὶ εἰς χωριστὰ δι' ἑκαστον ὄργανον μέρη, θὰ ἐκτελεσθῶν ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν Κουίντέτο εἰς ἐκτακτὸν δημοσίαν συναυλίαν ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας.

Τὰ ὀνόματα τῶν διαγωνιζομένων, ἀπαραίτητως γνωστὰ εἰς τὸ ἑλληνικὸν Κουίντέτο, δὲν θ' ἀνεφέρονται εἰς τὸ πρόγραμμα. Κάθε ἔργον θὰ σημειώνεται μὲ ἕναν ἀριθμὸν. Εἰς τὸ τέλος τῆς συναυλίας οἱ ἀκροαταὶ θὰ ψηφίσουν μεταχειριζόμενοι τὰ εἰσιτήριά των ὡς ψηφοδέλτια ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα θὰ σημειώσουν τὸν ἀριθμὸν

τοῦ ἔργου ποὺ κρίνουν καλύτερον. Εὐθὺς ἀμέσως θὰ γείνῃ ἡ διαλογὴ καὶ θὰ βραβευθῇ τὸ ἔργον ποὺ θὰ λάβῃ τὰς περισσότερας ψήφους. Θὰ ἀναγγελθῇ συγχρόνως καὶ τὸ ὄνομα τοῦ συνθέτου, ὁ ὁποῖος θὰ λάβῃ χρυσοῦν ἀναμνηστικὸν μετάλλιον.

Τὰ ἔργα ἀποστέλλονται πρὸς τὸ ἑλληνικὸν Κουίντέτο ὁδὸς Ἀριστοτέλης 28 β, Ἀθήνας.

IDEM

Η ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

ΘΑ προσκηρυχθῇ λοιπὸν δεύτερος διαγωνισμός. Τὰ ἔργα ποὺ μᾶς ἔστειλαν, δὲν ικανοποίησαν τοὺς κριτὰς τελεία. Ἡμποροῦσαν βέβαια νὰ διαλέξουν ἕνα ἀπ' ὅλα. Τοὺς σταμάτησε μιὰ σκέψις: Θέλομε τὸν Σολωμό, τὸν ποιητὴ ποὺ τοῦ ἔχομε στήσῃ μέσα μας μιὰν ἰδανικὴν προτομὴν. Αὐτόν, ποὺ μᾶς δίνει τὴ βαθεῖαν συγκίνησιν ἀληθινῆς ποιήσεως.

Δὲν ἀποθαροῦνμε κανέναν ἀπὸ τοὺς τεχνίτες ποὺ ἔτρεξαν πρόθυμα, μὲ τὴ νεονική φριτίαν, νὰ δοκιμάσουν τὸ τυλωμένο χέρι τους πάνω στὴν ἀκόνῃ τῆς κριτικῆς. Ἀς μὴ διστάσουν νὰ ξαναδοκιμάσουν. Πολὺς φορὲς ὁ καλλιτέχνης θὰ σταματῇ στὸν δρόμον του, νὰ πάρῃ ἀνάσα, καὶ πάλι νὰ τραβήξῃ ἐμπρός. Οἱ σταθμοὶ αὗτοι, ὅταν ἀργότερα γυρίσῃ νὰ κυτᾷ πίσω, θὰ εἶναι γι' αὐτὸν σημάδια ποὺ ξεκουράζουν τὴν ψυχὴ καὶ τὴν δυνάμειν. Προσπάθειες, ἀπογοητεύσεις, ἀποτυχίες, εἶναι, μαζί μὲ τὴ σπουδὴ καὶ τὴ μελέτη, θεμέλια γερά καὶ τιμημένα. Σήμερα κρυμμένη ἀπὸ τὰ μάτια του, περιήφανη αὖριον πὸς κοντὰ του, πὸς καταδεχτικὴ ἡ ὄψη τῆς λατρευομένης.

Εἶναι, μέσα στίς προτομὰς ποὺ μᾶς ἔστειλαν, μερικὲς καὶ τεχνικὰ δουλεμένες καὶ μὲ κάποια πνοὴ καλλιτεχνική. Δὲν κάνομε σήμερα διάκρισι. Τὸν ἔπαινον, τὸν νοιώθουν ἐκεῖνοι ποὺ τὸν ἀξίζουν. Σήμερα πρόκειται μόνον νὰ ἐνθαρρύνωμε γιὰ τὸν ἀγῶνα ποὺ τοὺς προσκαλοῦμε ν' ἀγωνισθῶν ἀκόμη μιὰ φορὰ.

Στοιχεῖα γιὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς μορφῆς σῶζονται. Ἐχομε δημοσιεύσει ἕως τώρα στὰ «Παναθηναῖα» καὶ θὰ τὰ ξαναδημοσιεύσωμε μαζί ὅλα, μὲ τὴν προσκήρυξιν τοῦ διαγωνισμοῦ. Αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ δυσκολώτερον μέρος. Ἀπομένει ὁ ποιητὴς, ὁ χαρακτὴρ ὁ ἀγαθός, ἡ εὐγενικὴ ψυχὴ, ὁ νοῦς ὁ πλατύς. Σ' αὐτὸ τὸ φῶς ἂς ἀνάψουν τὴ λαμπάδα, ποὺ μ' αὐτὴν θὰ μελετήσουν τὸ ἔργον του. Τότε μόνον θὰ μπορέσουν νὰ δείξουν εἰς τὸ ἔθνος τὸν ποιητὴ του.

Σκέφθηκε λοιπὸν ἡ Ἐπιτροπὴ πὼς 3.500 δραχμὲς εἶναι φτωχὴ ἀμοιβὴ γιὰ τὸ ἔργον ποὺ ζητοῦμε. Θὰ ζητήσωμε καὶ ἄλλους ἐράνους. Καὶ σ' αὐτὸ μᾶς ἔδωσε θάρρος ἕνας νέος, ἀπὸ τὰ πρὸ ἀγαπημένα ὀνόματα τοῦ Καίρου, φίλος τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης, ὁ κ. Γιάγκος Χέλμης, περαστικὸς ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Ἀκουσε τὴ σκέψιν μας καὶ προσφέρθηκε ἀμέσως νὰ δώσῃ 500 δραχμὲς.

Ἔτσι, γιὰ νὰ συμπληρωθῇ τὸ ποσὸν ἕως δραχ. 5000, χρειάζονται 1000 ἀκόμα. Θὰ περιμένωμε νέες προσφορὰς ἀπὸ τοὺς τιμητὰς τοῦ Σολωμοῦ.

Διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν
Κ. Μ.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΖΩΗ

Τὸ ἔργον τῆς «Σωτηρίας»

Ο εὐεργετικὸς Σύλλογος τῶν Κυριῶν μὲ πρόεδρον τὴν κ. Σοφίαν Σημίαν, ἐμάζευσεν αὐτὸν τὸν χρόνον 40 χιλιάδες δραχμὲς. Ὁ κόσμος ἐγέμισε ἀπὸ κόκκινα τρανταφυλλάκια ἐκείνην τὴν παγερὴν ἡμέραν μὲ τὸν δυνατόν βορῶν, καὶ οἱ ψυχὲς ἀπὸ μίαν γλυκειάν

εὐχαρίστησιν. Ὡς τὸ βράδυ, ἡ ἀμοιβὴ τῶν μικρῶν ἀναμνηστικῶν λουλουδιῶν ἐφθασε τὸ μέγα ποσόν, — γιατί εὐρέθησαν καὶ πολλοὶ ποὺ τὰ ἐπλήρωσαν μὲ ἀσῆμι καὶ μὲ χρυσάφι ἀκόμα. Τώρα ἐτοιμάζεται περίτερον νέο, δίπλα στὸ κτίριον τῶν φθισικῶν. Εὐλογημένες οἱ μυστικὲς ἐλεημοσύνης. Εὐλογημένο τὸ ἔργον τῶν Κυριῶν, — ποὺ ὁ ἥλιος τῆς ἡμέρας, γέροντας πρὸς τὴ δύσιν, τις εὐρίσκειν ἀκόμα στοὺς δρόμους νὰ τρέχουν παγωμένες γιὰ ὀβλοῦς.

Ἡ Γυναικὴ εἰς τὴν Νορβηγίαν

Ἡ Νορβηγία ἔρχεται πρώτη στὴν σκέψιν καὶ στὸν κοινωνικὸν πολιτισμὸν, — καθὼς φαίνεται. Ἐνα τελευταῖο τηλεγράφημα μᾶς φέρνει μεγάλην εἰδήσιν. Πῶς ἡ βουλή τῆς ἐψηφίσε νόμον ποὺ δίδει ἐλευθερίαν ἐνέργειας στὰ πλήθη τῶν γυναικῶν. Ἀναγνωρίσθησαν ἱκανὲς γιὰ ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, δημόσια, πολιτικὰ, — καὶ μόνον ἱερεῖς, διπλωμάται, στρατιωτικοὶ καὶ ὑπουργοὶ δὲν θὰ γίνωνται ἀκόμη.

Τὸ φῶς αὐτὸν τὸν αἰῶνα ἔρχεται ἀπ' τὸν Βορρᾶ, καὶ οὔτε τὰ χιόνια, καὶ οὔτε οἱ ὀμίχλες μποροῦν νὰ τὸ ἐμποδίσουν. Τὸ θέλει ἡ Τύχη ποὺ παραστέκει τὰ ἔθνη, — ἀπὸ ἐκεῖ νὰ κυλίσῃ αὐτὴ τὴ φορὰ τὸ φῶς τοῦ πολιτισμοῦ. Κάθε τόπος μὲ τὴν σειράν του. Καὶ τώρα ἡ Ἑλλάς, τελευταία ἀπὸ κάθε μικροκόσμον, περιμένει μίαν ἐλαφρὰν ἀσθενικὴν ἀκτίνα ἀπὸ τὴν πηγὴν, ποὺ βρίσκεται τόσο μακριὰ τῆς.

Η. Α.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΟΡΤΗΝ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΕΚΕΙΝΟΣ ὁ ὁποῖος χαράσσει τὰς γραμμὰς αὐτάς, ἐξεδήλωσεν ἕως τώρα τὸς αἰσῆς δημοσίᾳ τὴν χαρὰν του καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν του διὰ τὴν ἐπιδοκιμασμένην ἀναβίωσιν τῶν ἑλληνικῶν χορῶν, ἔκρινεν ἕως τώρα τόσῳ καλὴν τὴν ἀρχὴν ἡ ὁποία ἔγινε χάρις εἰς ἐκείνας αἱ ὁποῖαι προτίστανται τοῦ Λυκείου τῶν ἑλληνίδων, ὥστε δὲν ὑπάρχει κανεὶς βέβαια φόβος μήπως παρεξηγηθῇ ἔστω καὶ διὰ τὸ ἐλάχιστον ἀπὸ ὅσα προσθέτει σήμερον ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀληθινῆς ἑλληνικῆς ἐορτῆς εἰς τὴν ὁποίαν τὸ Λύκειον τοῦτο ἐκάλεσεν εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον τὸ ἀθηναϊκὸν κοινόν. Κατὰ τὴν ἐορτὴν αὐτὴν ἐχορευθήσαν ὅλοι σκεδὸν οἱ ἑλληνικοὶ χοροὶ ἀπὸ νεανίδας αἱ ὁποῖαι ἔφερον τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ἔνδυμα, πλὴν ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἔφερον τὸ καλούμενον ἐθνικὸν καὶ αἱ ὁποῖαι ἐχόρευσαν μὲ αὐτὸ τὴν Τράταν, — ἐχορευθήσαν δὲ ὅλοι οἱ χοροὶ αὐτοὶ ὑπὸ τοὺς τόνους ὁρχήστρας καὶ ὑπὸ τοὺς φθόγγους τοῦ ὄσματος!! αὐτῶν τούτων τῶν χορευτριῶν, ἰδίως ὑπὸ τὸν αὐθόρμητον, τὸν ἀκατάσχετον ἐνθουσιασμὸν τῶν θεατῶν. Ὑπὸ τὴν ἔσπιν αὐτὴν, ἡ ἐπιτυχία δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶνε μεγαλυτέρα, — καθὼς εἶνε ἀπὸ τὰς πλέον ἐπιτυχεῖς ἡ ἰδέα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἐσθῆτος εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς χοροὺς καὶ ἰδίως εἰς τὸν Σურτόν, ἂν καὶ εἶνε ἀπορίας ἄξιον πῶς δὲν διεμαρτυρήθησαν ἀκόμη οἱ ἄκριοι δημοτικισταὶ διὰ τὴν τόσον ἀριμονικὴν ἐν τούτοις ἔννοισιν αὐτὴν τῆς ἀρχαϊκῆς μορφῆς τοῦ ἐνδύματος καὶ τῆς γνησίως δημοτικῆς ζωῆς τοῦ τραγουδιοῦ.

Ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ἔσπιν τῆς τεχνικῆς καὶ ἰδίως τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκτελέσεως τῶν χορῶν αὐτῶν, ὁσφιδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἤδη εὐχάριστος, οὔτε αὐταὶ βέβαια αἱ ἄξιοι παντὸς ἐπαίνου ὁργανώτρια θὰ φρονοῦν ὅτι πρέπει ἡ διδασκαλία νὰ περιορισθῇ ἕως ἐδῶ. Τὸ σύνολον ἀπέτελεσεν ἀναμφιβόλως δι' ἡμᾶς τὰ ἐκθαμβωτικὰ ἀποκαλυπτήρια μιᾶς ἐθνικῆς τέρψεως, ἀκόμη

περισσότερον, μιᾶς ἐθνικῆς ἡδονῆς, μερικαὶ δὲ ἀπὸ τὰς χορευτρίας ἐπέδειξαν ἰδιοφυῖαν ζηλευτὴν καὶ θελκτικὴν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ὑπάρχουν κανόνες κοινοὶ εἰς τὴν παγκόσμιον ὁρχήσιν καὶ αὐτοὶ παρεβιάζοντο ὅχι ἀπὸ ὀλίγας. Ἐθεάθησαν οὕτω χορευτρίαι στρέφουσαι διαρκῶς τὸ ἄκρον τοῦ ποδιοῦ πρὸς τὰ μέσα καὶ ὅχι πρὸς τὰ ἔξω, ὡς νὰ ἐφόρουν τὰ τόσον χαριτωμένα ἀμερικανικὰ σανδάλια· ἀλλὰ αἱ ὁποῖαι ἔθετον πρῶτα τὸ πέλμα καὶ ἔπειτα τὸ ἄκρον τοῦ ποδιοῦ ἐπάνω εἰς τὸ δάπεδον ἐνῷ εἶνε γνωστὸν ὅτι τὸ ἀντίθετον παντοῦ καὶ πάντοτε πρέπει νὰ γίνεται καὶ ὅτι ἰδίως αἱ καλαὶ χορευτρίαι τῶν ἑλληνικῶν χορῶν χορεύουν «ἐπάνω στὰ νύχια»· ἀλλὰ αἱ ὁποῖαι ὅταν ἀνεσκήκωνον τὸ πόδι, τὸ ἐκράτουν μετέωρον μὲ πάντοτε τὸ πέλμα καὶ ὅχι τὸ ἄκρον αὐτοῦ πρὸς τὰ κάτω, — τὸ ὅποῖον εἶνε ἀπὸ τὰ ἀστειότερα πράγματα τοῦ κόσμου ἐνῷ τὸ ἀντίθετον εἶνε τόσον χαριέν. Καὶ ἂς μὴ εἴπουν ὅτι πρόκειται περὶ ἐλαχίστων καὶ ἐπουσιωδῶν ὁλως σήμεριον· εἶνε παράδοξον ἀληθὺς πῶς αἱ πράγματι μικραὶ αὐταὶ λεπτομέρειαι ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῆς ὅλης ἐντυπώσεως. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι εἶνε αὐταὶ μὲ μερικὰς ἄλλας, μικραὶ ἀτέλειαι τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἐπανορθώσῃ συστηματικώτερα, ἐπιμονωτέρα ἢ διδασκαλία τοῦ κ. Ἀνδριοπούλου.

Ἀλλὰ πλὴν αὐτῶν ὑπάρχουν ἄλλαι αἱ ὁποῖαι ἀφορρὸν εἰς τὴν ὅλην χάριν τῆς στάσεως καὶ τῆς κινήσεως καὶ διὰ τὰς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ φροντίσουν αὐταὶ αἱ ἰδία αἱ ὁργανώτρια· θὰ ἔπρεπε τοιοῦτοτρόπως, δὲν λέγω ἀκριβῶς ὡς ἀντίρροπον τοῦ διδασκάλου, νὰ ἀνακαλύψουν, ὁπουδήποτε τῆς πόλεως καὶ ἂν ὑπάρχῃ, τὴν ἀληθινὴν Λυγερὴν, τὴν ὁποίαν αἱ χορευτρίαι νὰ ἔχουν ὡς διαρκὲς πρότυπον ἐνώπιόν των· χωρὶς αὐτὴν ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ ἐκ φύσεως εἰς τὴν ὄψιν ἑλληνικώτατον καῶμα ἀπὸ φιλομειδῆ μελιχρότητα καὶ ἀπὸ καμάρ· ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ λαμὸν μαρμάρινον ἀλλὰ ὅχι καὶ μαρμαρωμένον, λαμὸν οὕτω διὰ νὰ τὸν μεταχειρίζεται ἡ ὁποία ὅταν περιπατῇ θὰ δίδῃ διαρκῶς τὴν αἰσθησιν ὅτι ἔχει καὶ μέσην· ἡ ὁποία θ' ἀνατείνῃ ἐλευθερά καὶ ἐλαφρὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ ἡ ὁποία θὰ χορεύῃ μὲ τ' ἄκρα τῶν ποδιῶν καὶ ὅχι μὲ τοὺς γοφούς ἢ μὲ τοὺς ὤμους ἢ μὲ τὸ κοῦτελον· ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ χάριν ἀκριβῶς ὅσην πρέπει καὶ λυγρότητα ποτὲ περισσότεραν ἀπὸ ὅτι πρέπει ἡ ὁποία θὰ περὶ ἔτσι ὥσαν ὄνειρον καὶ ὥσαν ὀπτασίαν, ὥσαν μουσικὴν ἡ ὁποία θὰ μαγεύσῃ ἐκούσας ἀκούσας τὰς μαθητρίδας καὶ θὰ καταστήσῃ τὰ μάτια των, τὴν ψυχὴν των δέσμιαν ἕσας τῆς χάριτος τῆς τῆς ὁποίας καὶ θ' ἀφίση εἰς αὐτάς ὡς σφραγίδα αἰώνιαν. Ἄν δὲν τὴν εὐροῦν αὐτὴν, ἂν δὲν τὴν ἐφεύρουν ἐν ἀνάγκῃ, ἡ Τράτα, ἡ ὁποία ὅμως δὲν πρέπει νὰ τέμνεται εἰς τετράδας, δὲν θ' ἀποδόσῃ ποτὲ ὅλην τὴν ὡς ἐμφυσημένον αἰφνης ἀρχαίου ἀναγλύφου ἡρεμον καὶ ἐγκρατὴ ποιήσιν τῆς, τὴν κατὰς λειτουργικὴν χάριν τῆς καὶ ποτὲ ὁ «κουλουριώτικος» τῆς νήσου τοῦ Αἰγαίου δὲν θ' ἀναδιπλωθῇ πρὸς ἡμᾶς, μὲ ὅλον τὸν κλειμένον ὑπ' αὐτοῦ ὀυθυμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ κύματος, ἀβροῦ καὶ ἀπαλοῦ καὶ φιλοπαίγμονος. Ἰδίως ὁ Σურτός, τὸν ὁποῖον κατηγοροῦν ἐπὶ μονοτονίαν καὶ ὁ ὁποῖος θὰ ἔπρεπε νὰ παραμείνῃ ὁ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ Λύκειον τῶν διδασκόμενων χορὸς, ποτὲ χωρὶς αὐτὴν δὲν θ' ἀποδείξῃ πόσην ἐπιδέχεται ἀπάνταστον ἐπινόειαν, ὅσον ἀφορὰ τὸν σύροντα τὸν χορὸν, πόσον εἶνε οὕτω ποικίλος ὅταν δὲν περιορίζεται εἰς τὴν στερεότυπον ἐπαγὰλην ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ χορευτικοῦ σχήματος περισσότερον μονοτονίαν ἀπὸ φειγούραν καραβιοῦ. Ὑπολείπεται ὁ «Πεντοζάλης» καὶ ὁ «Μπάλλος». Ὅταν ἡ ποδητὴ Βεργολυγερὴ εὐρεθῇ, καὶ ὅταν περάσῃ πολυλάκης καὶ κατ' ἐπανάληψιν ὁ χορὸς τῆς ἐπάνω τὴν ἀπὸ

ψυχὴν τῶν νεανίδων, ὅταν ἡ ψυχὴ τῶν αὐτῆ αἰσθάνεται οὕτω πλέον ὅτι σείεται ὅλῃ ὥσάν τὰ ἑλληνικά καλάρια ὑπὸ πνοῇν πού μόλις μαντεύεται, ὅταν πλέον αὐταὶ θὰ πατοῦν ἀνάλαφρα, τὰ μπράτσα πού τεντωμένα εἰς τὸν «Πεντοζάλην» ἀκουμποῦν εἰς τῶν ἐκατέρωθεν χορευτριῶν τοὺς ὤμους καὶ συμπλέκονται μετὰ ξένα μπράτσα, δὲν θὰ εἶνε ἀκαμπτοὶ καὶ βαρεῖς μοχλοί, φαινόμενοι ὡς ν' ἀνασηκώνουν τὸ ὅλον σῶμα, ἀλλὰ θὰ εἶνε ὁ πλέον ἀπαλὸς, ὁ ἀληθινὰ ὄνειρευτός, ὁ ὑπεράνθινος στέφανος πού ἐπάνω ἀπὸ κορυμὰ πλέκουν παρθενικὰ ὀλένα. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν «Μάλλον» ἐκεῖ θὰ εἶνε αὐτὴ ἡ κατ' ἐξοχὴν ἡρώϊς, τοῦ χορευτικοῦ εἰδυλίου, ἡ αἰδήμων, ἡ ἐν τούτοις ἀκκιτική, ἡ ὥσάν ἀσύναισθητως προκλητική, ἡ ξεφεύγουσα ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπαγέλῃ, ἡ ἀπομακρυνομένη ἀλλὰ ὄχι χωρὶς νὰ κυττάξῃ ὀπίσω· ἀλλὰ καὶ τότε ἰδίως θὰ εἶνε παρὰ ποτε αἰσθητὴ ἡ ἑλλειψὶς τοῦ συγχορευτοῦ ἀνδρός, ὡς εἶνε πάντοτε αἰσθητὴ τῶν ἀρρένων χορευτῶν ἡ ἀπουσία εἰς τὸν ἀλματικώτατον «Κλέφτικον».

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων περιέλαβε καὶ πολυπροσώπους Πλαστικὰς Εἰκόνας. Ἐξ αὐτῶν ὁ «Ἀρχαῖος Βωμὸς» ἦτο ἡ περισσότερον ἐπιτυχὴς μετὰ πολλὴν εὐρυθμίαν εἰς τὸ σύνολον, μετὰ πολλὴν χάριν σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας, μετὰ ἐπιφανεστέραν παρόστασιν μίαν τρισχαριτωμένην τῆς Ἰωνίας κόρη, τὴν δεσποινίδα Ἀμυρὰ ἐκ Σμύρνης, ἡ ὁποία προσεκοιμίζεν εἰς τὸν βωμὸν τὰ ἀδρὰ ἄνθη τοῦ κανίστρου τῆς καὶ τὸ πάλλεπτον ἄνθος τῆς μορφῆς τῆς. Τὸ κύριον συμπλῆγμα τῆς Εἰκόνης ἀπετέλουν ἀκόμη ἡ δεσποινὶς Καμπούρογλου, ἡ κυρία Βελουδίου καὶ ἡ κυρία Πία Φεράλδη τὸσον πολὺ ἐκεῖ εἰς τὴν θέσιν τῆς μετὰ τὸ ὡς ἀρχαίου ἀμφορέως παρὰστήματ' αὐτῆς. Ἡ ἀναπαράστασις τῆς «Αὐλῆς τῆς Βασιλίσσης Ἀμαλίας» ὑπῆρξε γραφικωτέρα, πολυχρωμοτέρα· ἐγίνε δὲ ὡς πρὸς τὰς ἐνδυμασίας πιστοτάτη, — ὅσῳ καὶ ὀλιγώτερον πιστὴ ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα καὶ τὸ παρὰστήμα. Κατ' αὐτὴν ἡ κυρία Φεράλδη μ' ἐνδυμα Σουλωτικὸν παρίστα τὴν «κυρίαν τῶν Ἀνακτόρων» Κολοκοτρώνη Τσαβέλλα· ἡ κυρία Εἰρήνη Καλογερεῖ μετὰ ἐνδυμα ὑδραϊκόν, τὴν καὶ θεῖαν τῆς κυρίας Κριεζῆ· ἡ κυρία Ἀλεξάνδρα Μελισσηνοῦ μετὰ ἐνδυμα σμυρναϊκόν τὴν κυρίαν Φωτεινὴν Μανρομυζάλη· ἡ κυρία Μαρία Μομφεράτου τὴν κυρίαν Α. Μανρομυζάλη μετὰ ἐνδυμα ἑλληνικόν τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας· ἡ δεσποινὶς Ἄννα Γαβριηλίδου τὴν Μεγάλην κυρίαν Βασιλίσσαν Πλουσαῶν μετὰ ἐνδυμασίαν τοῦ συρμοῦ τῆς ἐποχῆς· ἡ δεσποινὶς Ἀμυρὰ τὴν δεσποινίδα Weiss μετὰ ἐνδυμασίαν τοῦ συρμοῦ τῆς ἐποχῆς· ἡ κυρία Βελουδίου μετὰ ἐνδυμα σπετσιώτικον τὴν κυρίαν Θεοχάρη Μπότση καὶ ἡ δεσποινὶς Ἀλεξανδρίδου τὴν κυρίαν Μοναρχίδου μετὰ ἐνδυμα Ψαριανόν. Τῆς τρίτης καὶ τελευταίας Εἰκόνης ἡ κυριώτερα μορφή ἦτο ἡ δεσποινὶς Θωμάδου, εὐοίωνον οὕτω παριστάσα τὸν Νέον Χρόνον. Κάποιος χρονογράφος γράφων τὴν ἐπαύριον περὶ τῆς κάπως περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἔπρεπε ἐντεταμένης ἀκινήσιας τῶν περισσότερων κυριῶν προσέθετεν. «Ἄλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν, — οἱ κατ' ἐξοχὴν πλανῆται ἀστέρες αὐτοὶ ἑσπερῶν τὸσον ὀλίγον νὰ γίνον ἀπλανεῖς!»

Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε καὶ μίαν ἐκπληξιν. Καὶ παρὰ ποτε ἀπεδείχθη ὅτι μόνον μετὰ τὴν πραγματοποιησίν τῆς ἡμπορεῖ νὰ εἶνε βέβαιος ὁ παρασκευαστὴς αὐτῆς περὶ τοῦ ἂν εἶνε ἡ ἐκπληξὶς εὐχάριστος ἢ δυσάρεστος. Ὅπως δὲ ποτε θὰ ἠδύνατο κανεῖς νὰ στοιχηματίσῃ ὅτι μέλλον πρόγραμμα δὲν θὰ τὴν περιελάμβανε. Καὶ ὄχι μόνον διότι, ὡς γνωστὴ πλέον, δὲν θὰ ἦτο ἐκπληξὶς!

ΙΟΑΝΝΗΣ

Η ΦΑΙΔΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ὁ κ. Θεοτόκης

Μίλησε λοιπὸν καὶ ὁ Κόντης ἀπ' τὴν Κέρκυραν ἐλθὼν μπρὸς σὲ φίλους καὶ δικούς, πού τοῦ λέγαν ὅλο «ναί», καὶ ὑπεσχεθῆν κεραυνῶνων καὶ παρὸν καὶ παρελθόν, πετραχίλια μετὰ λαγούς στὸν Λαὸν τὸν κουνενέ!...

Τὸ Τριώδιον

Ἄνοιξε τὸ Τριώδι πάλι,
γλέντια, χοροὶ χαρὲς καὶ ἀντάρες
καὶ ἀρχίζει κινήσις μεγάλη
μετὰ μιὰ χαρὰ καὶ δυὸ τρομάρες.

Καὶ πάλιν εὐθυμοὶ θὰ τρέχουμε
νὰ ἰδοῦμε ὅλοι πὼς θὰ μῆ
καὶ ἡ ἀρχαία ἡ πομπὴ —
σάν νὰ μὴ φθάνουν ὅσες ἔχουμε!...

(Ἀπὸ τὰς «Ἀθῆνας»)

Ο ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ

Η ΜΟΔΑ

ΣΤΟΙΣ παληοὺς καιροὺς ἡ εὐγενικὴ καλαισθησία εἶχε καθιερώσῃ γιὰ τὰ κορίτσια τῶν δεκαῶν ὡς εἰκοσι χρόνων, μιὰν ἀπλὴν ἀλλὰ ἀνεκφραστὴν ἐνδυμασίαν. Σήμερα, ἡ καλαισθησία, πού ἔχει φθάσῃ σὲ φανταστικὸ βαθμὸ καὶ στὴν Ἰαπωνία ἀκόμη, ἐργάσθηκεν ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν τῶν γυναικῶν. Ἔτσι, κατορθώθη νὰ καθιερωθῇ ἕνας ξεχωριστὸς συρμός, μετὰ τὸ ἴδιο βέβαια πνεῦμα τῆς γενικῆς μόδας — ὅμως μετὰ κάποια φανερά ἰδιαιτέραν ἀπλότητα στὴ γραμμὴ καὶ στὸ σχέδιον.

Καὶ τὰ μὲν φορέματα τοῦ δρόμου εἶνε ταγιέρ, ἐγγλέζικα πάντα, σκοτεινόχρωμα, καὶ πέφτουν μετὰ εὐρυχωρίαν μακρὺς καὶ ὀλόσιες οἱ ζακέτες, ἀκολουθώντας τὴ γραμμὴ τοῦ ἀνδρικοῦ σάκκου. Πού θὰ εἴπῃ, πὼς ὅσο ξυπνοῦμε αἰσθητικῶς, πὼς ὅσο νοιώθουμε τὸ καλὸ, τόσο θέλουμε καὶ τὰ πράγματα, τὰ σχήματα, τὰ ἀχνάρια λιγώτερο φανερά, λιγώτερο ξεσκεπαστά. Νά, τὸ πνεῦμα τοῦ σημερινοῦ γούστου. Νὰ βλέπῃς στὸ δρόμο μιὰ κόρη καλοδεμένην σάν τὸν ὥριμο καρπὸ, καὶ ὅμως νὰ μὴν τὴν βλέπῃς. Νὰ τὴν μαντεύῃς μόνον μέσα στὸ ἀνάρητο φόρεμα πού σκεπάζει τις καμπύλες τῆς, καὶ νὰ περνᾷ μπροστὰ σου ἴδιο μυστήριον.

Ποῖο ποιητικὴ ἐποχὴ δὲν ὑπῆρξε γιὰ τὴ ζωὴ τῆς τέχνης πού τὴν λέγουμε «τέχνη τῆς ἐμφανίσεως.»

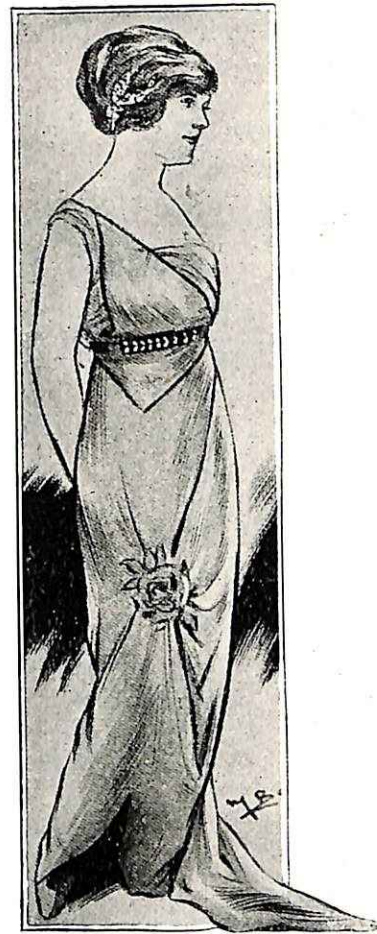
Τώρα τὰ ἀπογευματινὰ καὶ τὰ βραδυνὰ φορέματα. Ἀκολουθοῦν καὶ αὐτὰ τὴν ἴδιαν ἀπλότητα, δίδοντας ἰδέα μόνον τῆς μέσης καὶ τῶν ἄλλων γραμμῶν. Πεῖο συχνὰ εἶνε κεντημένα γύρω στὸν ἀνοικτὸ λαιμὸ, στὰ μανίκια, καὶ χαμηλὰ εἶτε δίπλα στὴ φούστα — ἐκεῖ πού ἀνοίγονται τὰ δυὸ φύλλα τῆς ὥραιας πτυχωτῆς ποδιᾶς. Ἡ ποδιά αὐτὴ καθιερώθη περὶ τὰ φορέματα τὰ εὐγενικά, ἐκεῖνα πού τὰ βλέπει κανεῖς καὶ νοιώθει μιὰν σκέψιν νὰ ἐργάσθηκε γιὰ τὴν σύνθεσίν των.

Ὅμως πρέπει νὰ εἶνε ἀπὸ κατὶ πολὺ ἐλαφρὸ αὐτὴ ἡ ποδιά, ἀπὸ κατὶ ἀέρινο, κυματιστό, — μισελίναν εἶτε γάζαν, πού ἀπαραίτητα νὰ ἔχῃ τὸ χρῶμα ἢ τὴν ἀπόχρωσιν τοῦ φορέματος. Οἱ ἀντιθέσεις ἔπεσαν. Καὶ μάλιστα στὰ φορέματα τὰ νεανικά — πού πρέπει ἢ σεμνότης νὰ τὰ χαρακτηρίζῃ καὶ ἡ ἀφέλεια σὲ κάθε τοὺς λεπτομέρεια. Ὡστε τὸ βλέμμα νὰ μὴ σταματᾷ, παρὰ μόνον θεληματικά.

Φύγοι μεγάλοι ἀπὸ μαῦρο πλατὺ βελούδο, δεμένον ἀναλυτὰ πρὸς τὸ πίσω μέρος τῆς μέσης. Πλισσίδες

ἴδιο τὸ σχέδιον μετὰ τὰ ἀρχαῖα τῶν γυναικῶν, καὶ ἂν τὸ σῶμα πού θὰ τὸ φορέσῃ σήμερον δὲν θὰ εἶνε ἀντίγραφο τοῦ σώματος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνίδος. Τί σημαίνει ἂν ἡ ζωὴ καὶ τὸ πέρασμα τῶσαν αἰώνων παράλλαξε τὴν σκιαγραφίαν τῆς, καὶ ἔδωκε ἕναν ἄλλον ἀέρα στὸ σύνολό τῆς.

Ἐδῶ πρόκειται νὰ μὴ χαθῇ ἡ «ιδέα» τῆς ἀρχαίας φο-

Φόρεμα χοροῦ διὰ νεάνιδα ἀπὸ ἐλαφρὸ μεταξωτὸ

μεγάλοι στὸν λαιμὸ ὅταν λείπουν τὰ κεντήματα, χυμένοι ἐλευθέρως καὶ πλούσια σάν τραχηλιές. Καὶ γύρω-γύρω, ἐκεῖ πού ἀκουμποῦν ἡ τραχηλίαν στὸν γυμνὸ λαιμὸ, στεφανάνια ἀπὸ μεταξωτὰ τριανταφυλλάκια ὅμοια στὸ χρῶμα τοῦ φορέματος, εἶτε σκοτεινότερα. Ὅμως τότε πρέπει καὶ στὴν μέσην ἕνα γύρω τριανταφυλλάκι, καὶ στὶς ἄκρες τῶν μανικιῶν — γιὰ νὰ εἶνε ὁμοιόμορφο τὸ φόρεμα καὶ νὰ λείψῃ κάθε ἄλλο στολίδι.

Ἔτσι λουλουδοστεφανωμένη, παρουσιάζεται ἡ κόρη σάν ὄνειρο, καὶ μέσα στὸ φῶς τῆς ἀπλότητος φαίνεται ἀκόμη περὶ ἔμορφη.

Στὰ μπλε χρώματα (ἐλεγκτρίκ, ρουαγιάλ, παστέλ, αἰὲλ) — σὲ κάθε μπλε πηγαινέται μαγευτικὰ τὰ ρόζ, φρεζ καὶ βιολέ — ρόζ τριανταφυλλάκια. Ἡ σκιά τοῦ ρόζ μένει στὴν ἀντίληψιν καὶ στὴν αἰσθησὶ ἐκείνης πού θὰ τὸ παραγγεῖλῃ — ὅμως ἀπαραίτητα πρέπει νὰ ταιριάξῃ μετὰ τὴν σκιά τοῦ μπλε καὶ ν' ἀποτελῇ γλυκὺν συνδυασμὸν.

Κι' ἕνα φόρεμα μακρὺ, κατάλληλον γιὰ κόρη πού πρωτοβγαίνει στὴν ἐπισημότητα ἑνὸς χοροῦ. Ὅμως καὶ ἐκεῖ, ὡς μὴ ξεχάσῃ ἡ κόρη πὼς πρέπει νὰ εἶνε ἀπείριτη.

Στὸ φόρεμα αὐτὸ τέλεια παρουσιάζεται τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα. Τί ἐνδιαφέρει ἂν στὶς λεπτομέρειες δὲν εἶνε

Φορέματα ἀπογευματινὰ διὰ νεάνιδας ἀπὸ ἐλαφρὰ τσόχα ἢ μαλινόμεταξο ὕφασμα

ρεσιᾶς, πού μᾶς πηγαίνει καὶ θὰ μᾶς πηγαίνει ὅσο κι' ἂν μεταβληθοῦμε. Γιατὶ μέσα μας ἔχουμε τὴν ποιητικὴ τῆς κληρονομικότητος.

Λοιπὸν ἡ ἰδέα σώζεται, μὰ τόσο φανερά, σ' αὐτὸ τὸ ἀπλούστατο μετάξινο φόρεμα. Γύρω στὸ στήθος ἀπλώνεται πλατεῖα πλισεδωτὴ κορδέλλα ἀπὸ μουσελίνα θαμβή, κρύβεται ὕστερα κάτω ἀπὸ τὸ μεταξωτὸ καὶ πάλι φανερόνεται σκεπάζοντας κυματιστὰ τὴν μασχάλη. Στὴ μέση, πού εἶνε ὑψηλὰ ἀνεβασμένη, καὶ στὰ μανίκια, σειρὰ ἀπὸ πέτρες—ἀπομίμησις τοῦ μαργαριταριοῦ.

Ἡ φούστα διπλή, πιασμένη στὸ πλευρό, πρὸς τὸ γόνατο, ἀπὸ δέσμη λουλουδιῶν μεταξωτῶν, πού ἔχουν τὸ χρώμα τοῦ φορέματος.

Νὰ ἡ Ἑλληνίδα, τέτοια μόνο μπορεῖ νὰ εἶνε σήμερα στὸ ἔνδυμα.

Μὲ τὸ εἶδωλο τὸ παλὴ μὲσα τῆς, — πού πάντα νὰ λάμπη, καὶ κάτω ἀπὸ κάθε νέα μεταβολὴ πού θὰ τῆς δώσῃ ἡ ροὴ τῆς παγκοσμίου ζωῆς.

Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ",

ΠΕΝΤΕ μόνον ἔστειλαν φωτογραφίας διὰ τὸν Δον διαγωνισμόν μας μὲ θέμα: Τοπίον Φθινοπωρινόν. Ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως, δύο ἔχουν σχετικὴν ἀξίαν, ἀλλ' εἶναι καὶ ἄλλο παρὰ τοπίον φθινοπωρινόν. Μία, ἀποδίδει πραγματικῶς ὅ,τι ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ζητήσῃ τεχνικῶς καὶ αἰσθητικῶς, ἀλλ' αἱ διαστάσεις εἶναι τόσο μικραὶ πού εἶναι δύσκολη ἡ δημοσίευσίς. Ἐξηγήσαμε 13×18 καὶ 18×24 δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, διὰ νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ σαιγκογραφίαις καὶ δημοσίευσίς εἰς τὰ «Παναθηναία».

Θὰ ἐπαναλάβωμε προσεχῶς τοὺς Φωτογραφικοὺς Διαγωνισμοὺς μὲ διαφορετικοὺς ὅρους.

Ο Λ Ι Γ Ο Σ Τ Ι Χ Α

Νέον πολιτικὸν κόμμα εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ «Προοδευτικόν».

Ὁ πρεσβευτὴς κ. Στρέϊτ υπέγραψε τὰ συμβόλαια μὲ τὸν δασολόγον κ. Στάγγελ, διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς δασικῆς μας ὑπηρεσίας.

Αἱ ἐορταὶ τῆς 75ετηρίδος τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου θ' ἀρχίσουν τὸ ἀπόγευμα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, τοῦ Μαρτίου. Αἱ ἐορταὶ συμπίπτουν μὲ τὸ 16ον συνέδριον τῶν ἀνατολιστῶν.

Τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, εἰς τὰς 2 μ. μ. ἐπίσημος ἐναρξίς τῶν ἐορτῶν εἰς τὸν Παρθενῶνα ὑπὸ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου. Εἰς τὰς 9 μ. μ. ἐπίσημος ὑποδοχὴ τῶν ξένων εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Πανεπιστημίου. Τὰς ἐπομένας ἡμέρας διάφοροι ἐκδρομαί. Τὴν Τετάρτην, 28 Μαρτίου, εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον ὁ «Οἰδίπους Τύραννος» τοῦ Σοφοκλέους.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ὁ *Θρίαμβος*, πεζὸ τραγοῦδι, Πλάτωνος Ροδοκανάκη, ἐκδόσις «Παναθηναίων» δρ. 2. τυπογρ. «Ἑστία» Μάϊσνερ καὶ Καργαδούρη.

Αἱ *Παρασαὶ ἐξεταζόμεναι διὰ τῶν αἰώνων* ὑπὸ Περιοιλέους Χ. Ἀποστολίδου, Ἀθήναι τυπ. «Ἑστία» Μάϊσνερ καὶ Καργαδούρη.

Στοιχειώδης θεωρία περὶ τῶν φιλολογικῶν μας τάσεων ὑπὸ Ἀθανασίου Χ. Μπούτουρα. Ἀθήναι τυπογραφ. Ραφτάνη δρ. 1.

Ναυτιλιακὸς δὴγὸς τῶν θαλασσῶν Μαύρης καὶ Ἀζοφικῆς, μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ ὑπὸ Ἰωάννου Ζυγομαλά Προξένου τῆς Ἑλλάδος ἐν Νικολαίεφ. Ἐν Ἀθήναις Τυπογραφεῖον «Ἑστία» Κ. Μάϊσνερ καὶ Ν. Καργαδούρη δρ. 40.

Arthur Schopenhauer, *Ἡθικὴ Δίκαιον καὶ Πολιτικὴ* ὑπὸ Νικ. Μπαλωμένου. Ἀθήναι. Τυπογραφεῖον «Ἑστία», Μάϊσνερ καὶ Καργαδούρη.

Ἱστορία τῆς Κρώμνης ὑπὸ Α. Ι. Παρχαρίδου. Τραπεζοῦς τυπ. Σεράση, γρ. 8.

Περίφησις εἰς τὴν χώραν τῆς ἐλευθερίας ἢ κοινοτικὴ ζωὴ εἰς τὰς ἠνωμένας Πολιτείας ὑπὸ Louis Jaccoliot μεταφρ. Ἀνδρ. Π. Φαρμακοπούλου. Ἀθήναι. Ἐκδ. Ι. Κολλάρος βιβλιοπωλεῖον Ἑστίας δρ. 1.

Χρονικά, νέον περιοδικόν, ἑβδομαδιαῖον, τεύχος 6, διευθυντῆς Ἡλ. Π. Βουτιερίδης. Περιεχόμενα: Πολιτικὸν δελτίον. Ἡ Σημασία τῶν προσεχῶν ἐκλογῶν.— Ἀγὼν ιδεολογίας ὑπὸ Α. Χ. Μπούτουρα.— Ἐξωτερικὰ ζητήματα.— Ἐντυπώσεις καὶ Σημειώσεις ὑπὸ Μαρσία.— Κοινωνικὰ Χρονικά.— Φιλολογικὰ χρονικά ὑπὸ Ἡλ. Π. Βουτιερίδου.

Δελτίο τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου. Ἰανουάριος 1912. Ἀθήναι δρ. 1.50, τυπογρ. «Ἑστία» Μάϊσνερ καὶ Καργαδούρη.

Χριστιανικὴ Κρήτη, περιοδικόν κατὰ 4μηνίαν ἐκδιδόμενον ἐπιμελεία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας. Ἔτος Α. τεύχος Α. καὶ Β. διπλοῦν. Ἡράκλειον. Συνδρομὴ ἑτησία δρ. 10.

Τὸ Ἡρώων τοῦ ἀγῶνος: τεύχος 9 καὶ 10, Ἀθήναι Ἑλληνικ. Ἐκδ. Ἐταιρία, τυπογρ. «Ἑστία» Μάϊσνερ καὶ Καργαδούρη.

Νέα Σιών ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα. Τεύχος Νοεμβρίου—Δεκεμβρίου: Ἀγαπίου Ἱεροσόλυμα.

Ποικίλη Στοὰ Ἰωάννου Ἀρσένη—Μιχαὴλ Α. Ραφαήλοβιτς. Περίοδος Γ' ἔτος 15 Ἀθήναι.

Μουσική:

Ἀγάπη - Πόνος ᾄσμα, ὑπὸ Τ. Ξανθοπούλου, ποιήσις Ἑλένης Σβορώνου. Ἀθήναι ἐκδ. Γ. Φέξη.

Ἀγγέλλονται: *Ἔπεα πτερόεντα*, λυρικά ποιήματα πρωτότυπα καὶ μεταφράσεις ὑπὸ Εὐμόλπου.

